

zeleno i plavo

Divota i
pokora
malog
otoka zimi

Ilovik

Na drugom susretu župana Primorsko-goranske županije Zlatka Komadine s gradonačelnicima i načelnicima svih 36 gradova i općina u novom mandatu, što je održan 5. i 6. studenoga u Crikvenici, župan je okvirno predstavio Strateške smjernice rada Županije za razdoblje 2009.-2013. godine.

- Ovaj susret na neki način je recesijski, najavio je župan Komadina, najavivši proračun za 2010. na razini 2008. godine. - Što se tiče smjernica, o njima će biti pokrenuta javna rasprava i svatko može dati svoj doprinos. Prijedlog smo poslali našim gradovima, općinama i našim institucijama, i još uvijek je otvoreno vrijeme za doradu tog dokumenta. Smjernice radimo zapravo u okolnostima teške socijalne situacije u Hrvatskoj i teško je biti prorok, odnosno fiksirati ili definirati neka ulaganja ili programe, a ne znati kako ćemo se prihodovno nositi i kakva će biti situacija u bruto društvenom proizvodu.

Naš plan rada kroz dokument Strateških smjernica podijeljen je u dva dijela, onaj dio koji možemo izvorno odraditi s ovlastima i proračunom, kako naše, tako i naših ustanova i

institucija, a s druge strane onaj dio koji se odnosi na plan želja i očekivanja općina i gradova, koji se tiče zapravo gospodarske i društvene situacije u Županiji, odnosno onoga što bi mi htjeli da se dogodi na planu infrastrukture, energetike, veza i gospodarstva, rekao je Komadina.

Osim predstavljanja Strateških smjernica rada Županije za razdoblje do 2013. godine, teme skupa bile su javnozdravstveni programi zaštite zdravlja građana PGŽ, te gradnja pretovarnih stanica za novu Centralnu zonu za gospodarenje otpadom na Marišćini kao primarnog dijela integralnog sustava gospodarenja otpadom u Primorsko-goranskoj županiji. Pretovarne stanice gradit će se u Delnicama, Novom Vinodolskom, Krku, Rabu i Cresu, a trebale bi biti dovršene i puštene u pogon do sredine 2012. godine. Državni Fond za zaštitu okoliša financirat će 80 posto projekta, dok lokalne jedinice i Županija trebaju naći sredstva za preostalih 20 posto, po 170 tisuća eura za svaku od pet stanica, rekao je šef Ekoplusa Dušan Šćulac, najavivši da će se zbog gradnje pretovarnih stanica morati mijenjati Županijski prostorni plan.

O temi "Mediji i lokalna vlast"

Županija ima plan, recesiji usprkos

pgžkronika

Srpanj

četvrtak, 16. srpnja

• U Danskoj u Charlottenlundu donedavna članica JK "Galeb" iz Kostrene Tina Mihelić osvojila zlatnu medalju na europskom prvenstvu u ženskom olimpijskom jednosjednom laser radial

petak, 17. srpnja

• U sjedištu Županije zamjenica župana Nada Turina Đurić primila sportaše i sportašice koji su se na nedavno održanim međunarodnim natjecanjima okitili medaljama

• Članovi udruge RODA na riječkom Korzu uz poruku "Sram vas bilo!" prosvjedovali protiv konzervativnog zakona o "bebama iz epruvete" - Zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji koji je upravo izglasavao Hrvatski sabor

subota, 18. srpnja

• U Opatiji u Umjetničkom paviljonu Juraj Šporer otvorena izložba "Zlatne godine Opatijskog festivala", organizirana uz financijsku pomoć Županije

nedjelja, 19. srpnja

• U krčkom Frankopanskom kaštelu nastupom violinista svjetskog glasa Stefana Milenkovića otvorene 53. ljetne priredbe otoka Krka

ponedjeljak, 20. srpnja

• U Vukovaru, župan Komadina na poziv gradonačelnika Vukovara prisustvovao sastanku "Solidarnost za Vukovar" na kojem se razgovaralo o pomoći u realizaciji projekata Grada Vukovara

utorak, 21. srpnja

• Upravni odbor Zaklade Sveučilišta u Rijeci za novu ravnateljicu Zaklade izabrao je doc. dr. Sanju Barić s Pravnog fakulteta

• Riječki gradonačelnik Vojko Obersnel i zamjenica župana Nada Turina Đurić ugostili djecu Srebrenice, koja uz financijsku pomoć Grada Rijeke i Županije, tjedan dana borave u Driveniku

srijeda, 22. srpnja

• U Porozini, župan Zlatko Komadina i pomoćnik ministra Josip Borić "otvorili" prošireno trajektno pristanište u čije je uređenje utrošeno 6,8 milijuna kuna

• U Cresu, na sjednici Gradskog vijeća, mjesec dana nakon što je Sanja Jurić (HDZ) izabrana za predsjednicu Vijeća, razriješena je s dužnosti, a za novog predsjednika Vijeća izabran nezavisni član Marcelo Damijanjević

• U Rijeci i na području cijele Županije potvrđen prvi slučaj gripe uzrokovane novim virusom A (H1N1) (poznatija kao "svinjska gripa") i to kod mladića koji se vratio iz Novog Sada

četvrtak, 23. srpnja

• U Rijeci na Korzu "porinut" Vapor Rika - prodajni štand eko-proizvoda zadruge "Zelenu i plavu" u obliku broda, kojeg je oslikao slikar Vojo Radolčić

• Nakon četverogodišnjeg uređenja špilja Lokvarka, smještena oko 2 km od središta Lokva, ponovo svakodnevno otvorena za posjetitelje

petak, 24. srpnja

• U Opatiji u Kristalnoj dvorani hotela "Kvarner" u sklopu obilježavanja nebeskog zaštitnika Opatije svetog Jakova, svečanom sjednicom Gradskog vijeća Opatije obilježen Dan grada

subota, 25. srpnja

• U blizini Broda na Kupi u organizaciji udruge "Kupa", a pod pokroviteljstvom PGŽ po šesti put održana sportska manifestacija "Kupom uzvodno"

• U Kostreni u uvali Žurkovo, pod pokroviteljstvom Županije, održan treći Kostrenski triatlon

• U Rabu na prepunom trgu Sv. Kristofora započela osma "Rabska fjera" okupivši šestostinjak kostimiranih otočana i nekoliko tisuća gostiju

• U Malinskoj započeo 55. Festival folkloro otoka Krka

nedjelja, 26. srpnja

• Na stazi od Opatije do Lovrana i natrag do Voloskog, pod pokroviteljstvom PGŽ održan drugi polumaraton za žene pod nazivom "Trči i uživaj"

• Na opatijijskoj ljetnoj pozornici, pod županijskim pokroviteljstvom, na prvom festivalu instrumentalnih klapa pobijedila klapa Ragusa Vechia iz Cavtata

srijeda, 29. srpnja

• Županija je izdvojila 400 tisuća kuna za uređenje prijavno-dojavne jedinice u Ustanovi za hitnu medicinsku pomoć, kao preduvjet za skorajšnje osnivanje Zavoda za hitnu pomoć PGŽ

• Fakultetsko vijeće Građevinskog fakulteta u Rijeci za novu je dekanicu izabralo prof. dr. Aleksandru Deluka Tibiljaš

četvrtak, 30. srpnja

• Pod planinom Obruč, na području Općine Jelenje u srcu "Grobničkih Alpa" uz nazočnost župana Zlatka Komadine, legendarni domar Davor Šupak "otključao" obnovljeni planinarski dom Hahlići, čiju je obnovu Županija pratila s 350 tisuća kuna

petak, 31. srpnja

• U sjedištu Županije, župan Zlatko Komadina i ravnatelj Nacionalnog parka Risnjak potpisali ugovor vrijedan pola milijuna kuna za prvu fazu obnove planinarskog doma na Snježniku

• Iznad Dobreča na području Grada Opatije župan Zlatko Komadina pustio u probni rad novoizgrađenu vodospremu Antići vrijednu više od četiri milijuna kuna

• Početak ferragosta donio gusti promet na svim graničnim prijelazima i prometnicama širom Županije, tijekom dana preko Pasjaka i Rupe u Hrvatsku ušlo oko 45.200 osoba što je za oko pet tisuća više nego lani

Kolovoz

subota, 1. kolovoza

• U organizaciji Grada Krka u Krku održan 8. Dan iseljenika otoka Krka

• Pobjedom nad reprezentacijom SAD-a, hrvatski vaterpolisti osvojili brončanu

Na susretu s gradonačelnicima i načelnicima svih 36 općina i gradova župan Zlatko Komadina predstavio Strateške smjernice rada Primorsko-goranske županije 2009.- 2013. godine: "Smjernice radimo u okolnostima teške socijalne situacije u Hrvatskoj i teško je biti prorok"

Stopostotni odaziv lokalnih čelnika na susretu u crikveničkom hotelu Mediteran

Župan Komadina najavio je da će Županija kao i ranije biti prisutna u programima lokalnih jedinica

govorio je Krešimir Macan iz zagrebačke tvrtke "Manjgura" koji je lokalnim čelnicima ukazao na modele bolje komunikacije s novinarima, a najviše rasprave izazvala je najava gradnje postrojenja za proizvodnju koksa u Rafineriji Urinji te privezišta u Bakru. Dok se čini da je dokumentacija za gradnju nove koksare već pripremljena i odobrena od nadležnog Ministarstva i Vlade, načelnici Bakra i Kostrene apelirali su na kolege da se usprotive gradnji nove koksare jer je to zajednički problem cijelog Kvarnera.

M. Krajnović Zeljak

medalju na Svjetskom prvenstvu u Rimu, za reprezentaciju igrali i riječani Igor Hinić i Samir Barać

nedjelja, 2. kolovoza

- U Dobrinju u crkvi Sv. Antona uz nazočnost predsjednika Županijske skupštine Marinka Dumanića održana svečana sjednica Općinskog vijeća i obilježen Dan općine - Stipanja

ponedjeljak, 3. kolovoza

- Na redovnom tjednom sastanku s novinarima župan Zlatko Komadina najavio da se županijski proračun ostvaruje sukladno planiranim veličinama
- U Omišlju se ministar turizma Damir Bajs i župan Zlatko Komadina susreli s predstavnicima turističkih zajednica i hotelskih kuća s područja otoka Krka

utorak, 4. kolovoza

- U Rijeci u sjedištu Županije predstavnicima Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Županije, 17 općina i gradova i 3 tvrtke potpisali 28 ugovora vrijedna 13 i pol milijuna kuna. Najveći dio od 6 milijuna kuna dobit će Županija za izgradnju Centra za gospodarenje otpadom u Marišćini

srijeda, 5. kolovoza

- Širom Županije, povodom blagdana Dana pobjede i domovinske zahvalnosti položeni vijenci na grobove i spomenike poginulim braniteljima Domovinskog rata
- Svetom misom u Ličkom polju (Općina Fužine) svečano obilježen Blagdan i 400. obljetnica izgradnje crkve Blažene Djevice Marije Snježne

petak, 7. kolovoza

- U Grižanama svečano otvoreno šesto izdanje "Ružice Vinodola"

subota, 8. kolovoza

- U Krku na trgu Kamplin, povodom

blagdana svetog Lovra, svečano otvoren još jedan, 485. po redu Krčki sajam - Lovorčeva

- U Fužinama započeo dvodnevni 10. međunarodni susret puhačkih orkestara sa 180 glazbenika

- Od Metkovića do Ploča održan 12. Maraton lađa "Neretva 2009" na kojem se natjecala i ekipa PGŽ za koju su veslali članovi VK "Jadran" iz Rijeke

nedjelja, 9. kolovoza

- Na Unijama, zamjenik župana Vidoje Vujić i lučki kapetan Lučke kapetanija Rijeke Darko Glažar otvorili ispostavu Lučke kapetanija Rijeka, kao 19. ispostavu na području Županije

- U Rijeci u svojim stranačkim prostorijama ŽO HNS povodom smrti svoje počasne predsjednice, istaknute hrvatske političarke i znanstvenice Savke Dabčević Kučan otvorila knjigu žalosti

- U Kastvu, pod pokroviteljstvom Županije održana prva večer drugog "Kastav blues festivala"

ponedjeljak, 10. kolovoza

- Župan Zlatko Komadina na redovnom susretu s novinarima najavio uključivanje Županije u izgradnju žičare iz Medveje na Učku

- Načelnik Sektora kriminalističke policije PU Primorsko-goranske Vitomir Bijelić imenovan za načelnika Uprave kriminalističke policije u Ravnateljstvu policije, a načelnik Odjela za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Rijeci Božo Barbaljić za načelnika Nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

utorak, 11. kolovoza

- U Brodu na Kupi župan, gradonačelnici Čabra i Delnica, te ravnatelj Županijske

uprave za ceste PGŽ potpisali Sporazum o reguliranju međusobnih prava i obveza u svezi izvođenja radova na pograničnoj cesti Ložac - Hrvatsko

četvrtak, 13. kolovoza

- U Skradu svečanom sjednicom Općinskog vijeća, uz nazočnost zamjenika župana Vidoja Vujića proslavljen Dan Općine Skrad

petak, 14. kolovoza

- U OŠ Zvonka Cara u Crikvenici, povodom Dana Grada Crikvenice, održana svečana sjednica Gradskog vijeća. Tom prigodom ovogodišnje nagrade Grada uručene fra Anti Mrvelju i Juraju Rošiću

- U Lokvama održavanjem svečane sjednice Općinskog vijeća, Lokvarci obilježili Dan Općine i Župe Lokve, te proslavili 130. obljetnicu turizma

- U Brod Moravicama svečanom sjednicom Općinskog vijeća započela trodnevna proslava Dana Općine Brod Moravice i blagdana svetog Roka

subota, 15. kolovoza

- Širom Županije katolički vjernici proslavili blagdan Velike Gospe. Središnju misu u Svetištu Majke Božje na Trsatu predvodio riječki nadbiskup Ivan Devčić

- U Novom Vinodolskom održana finalna večer kulturno-povijesne manifestacije

"Ružica Vinodola", a titulu "Ružice" ponijela je Katarina Pilepić

nedjelja, 16. kolovoza

- U Klani, povodom proslave svetog Roka, zaštitnika Klane, svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan Općine. Tom prigodom nagradu za životno djelo dobio Josip Gržinčić-Farančev

petak, 21. kolovoza

- U Čavlima, povodom Dana Općine održana svečana sjednica Općinskog vijeća, tom prilikom Zlatku Grabaru uručena nagrada Općine za životno djelo

- U sklopu obilježavanja Dana Općine Čavle u Mavrinicama ministar Radovan Fuks i zamjenika župana Nada Turina-Durić "odbojkaškim servisom" otvorili sportsku dvoranu čiju je izgradnju Županija pomogla s 2,1 milijuna kuna

nedjelja, 23. kolovoza

- U park šumi Golubinjak kraj Lokava na 2. susretu pripadnika 138. brigade HV-a otkrivena spomen ploča na mjestu gdje su vojačeni prvi goranski dragovoljci
- Na automobilodromu Grobnik završen Croatian Sidecar Grand Prix 2009 - utrka svjetskog prvenstva motocikla s prikolikom, u sklopu kojeg je vožena i utrka Prvenstva Alpe Jadran za motocikliste

Počela izgradnja riječke džamije

U Rijeci i okolici živi oko 5,5 tisuća islamskih vjernika koji će napokon dočekati svoju bogomolju

pgžkronika

ponedjeljak, 24. kolovoza

- Zamjenjica župan Nada Turina-Đurić na redovnom susretu s novinarima najavila otpuštanje 15 zaposlenika Doma zdravlja PGŽ, zaposlenih u administraciji, a za čije otpremnine je osigurano 800 tisuća kuna

utorak, 25. kolovoza

- U opatijskom hotelu "Adriatic" župan Komadina u svojstvu osobnog izaslanika predsjednika RH Stjepana Mesića otvorio desetu manifestaciju židovskog kulturnog stvaralaštva "Bejahad 2009"

srijeda, 26. kolovoza

- U Opatiji u galeriji "Juraj Šporer" u sklopu manifestacije "Bejahad 2009" uz nazočnost župana Komadine otvorena izložba Ede Murtića i Dušana Džamonje

petak, 28. kolovoza

- U prostoru Policijske postaje Krk održan sastanak glavnog načelnika Ravnateljstva policije Olivera Grbića s izaslanstvom Policije Republike Slovačke
- Pravoslavni vjernici proslavili blagdan Uznesenja Presvete Bogorodice (Dan Velike Gospoljne), a najsvetčanije je bilo u manastiru u Gomirju
- U Njivcima župan Komadina sudjelovao u natjecanju u big-game ribolovu "BIG OM" - Kup Omišlja
- U Vrbniku, pod pokroviteljstvom Županije, otvorena dvodnevna manifestacija "Dani vina otoka Krka"
- U Kastvu na Crevkvi održan 5. festival čakavske šansone - "ČAnsonafest 2009". Odlukom publike za najbolju pjesmu proglašena "Ča bin ja da vas niman" u izvedbi Tedija Spalata

subota, 29. kolovoza

- U Mrkoplju i Begovom Razdolju, pod županijskim pokroviteljstvom započelo

dvodnevno 9. Prvenstvo Hrvatske u kuhanju lovačkog gulaša u kotliču za novinare

nedjelja, 30. kolovoza

- Ujutro u 1,30 radnici Hidroelektre spojili željezni kostur novog mosta iznad kanjona Rječine na drugom traku riječke zaobilaznice
- Ribičkim natjecanjem u lovu šarana na tribaljskom jezeru završena trodnevna manifestacija "Dani smokav i sportskog ribolova"

ponedjeljak, 31. kolovoza

- U Kristalnoj dvorani opatijskog hotela "Kvarner" koncertom jednog od najvećih pijanista današnjice Yefima Bronfmana, završena deseta jubilara manifestacija "Bejahad 2009"

Rujan

utorak, 1. rujna

- U Zlobinu svečano otvorena preuređena zgrada područne škole čiju je obnovu financirao Grad Bakar i Primorsko-goranska županija

četvrtak, 3. rujna

- Povodom otvorenja Dana slovačke kulture u Rijeci, veleposlanik Republike Slovačke u RH Roman Supek boravio u svom prvom službenom posjetu Gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji. U sjedištu Županije primio ga je župan Komadina

petak, 4. rujna

- U Rijeci na izbornoj skupštini Županijske organizacije Hrvatske stranke umirovljenika PGŽ za predsjednika ponovo izabran Ante Štulić

subota, 5. rujna

- U Škalnici (Općina Klana) DVD Škalnica

obilježilo 30. obljetnicu djelovanja

nedjelja, 6. rujna

- Na prijevoju Poklon u organizaciji PP "Učka" i pod pokroviteljstvom Županije, održan treći Učkarški sajam. Okupilo se više od petnaest tisuća posjetitelja
- U Čabru u Domu kulture "43. istarska divizija" DVD Čabar obilježilo stotu obljetnicu djelovanja

ponedjeljak, 7. rujna

- U sve 92 primorsko-goranske obrazovne ustanove započela nova školska godina
- U Rijeci na gatu Katarine Riječke održana tradicionalna promotivna akcija Hrvatske gospodarske komore "Kupujmo Hrvatsko"
- U Loparu svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan Općine i Blagdan Male Gospe
- U Delnicama u vojarni Drgomali, uz nazočnost zamjenice župana Nade Turine Đurić obilježena 9. obljetnica osnivanja postrojbe za specijalna djelovanja HV

utorak, 8. rujna

- U opatijskom hotelu "Admiral" uz nazočnost predsjednice Vlade RH Jadranke Kosor i zamjenika župana Vidoja Vujića održana sjednica Povjerenstva Vlade za koordinaciju i praćenje aktivnosti za turističku 2009. godinu
- U Rijeci u galeriji "Palach", uz nazočnost župana Komadine otvorena putujuća izložba o prijetnjama i napadima na hrvatske novinare

četvrtak, 10. rujna

- U Mavrinčima u novoj sportskoj dvorani, povodom Hrvatskog olimpijskog dana, održan sportski susret dječjih vrtića PGŽ. U revijalnoj odbojkaškoj utakmici, županijska ekipa predvođena županom Komadina pobijedila ekipu Općine Čavle

- U Rijeci svečano otvoren Centar Zamet vrijedan 350 milijuna kuna, čije "srce" čini sportska dvorana - novi riječki rukometni hram

petak, 11. rujna

- Čelni ljudi Županijskog operativnog centra PGŽ na čelu sa županom Zlatkom Komadinom brodom "Vid" Lučke kapetanije Rijeka obišli akvatorij PGŽ

- U Čabru svečanom sjednicom Gradskog vijeća obilježen Dan Grada Čabra. Tom prilikom Nagrada Grada Čabra dodijeljena Bruni Broveru, sportskom ribolovcu
- U Rijeci u Šahovskom domu na Brajdi, pod pokroviteljstvom PGŽ, započelo sedmo pojedinačno Prvenstvo Mediterana u šahu. U ime Županije otvorenju prisustvovala je zamjenjica župana Nada Turina-Đurić

subota, 12. rujna

- U Park šumi Golubinjak kraj Lokava Zajednica društava Crvenog križa PGŽ obilježila i 15. godišnjicu svog djelovanja, u sklopu susreta održano i tradicionalno druženje dobrovoljnih darivatelja krvi s područja cijele Županije
- U Rabu i na spomen groblju u Kamporu obilježena 66. godišnjica oslobođenja interniraca iz talijanskog fašističkog logora u Kamporu

Uglednici na polaganju kamena temeljca Islamskog centra u Rijeci

Početkom listopada na Zametu je održana velika svečanost polaganja kamena temeljca novog Islamskog centra sa džamijom, koji će se graditi prema idejnom rješenju pokojnog akademskog kipara Dušana Džamonje. Ideja je to stara punih dvadeset i pet godina, kada je tadašnjim riječkim gradskim vlastima upućen prvi službeni zahtjev za dodjelu lokacije za izgradnju džamije.

Povijesnom događaju za muslimane u Hrvatskoj, pogotovo Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji, prisustvovali su predsjednik RH Stjepan Mesić, muftija Ševko Omerbašić, dr. Mustafa ef. Cerić, reisu-l-ulema Rijaseta Islamske zajednice BiH, hrvatski ministar kulture Božo Biškupić kao izaslanik premijerke Kosor, gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel, župan Zlatko Komadina, riječki nadbiskup msgr. dr. Ivan Devčić, predstavnici riječke Islamske za-

jednice i mnogi drugi uglednici iz političkog i vjerskog života iz Hrvatske i susjednih, te europskih i azijskih zemalja. Temeljni kamen položio je ministar vakufa Katara Nj. B. G. Aimad Abdulla S. G. Al-Marri te za početak izgradnje džamije donirao 200 tisuća dolara.

Budući riječki Islamski centar, troetažna građevina na atraktivnoj lokaciji uz riječku zaobilaznicu, stajat će između osam i deset milijuna eura, a izgradnja bi trebala biti završena u roku od 24 mjeseca, dakle otprilike do konca 2011. godine. Tako će riječka Islamska zajednica u sljedeće dvije godine izgraditi svoju dugo čekanu džamiju i njome dobiti prostor kojim će muslimani riječkog (i ne samo riječkog) područja moći zadovoljiti svoje vjerske

Budući riječki Islamski centar, troetažna građevina na atraktivnoj lokaciji uz riječku zaobilaznicu, stajat će između osam i deset milijuna eura, a izgradnja bi trebala biti završena u roku od 24 mjeseca, odnosno do konca 2011. godine. Tako će riječka Islamska zajednica u sljedeće dvije godine izgraditi svoju dugo čekanu džamiju i njome dobiti prostor kojim će muslimani riječkog (i ne samo riječkog) područja moći zadovoljiti svoje vjerske i druge potrebe. Džamiji će naime gravitirati oko 10 tisuća primorsko-goranskih muslimana - koji su podrijetlom Bošnjaci i Arapi, Turci, Makedonci, Albanci i drugi, no ipak najviše oko pet i pol tisuća muslimana riječkog područja.

Gost iz BiH dr. Mustafa ef. Cerić naglasio je da u Hrvatskoj muslimani i katolici ne pričaju o dijalogu, nego da dijalog žive

i druge potrebe. Džamiji će naime gravitirati oko 10 tisuća primorsko-goranskih muslimana - koji su podrijetlom Bošnjaci i Arapi, Turci, Makedonci, Albanci i drugi, no ipak najviše oko pet i pol tisuća muslimana riječkog područja.

Svečanost su uljepšale hostese

• Na riječkom Korzu više od tisuću građana sudjelovalo u prosvjedu protiv posljednjih odluka Vlade RH, prosvjed organizirala Hrvatska udruga sindikata

nedjelja, 13. rujna

- Na nogometnom igralištu u Crikvenici održano Županijsko vatrogasno natjecanje s preko 500 vatrogasaca s područja cijele Županije
- U Baški, pod pokroviteljstvom PGŽ otvoren tradicionalni ženski velemajestorski šahovski turnir
- U Českim Budejovicama na Svjetskom prvenstvu u castingu (sportskom ribolovu) Goran Ožbolt iz Čabra osvojio titulu svjetskog prvaka u disciplini uteg skič, dok je njegova kolegica Snežana Žurga u disciplini arenberg osvojila srebrnu medalju

ponedjeljak, 14. rujna

- U Salzburgu (A), uz nazočnost župana Zlatka Komadine i zamjenice župana Nade Turina-Durić u organizaciji Instituta regija Europe (IRE) započela 5. konferencija europskih regija

srijeda, 16. rujna

- Zavodu za dijagnostiku i rehabilitaciju sluha i govora KBC Rijeka župan Komadina predao endokameru vrijednu gotovo pola milijuna kuna, čije je Zavod kao prvi u Hrvatskoj dobio takav uređaj koji jamči kompletan pregled govornog aparata
- U opatijskoj Thalassoterapiji ministar zdravstva Darko Milinović i župan Zlatko Komadina otvorili vilu Magnolija - novu bolnički zgradu vrijednu 18 milijuna kuna
- U Viškovu u sklopu proslave Matine održana svečana sjednica Općinskog vijeća Viškova, čime su i službeno započeli dani obilježavanja najvećeg viškovskog blagdana

četvrtak, 17. rujna

- Zavodu za dijagnostiku i rehabilitaciju sluha i govora KBC Rijeka župan Komadina predao endokameru vrijednu gotovo pola milijuna kuna, čije je Zavod kao prvi u Hrvatskoj dobio takav uređaj koji jamči kompletan pregled govornog aparata
- Otvaranjem izložbe fotografija "Rijeka u Domovinskom ratu" (u Malom salonu) i svečanom misom u katedrali svetog Vida (koju je vodio vojni ordinarij msgr. Juraj Jezerinac) u Rijeci započelo središnje obilježavanje Dana Hrvatske ratne mornarice

petak, 18. rujna

- U Rijeci na gatu Karoline Riječke, svečanim postrojanjem postrojb i prigodnom svečanosti završeni Dani Hrvatske ratne mornarice i obilježavanje 18. obljetnice ustroja HRM
- U sjedištu Županije potpredsjednici Županijske skupštine primili izaslanstvo Zakonodavnog vijeća posebne upravne oblasti Hong Konga

- U Malinskoj svečanom sjednicom Skupštine Turističke zajednice Općine Malinska-Dubašnica obilježeno stolicje organiziranog turizma na području Malinske
- U HKD-u na Sušaku za novu predsjednicu

Kluba Sušačana izabrana Tamara Morić, dok je Zdravko Čiro Kovačić, osnivač i predsjednik Kluba od osnivanja izabran za doživotnog počasnog predsjednika

subota, 19. rujna

- U Brodogradilištu "3. maj", uz nazočnost župana Komadine, svečano porinut tanker "Verige" izrađen za pulsku "Uljanik plovidbu". Prilikom porinuća ozlijeđena 4 radnika
- U riječkom naselju Hosti, uz nazočnost ministra Radovana Fuchsa, veleposlanika Češke u RH Karela Kuhnla, župana Komadine i brojnih drugih uzvanika prigodnom svečanosti otvoren Češki dom T. G. Masaryka kojeg je Češka beseda Rijeka gradila pet godina

nedjelja, 20. rujna

- U Ronjima organizirana tradicionalna, 28. po redu Mantinjadada pul Ronjigi koja je okupila sopce, roženičare, mišnjičare, kanture i tancure iz Hrvatskog primorja, otoka Krka i Istre

ponedjeljak, 21. rujna

- U Rektoratu Sveučilišta u Rijeci potpisan ugovor o suradnji s University Health Science Center iz Pekinga. Tim povodom je župan Komadina u sjedištu Županije primio kinesko izaslanstvo

- U Gradskoj vijećnici Grada Rijeke župan Zlatko Komadina preuzeo je Energetsku povelju gradonačelnika i župana RH, kao deklarativni akt predstavnika lokalne i regionalne samouprave kojim se iskazuje svjesnost i politička volja o potrebi racionalnog gospodarenja energijom na lokalnoj razini

utorak, 22. rujna

- U Rijeci u Mramornoj dvorani Pomorskog i povijesnog muzeja, pod pokroviteljstvom Županije, otvorena izložba i festival klasične glazbe posvećeni riječkom graditelju violina dr. Franji Kresniku

srijeda, 23. rujna

- Na riječkoj rivi gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel svečano otvorio 25. sajam plovila i nautičke opreme - Nautika

četvrtak, 24. rujna

- U Domu kulture u Drazicama svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan Općine Jelenje i blagdan sv. Mihovila, zaštitnika Župe i Općine

petak, 25. rujna

- Rano ujutro na riječki kontejnerski terminal Brajdica pristao brod Santa Victoria, duljine 277 metara i kapaciteta prijevoza 5770 TEU-a, najveći kontejnerski brod koji je ikada pristao u riječku luku
- U sjedištu Županije župan Komadina povodom Dana policije primio načelnika Policijske uprave Primorsko-goranske Tomislava Dizdara i suradnike
- U sjedištu Županije župan Komadina primio u nastupni posjet novoimenovanog generalnog konzula Republike Srbije u Rijeci Zorana Milivojevića
- U Pomorskoj škola Bakar ravnatelj škole, gradonačelnik Bakra i župan Komadina zajedno otvorili novu sportsku školsku

Energetika će nedvojbeno biti jedna od najbrže rastućih grana privrede pa je logično da smo zainteresirani za ulaganja, ali i za partnerstvo u proizvodnji i investicijama, rekao je župan Komadina uputivši poziv austrijskim privrednicima i poduzetnicima da posjete Županiju i uključe se u daljnji uspješan razvoj privredne suradnje Hrvatske i Austrije

Već punih devet godina zajedno u okviru uglednog jesenskog sajma u Grazu održava se Dan Hrvatske, a ove godine poseban gost tog dana bila je Primorsko-goranska županija kojoj je tim činom pružena prilika za predstavljanje. O koliko značajnoj mogućnosti je riječ dovoljno govori činjenica da je još od 1993. godine austrijsko gospodarstvo najveći ulagač u Hrvatsku pa je i stoga pokrovitelj ovog skupa bilo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva RH, a skup je organizirala Hrvatsko-austrijska trgovinska komora koja već niz godina uspješno pripomaže dodatnom učvršćivanju privrednih veza Hrvatske i Austrije.

Shodno tome i odziv uglednika i značajnih privrednika s

jedne i druge strane bio je velik pa su tako, primjerice, skupu bili nazočni Miljenko Pavlaković, državni tajnik Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Markus Mair, predsjednik Austrijsko-hrvatske trgovinske komore, Mato Topić, predsjednik Hrvatske obrtničke komore i Gottfried Steiner, direktor OMV-a za inozemne investicije. Na sajmu je, prema procjeni domaćina, sudjelovalo oko 300 hrvatskih poduzeća, a Dan Hrvatske privukao je dvjestotinjak predstavnika privrede i politike među kojima su bili i čelnici Primorsko-goranske županije Zlatko Komadina, Koprivničko-križevačke Darko Koret te Varaždinske županije Predrag Štomar.

Središnje mjesto prvog dijela

Predstavljanje

PGŽ-a u Grazu

pgžkronika

dvoranu, vrijednu 21 milijun kuna, od kojih je Županija osigurala četvrtinu troškova

- U Gerovu u prostoru LD "Tetrijeb" župan Komadina svečano otvorio novosagrađeni objekt rashladne komore za pripremu i odlaganje mesa divljači

- U Nici na Svjetskom boćarskom prvenstvu za mlade seniore i juniore mladi riječki boćari Leo Brnić i Marino Miličević osvojili brončanu medalju u štafetnom izbijanju, a mladi senior Marko Beaković osvojio brončanu medalju u bližanju i izbijanju u krug

- U Dvorani mladosti u Rijeci održana, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije prva finalna večer osmog po redu dječjeg festivala "Kvamerić"

subota, 26. rujna

- Na svečanosti Europske asocijacije za cvijeće i krajoliznu u britanskom gradu Cardiffu predstavnici Grada Mali Lošinj preuzeli plaketu "Srebrni cvijet Europe"

- Zadnjeg dana Svjetskog boćarskog prvenstva za mlade seniore i juniore, u francuskoj Nici, mladi riječki boćar Leo Brnić postao svjetski prvak u brzijskom izbijanju, dok su Marko Beaković i Goran Percan osvojili srebrnu medalju u parovima

- U Kostreni u sportskoj dvorani finalnom večeri završen 8. dječji festival "Kvamerić". Pobjedile pjesme "Divan s morun" (mladi od 12 godina), te "O, la, la Marija" (stariji od 12 godina)

nedjelja, 27. rujna

- U aleji velikana na Cetinju u sklopu Dana Ivana Mažuranića, zamjenik župana Vidoje Vujić otkrio spomen-popsrje (poklon Županije) tog istaknutog hrvatskog političara i književnika, koji je zadužio crnogorsku književnost djelom "Smt

Smail-age Čengića"

- U Dvorani mladosti u Rijeci, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije održan deveti karate turnir "Croatia open" na kojem je pet riječkih karatista i karatistica osvojilo prva mjesta u pojedinačnoj konkurenciji

- U Grčkoj Chaniji Hrvatska vaterpolo reprezentacija (do 20 godina), predvođena kapetanom ekipe Ivanom Krapčićem (članom VK "Primorje EB" iz Rijeke) osvojila naslov Europskog prvaka

ponedjeljak, 28. rujna

- Sjedište Županije, županijsku ustanovu Thalassoterapiju u Opatiji i brodogradilište "3. maj" posjetilo izaslanstvo finko-hrvatske parlamentarne suradnje

- U Cetinju u sklopu "Dana Ivana Mažuranića u Crnoj Gori" otvorena izložba o životu i književnom djelu i započeo znanstveni skup o baštini tog hrvatskog političara i književnika iz Novog Vinodolskog

- Stručnjaci Ocjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru objavili da je na području rta Tarej na otoku Cresu (prema Krku) otkriveno senzacionalno arheološko nalazište – pronađeni su ostaci broda starog dvije tisuće godina

utorak, 29. rujna

- U Grazu u Austriji u sklopu Međunarodnog sajma održana manifestacija "Dani Hrvatske" kojima je ove godine domaćim bila Primorsko-goranska županija te je skup otvorio župan Komadina s izlaganjem o energetskim potencijalima Županije

srijeda, 30. rujna

- Posljednjeg dana natječaja za privatizaciju šest hrvatskih brodogradilišta, u Hrvatski fond za privatizaciju pristigle samo dvije ponude za kupnju brodogradilišta u Tro-

giru i Brodogradilišta specijalne opreme u Splitu, dok za brodogradilišta u Rijeci i Kraljevcu nije bilo ponuda

- U HKD-u na Sušaku u dupkom ispunjenoj dvorani, pod pokroviteljstvom PGŽ i u organizaciji Društva Gorana iz Rijeke održani drugi Zvuci goranskog kraja

Listopad

četvrtak, 1. listopada

- Povodom Svjetskog dana umirovljenika i starijih osoba župan Komadina primio predstavnike udruge umirovljenika s područja Županije

- U Krku u Domu za starije i nemoćne osobe "Mali Kartec" održan V. županijski festival sportske rekreacije osoba starije životne dobi, održan pod županijskim pokroviteljstvom

petak, 2. listopada

- U sklopu posjete otoku Krku predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor sa suradnicima posjetila pogon Dine-Petrokemije u Omišlju, a u gradu Krku prisustvovala otvaranju novog dječjeg vrtića i jaslica

- U sklopu obilježavanja tradicionalnih "Dana zahvalnosti za plodove zemlje –

Dana kruha" zamjenica župana Nada Turina-Đurić u sjedištu Županije primila predstavnike Učeničkog doma iz Lovrana

- U riječkom Teatru Fenice povodom međunarodnog Dana starijih osoba, Primorsko-goranska županija za umirovljenike s područja cijele Županije organizirala besplatnu predstavu "Cinco i Marinko"

subota, 3. listopada

- U Rijeci na Zametu uz nazočnost predsjednika RH Stjepana Mesića i župana Zlatka Komadine, ministar vakufa Katara Nj. B. G. Aimad Abdulla S. G. Al-Marri svečano položio kamen temeljac za Islamski centar s džamijom čime je počela izgradnja treće islamske bogomolje u Hrvatskoj

- Kao uvod u "Belu nedeju" u Kastvu otvorena 11. izložba vina sa 11 izlagača iz Hrvatske, Slovenije i Italije

- Na lošinjski aerodrom nakon 20 godina sletio prvi veliki zrakoplov s gostima iz Austrije kao najava redovne charter linije iz Innsbrucka

- Prigodnom svečanošću u Puntu započeli "Dani maslina" i tom prilikom je predstavljena nova punionica maslinovog ulja, nabavljena uz županijsku pomoć

- U riječkom HNK Ivana pl. Zajca praizvedbom komične opere "Casanova u Istri" otvorena nova kazališna sezona

nedjelja, 4. listopada

- U Kastvu, po lijepom vremenu i uz desetke tisuće posjetitelja održana još jedna tradicionalna "Bele nedeja", blagdan i fešta mladog vina, dok su u Križišću slavili "Belu nedilju"

- Na Svjetskom boćarskom prvenstvu u Maconu (Francuska) riječki boćar Sebastijan Mrvičić u štafetnom izbijanju osvojio srebrnu medalju

Župan Komadina
na predstavljanju
PGŽ-a u Grazu

programa Dana Hrvatske imala je Primorsko-goranska županija čija se nazočnost osjetila već po ulasku u dvoranu i to zahvaljujući "Rožicama", u narodnu nošnju obučenim djevojkama koje su dijelile promidžbeni materijal i svojom nazočnošću uljepšale taj dio zbivanja. Isto su vrlo dojmljivim nastupom učinile sjajne pjevačice "Putokaza" pod vodstvom Mirande Đaković. Presentacija turističkih, privrednih i ostalih mogućnosti zeleno-plave županije počela je vrlo dobrim filmom o PGŽ-u te nastupom župana Zlatka Komadine koji je prateći film pojasnio mogućnosti koje potencijalnim ulagačima nudi Primorsko-goranska županija. Župan Komadina je progovorio o energetskim potencijalima koji pružaju velike mogućnosti daljnjeg razvoja ovog područja, posebno projekt LNG Adria terminala ukapljenog plina na Krku. "Energetika će nedvojbeno biti jedna od najbrže rastućih grana privrede pa je logično da smo zainteresirani za ulaganja, ali i za partnerstvo u proizvodnji i investicijama", zaključio je Komadina uputivši poziv austrijskim privrednicima i poduzetnicima da posjete Županiju i uključe se u daljnji uspješan razvoj privredne suradnje Hrvatske i Austrije.

M. Krmpotić

Ruža vjetrova simbol Kvarnera

KVARNER

"Diversity is beautiful"

Raznolikost je lijepa (Diversity is beautiful) - novi je slogan turističke regije Kvarner, a novi logo je motiv ruže vjetrova. Novi slogan, kao i novi logo autorski su rad dizajnerskog studija Bruketa&Žinić koji su odnijeli pobjedu između 53 rada pristigla na natječaj županijske Turističke zajednice i Hrvatskog dizajnerskog društva, čiji je cilj bio stvaranje slogana i dizajna vizualnog identiteta Kvarnera. Polazište za izradu loga, kako su objasnili autori, bio je motiv ruže vjetrova kao simbola Kvarnera - stjecišta puteva, da bi se potom logo razradio na način sličan dijamantu. Iz glavnog loga izvedeni su i znakovi za pojedine subregije za koje su bode izvučene iz samih destinacija te sadržaja koje nude. Drugu je nagradu stručni žiri dodijelio timu Bralić/Budić/Gjurek/Paškvan/Sivački, dok je treća nagrada pripala Studiju Sonda iz Poreča.

Županijska skupština je na sjednici od 28. listopada jednoglasno dala zeleno svjetlo i sloganu i novom dizajnu vizualnog identiteta turističke regije Kvarner te prihvatila izvještaj o izradi Strateškog marketinškog plana turizma Kvarnera 2009.-2015.

- U Opatijskom hotelu "Četiri opatijska cvijeta" pod Županijskim pokroviteljstvom započelo prvo europsko sveučilišno prvenstvo u bridžu sa 22 ekipe iz 11 država

ponedjeljak, 5. listopada

- U Rijeci u HKD-u na Sušaku Županija deseti puta prigodnom svečanošću obilježila Svjetski dan učitelja. Najuspješnijim prosvjetnim djelatnicima nagrade je uručio župan Komadina

- U vijećnici Grada Rijeke na sjednici Nacionalnog saveza parlamenta mladih Republike Hrvatske za predsjednika izabran riječki gimnazijalac Srđan Kerčević

utorak, 6. listopada

- U Rijeci na početku lukobrana predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor otvorila putnički terminal vrijedan 95 milijuna kuna

srijeda, 7. listopada

- U Domu za odgoj djece i mladeži u Rijeci, uz nazočnost župana Zlatka Komadine predstavljen program "Obrazovanjem do reintegracije i zapošljavanja mladeži s problemima u ponašanju"
- U Industrijskoj zoni na Kukuljanovu, uz nazočnost župana Zlatka Komadine otvorene novo izgrađene prostorije i pogon tvrtke Ceste Rijeka d.o.o.

četvrtak, 8. listopada

- U povodu Dana neovisnosti Republike

Hrvatske predstavnici Županije položili vijence i zapalili svijeće u Aleji hrvatskih branitelja na Centralnom gradskom groblju na Drenovi

petak, 9. listopada

- U Zagrebu, u organizaciji Društva "Gorainin" iz Zagreba, a pod pokroviteljstvom PGŽ i uz nazočnost župana Komadine održana tradicionalna Goranska večer

subota, 10. listopada

- U Lovranu, pod pokroviteljstvom PGŽ započela 36. Lovranska marunada, manifestaciju otvorio zamjenik župana Vidoje Vujić
- U Opatiji u hotelu "4 opatijska cvijeta" završeno prvo europsko sveučilišno prvenstvo u bridžu, prvo mjesto osvojila ekipa Sveučilišta u Wrocławu iz Poljske

nedjelja, 11. listopada

- U Trebišćima, malom zaselku podno mitskog brda Perun, kraj Mošćeničke Drage svečano otvorena muzejska zbirka kao središnji dio poučne mitološko-povijesne staze
- Na pisti aerodroma Grobnik, u organizaciji Koturaljkaškog saveza Hrvatske, a pod pokroviteljstvom PGŽ održano Europsko koturaljkaško prvenstvo u maratonu

ponedjeljak, 12. listopada

- Na riječkom Korzu peticiju za spas riječkog Brodogradilišta "3. maj", kao

znak solidarnosti, potpisali članovi brojnog županijskog izaslanstva predvođeni zamjenicima župana

- Predsjednik Uprave Luka Rijeka Denis Vukorepa podnio ostavku na dužnost predsjednika NO brodogradilišta "3. maj" uz riječi "Odlazim jer Uprava "3. maja" ne čini ništa za spas škvera"

- U Zagrebu održana 5. sjednica Skupštine Hrvatske zajednice županija, na kojoj je za predsjednika Zajednice ponovo izabran Božo Galić, župan Vukovarsko-srijemske županije, dok je župan Zlatko Komadina ponovo izabran za dopredsjednika

- Područje Županije zahvatilo veliko nevrijeme, u sat vremena je prepolovljena temperatura, tijekom jutra je pala čak 31 litra kiše po kvadratnom metru, a u većem dijelu Gorskog kotara pao i obilan snijeg
- U grčkom gradu Nafpaktos započela proslava 438. obljetnice bitke kod Lepanta, najveće pomorske bitke galija u povijesti; Hrvatsku predstavljala delegacija Grada Raba

utorak, 13. listopada

- U Rijeci u sjedištu Županije župan Komadina primio izaslanstvo Kluba Sušačana iz Rijeke koje je predvodila novoizabrana predsjednica Tamara Morić

- Na riječkom Korzu peticiju za spas riječkog Brodogradilišta "3. maj", kao znak solidarnosti, potpisao i župan Zlatko Komadina. Do kraja dana peticiju je ukupno potpisalo 24.151 građana Rijeke i okolice

- Na Zapadnom sidrištu Luke Rijeka u organizaciji Županijskog operativnog centra i uz nazočnost županijskih čelnika održana pokazna vježba intervencije kod iznenadnog onečišćenja mora "Eko-more 2009"

- U Baški u hotelu Corinthia, uz nazočnost zamjenice župana Nade Turina-Đurić započeo stručni skup hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja, na kojem se okupilo skoro pet stotina sudionika

srijeda, 14. listopada

- U sjedištu Županije župan Zlatko Komadina sa zamjenicima primio predstavnike Sveučilišta u Rijeci na čelu s novim rektorom prof. dr. sc. Peroš Lučinom
- U sjedištu HGK - Županijske komore Rijeka, Jadranska hoteli Mali Lošinj, Metis Kukuljanovo, Euromodul Viškovo i Brodogradilište Punaat proglašeni najboljim županijskim tvrtkama u 2008. g

četvrtak, 15. listopada

- U Rijeci u dvorani Filodrammatike Udruga slijepih PGŽ svečano obilježila 60 godina rada. Tom prigodom zamjenica župana Nada Turina-Đurić udrugi uručila posebno županijsko priznanje

- Na lokaciji Sveti Petar iznad Mošćeničke Drage svečano otvorena nova vodosprema, srce vodoopskrbnog sustava najmanje liburnijske općine, čiju je izgradnju sufinancirala i Županija

- U Domu kulture Ravna Gora povodom Dana Župe i Dana Općine, uz nazočnost zamjenika župana prof. Vidoje Vujića, održana Svečana sjednica Općinskog

Poziv za otvaranje javne rasprave o Strateškim smjernicama rada Primorsko-goranske županije u naredne četiri godine

Županijska skupština Primorsko-goranske županije na sjednici od 28. listopada 2009. godine donijela je Strateške smjernice rada Primorsko-goranske županije 2009.–2013. godine te donijela Zaključak o otvaranju javne rasprave o Strateškim smjernicama. Javna rasprava trajat će do 1. ožujka 2010. godine.

Strateške smjernice objavljene su u "Službenim novinama" Primorsko-goranske županije broj

44/09 od 29. listopada 2009. i na web stranici Primorsko-goranske županije (www.pgz.hr), te su dostavljene jedinicama lokalne samouprave s područja Županije, ustanovama od županijskog značaja odnosno ustanovama kojih je osnivač Županija.

Primjedbe i prijedlozi na Strateške smjernice mogu se dati u pisanom obliku na adresu: Primorsko-goranske županija, Adamićeva 10 (uz naznaku:

"Strateške smjernice – javna rasprava").

Po završetku javne rasprave, a najkasnije do 1. lipnja 2010. godine Župan Primorsko-goranske županije izvijestit će Županijsku skupštinu o rezultatima javne

rasprave i o mogućoj potrebi pristupanja izmjenama i dopunama Strateških smjernica odnosno o uključivanju prispjelih primjedbi odnosno prijedloga u dokument Razvojna strategija Primorsko-goranske županije.

pgžkronika

vijeća Općine Ravna Gora

petak, 16. listopada

- Na prigodnoj svečanosti u opatijskom hotelu Ambasador, uz nazočnost župana Zlatka Komadina županijska specijalna bolnica Thalassotherapie Opatija promovirana u Kliniku za liječenje, rehabilitaciju i prevenciju bolesti srca i krvnih žila
- U Baški, uz nazočnost predsjednika Županijske skupštine Marinka Dumanica, nakon gotovo tri godine rada, svečano otvorena Bašćanska staza glagoljice,
- Na redovnoj izbornoj skupštini primorsko-goranskog HNS-a za predsjednicu ŽO HNS-a ponovo izabrana dosadašnja predsjednica Nada Turina-Đurić, zamjenica župana PGŽ

nedjelja, 18. listopada

- U omrskogorj Budvi završilo Svjetsko prvenstvo u sportskom ribolovu – u lovu štapom s obale, na kojem je Mirjana Pobor, članica SRK "Osluč" iz Selaca osvojila dvije zlatne medalje, u pojedinačnoj konkurenciji i kao članica reprezentacije Hrvatske

ponedjeljak, 19. listopada

- U opatijskom hotelu "Kvarner" u organizaciji Turističke zajednice PGŽ svečano podijeljena priznanja laureatima u županijskim akcijama Plavi i Zeleni cvijet, te Djelatnik godine 2009. Tom prigodom župan Komadina istaknuo kako je turistički rezultat na Kvarneru nadmašio očekivanja

utorak, 20. listopada

- U Rijeci u sjedištu Županije župan Komadina primio je, u povodu proslave 18. obljetnice osnivanja brigade, čelnništvo Udruge 128. brigade HV-a "Sveti Vid"

srjeda, 21. listopada

- U Rijeci ispred hotela "3. maj" održan prosvjedni skup za očuvanje

brodogradilišta - više od tri tisuće radnika, umirovljenika i građana Rijeke poslalo poruku Vladi RH: "Dajte nam posla i plaće". Prosvjednicima se pridružio i župan Zlatko Komadina sa suradnicima

- U Zagrebu dodijeljene nagrade najtransparentnijim gradovima i općinama, a prema istraživanju GONG-a samo je njih 8 dobilo prolaznu ocjenu, od čega polovica u PGŽ-u i to gradovi Rijeka (kao prva u istraživanju), Crikvenica i Opatija, te Viškovo kao jedina općina u Hrvatskoj
- Uoči predavanja u riječkoj Filodramatičici, zamjenica župana Nada Turina-Đurić primila je u sjedištu Županije čelnništvo Društva Josip Broz Tito iz Rijeke i predsjednicu udruge Gariwo iz Sarajeva dr. Svetlanu Broz
- Na redovnoj izbornoj Skupštini Udruge gradova, održanoj u Zagrebu za predsjednika ponovo izabran gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel

četvrtak, 22. listopada

- U Splitu održana peta sjednica Skupštine Jadranske euroregije, Primorsko-goransku županiju predstavljao župan Komadina
- U Rijeci u sjedištu Županije zamjenica župana Nada Turina-Đurić primila predstavnicu Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata RH koji su na nedavno

državnom sportskom natjecanju branitelja u Krapini, po treći puta za redom osvojili prvo mjesto

- Na lokalitetu Lisina, na području Općine Matulji otvorena nova vodosprema čijom je izgradnjom omogućena vodoopskrba i posljednjih mjesta na području Općine – Žejana, Muna, Škrapne, Krive, Gašpara i Perke
- U domu "Braće Matešić" u Kastvu otvorena druga nacionalna izložba mladih inovatora

petak, 23. listopada

- U Mošćenicama započeo znanstveni skup o revitalizaciji malih povijesnih gradova i njihovog okruženja
- U Bolu na otoku Braču završeni ovogodišnji Dani hrvatskog turizma. Na završnoj svečanosti Grad Rab proglašen najboljim turističkim središtem i najuređenijim mjestom (do 5 tisuća ležaja), a Grad Opatija najuređenijim mjestom (od 10 do 20 tisuća stanovnika)

subota, 24. listopada

- Jedan od najvećih brodova riječke Jadrolinije "Marko Polo" sa 105 putnika i članova posade, na svojoj redovnoj liniji Rijeka - Split - Bari, nasukao se oko dva sata ujutro na otočić Sit u Pašmanskom kanalu
- Na riječkom groblju Drenova, povodom 18. obljetnice osnivanja brigade, predstavnici Udruge 128. brigada HV "Sveti Vid, Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije položili vijence u Aleji hrvatskih branitelja

nedjelja, 25. listopada

- U Rijeci završen sedmi susret brđana (najstarijih članova) Saveza izviđača Hrvatske, koji se u protekla dva dana pod pokroviteljstvom PGŽ održao u Selcima i Vinodolu

utorak, 27. listopada

- Povodom Dana darivatelja krvi župan Zlatko Komadina u sjedištu Županije primio višestruke darivatelje krvi

srjeda, 28. listopada

- U Rijeci, u dvorani Transadria održana 5. sjednica Županijske skupštine PGŽ. Uz samo dva suzdržana glasa članovi Skupštine su izglasali Strateške smjernice rada Županije za razdoblje 2009-2013. g, a nakon toga jednoglasno dali "zeleno svijetlo" sloganu "Raznolikost je lijepa", te novom dizajnu vizualnog identiteta turističke regije Kvarner
- U Rijeci u Nadbiskupskom domu prezentirana knjiga – zbornik "Mons. Josip Uhač – život i djelo", čije je tiskanje financirala Primorsko-goranska županija

četvrtak, 29. listopada

- Sjedište Županije, u sklopu dvotjednog posjeta Hrvatskoj, posjetili predstavnici Poslovno-razvojnog instituta njemačke savezne pokrajine Saska-Anhalt

petak, 30. listopada

- Župan Zlatko Komadina s čelnicima krčkih općina i gradova kraj Omišlja razgledao obnovljene prostorije ambulante Dina Petrokemije u kojima bi uskoro trebala s radom započeti poliklinika za dijalizu
- Primorsko-goransku županiju posjetilo brojno izaslanstvo turističkih čelnika iz prijateljske kineske provincije Liaoning, te je u sjedištu Županije potpisan sporazum o suradnji između Uprave za turizam te kineske pokrajine i Turističke zajednice PGŽ
- U povodu blagdana Svih svetih, delegacije Županije, gradova i općina, druga branitelja i drugih institucija položile vijence i upalile svijeće na brojnim grobljima i spomen-obilježjima

Prof. dr. Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci

Sveučilište treba partnere u svojem širem okruženju

Završetkom prve faze izgradnje Kampusa na Trsatu stvaraju se prekrasni prostori i uvjeti za daljnji akademski razvoj Sveučilišta. No, smatramo da nije dovoljno osigurati nove kapacitete za nastavu i istraživanje, već je nužno Kampus sagledati kao cjelinu koja je organizacijski i funkcionalno, uključivši i financijsko poslovanje, samoodrživa

Razgovarao: Dragan OGURLIĆ
Snimio: Damir ŠKOMRLJ

Prof. dr. Pero Lučin u travnju ove godine postao je trinaesti, i najmlađi rektor riječkog Sveučilišta. Rođen je 1962. godine u Trogiru, a školovanje, studij medicine i doktorat znanosti završio je u Rijeci. Usavršavao se na sveučilištima u Njemačkoj. Od 2006. godine redoviti je profesor u trajnom zvanju na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci te gostujući profesor na ostalim hrvat-

skim sveu- ▶

Sveučilište je potrebno transformirati u sveučilište treće generacije, što podrazumijeva sveučilište koje je poduzetno i živi sa zajednicom, a na taj način funkcioniraju sveučilišta poput Oxforda i Cambridgea. Ono što želimo je ući među prvih 500 europskih sveučilišta čije će se rangiranje provoditi iduće godine

čilištima. Posljednjih 8 godina bio je prorektor Sveučilišta za opće poslove i poslijediplomske studije. Član je hrvatskog pregovaračkog tima za pristupanje EU zadužen za prva zatvorena poglavlja znanosti, obrazovanja i kulture. Od 2003. prvi je predsjednik Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske. Na čelo riječkog Sveučilišta dolazi nakon dva mandata akademika Danijela Rukavine, koji je utro put prema Sveučilišnom kampusu na Trsatu, a prof. Pero Lučin ima zadatak da taj golemi projekt dovede do kraja.

Najavljujete dovršenje Sveučilišnog kampusa na Trsatu do 2016., najkasnije 2017. godine. Kako će to ići po fazama, spominju se generalno tri?

- Točno, već sam u nekoliko navrata izjavio da će do 2016. godine, najkasnije 2017. godine Sveučilišni kampus na Trsatu biti u potpunosti izgrađen, što podrazumijeva dovršetak ukupno tri faze izgradnje koje će od tog područja stvoriti samoodrživ prostor u kojem će dnevno cirkulirati 15 do 20 tisuća ljudi.

Vjerujemo da će krajem ove godine započeti useljenje u sve objekte prve faze izgradnje Sveučilišnog kampusa, a početak druge faze izgradnje trebao bi obilježiti razvoj dramskih i muzičkih umjetnosti, razvoj kemije i molekularne biologije te arhitekture i urbanizma, kao novih modernih studija Građevinskog fakulteta. Dakle, po okončanju prve faze odmah će započeti radovi na drugoj fazi koja podrazumijeva izgradnju Sveučilišne knjižnice, Društveno-kulturnog centra, sportske dvorane te otvorenih sportskih terena, kao i Pomorskog fakulteta te studentskog smještaja. Naravno, voljeli bismo vidjeti na Kampusu i Ekonomski fakultet, a treba istaknuti da za većinu tih objekata već postoji građevinska dozvola, a predviđeni rok izgradnje je 2014. godina, najkasnije 2015. godina.

Istovremeno, intenzivirat će se i razvoj kampusa u lki, a taj će kompleks s internacionalnim studijima biti namijenjen cijeloj Jugoistočnoj Europi, dok će treća faza kampusa obuhvatiti izgradnju objekta temeljnih medicinskih znanosti, dogradnju Sveučilišnih odjela, a postoji i mogućnost preseljenja Pravnog fakulteta. U kontekstu razvijanja projekata koji se temelje na partnerstvu s gospodarstvom i lokalnom zajednicom, planira se i osnivanje Centra za napredno računanje.

Od Akademije do superračunala

A kako to ide po fazama? Ukupna bruto površina svih objekata I. faze iznosi oko 94.000 četvornih metara, objašnjava prof. Lučin, a početkom 2009. godine završeno je, ili se nalaze u završnoj fazi izgradnje i opremanja, šest objekata ukupne površine 71.000 četvornih metara. Kao što je poznato za potrebe Akademije primijenjenih umjetnosti najprije je uređena najveća zgrada Vojarne koja je otvorena u listopadu 2006. godine. Zgrade za Znanstveno-tehnološki park, Filozofski i Učiteljski fakultet, Sveučilišne odjele, Građevinski fakultet i zgrada studentskih restorana, uskoro čekaju svoje prve stanovnike. U svakoj su zgradi smješteni i drugi sadržaji važni za funkcije cijeloga Sveučilišta, a koji značajno doprinose njegovoj funkcionalnoj integraciji te otvaraju i potiču procese suradnje i stvaranja interdisciplinarnih studijskih i istraživačkih programa. Najviše takvih sadržaja bit će u zgradi Sveučilišnih odjela u kojoj će osim Odjela za fiziku, Odjela za matematiku, Odjela za informatiku i Odjela za biotehnologiju biti i brojni drugi sadržaji koji će doći u interakciju s Odjelima, ali

Prostor Trsata nije žrtvovan

Jedno urbanističko-sociološko pitanje. S obzirom na trenutnu malu gustoću naseljenosti područja Trsata, koje zbog atraktivnosti funkcionira i kao svojevrsna šetnica i izletišta Riječana, izgradnja Kampusa i dolazak 20-tak tisuća ljudi, izgradnja Sveučilišne bolnice i gradnja višestambenih građevina za oko 5.000 novih stanovnika, radikalno će promijeniti sliku ovog dijela grada. Neki to vide i kao gubitak posljednje riječke oaze i žrtvovanje najatraktivnijeg gradskog prostora?

- Čini mi se da se radi upravo o suprotnomu. Teško mi je vjerovati da će netko reći da je "žrtvovan najatraktivniji riječki prostor" ukoliko na njega dolaze najkreativniji ljudi Rijeke i regije koja gravitira Sveučilištu. Upravo su studenti ti koji će dodatno oplemeniti dušu tog dijela grada, kao i grada u cjelini. Prema tomu, takvu vrstu "radikalne promjene" smatram dobrodošlom.

imati i bitnu ulogu za cijelo Sveučilište. Tu će se nalaziti regionalni centar CARNET-a, Sveučilišni informacijski centar, Sveučilišni centar za e-učenje, IT akademija Sveučilišta i Centar za napredno računanje u kojem će biti smještena superračunala.

Koliko će dakle ukupno visokoobrazovnih jedinica zapremiti taj "samoodrživi prostor" u kojem će, kako ste rekli, dnevno cirkulirati 15 do 20 tisuća ljudi?

- Taj prostor će ukupno obuhvatiti osam sastavnica: tri Fakulteta, Akademiju, četiri Sveučilišna odjela, Sveučilišnu knjižnicu, Studentski centar, a potom Pomorski fakultet, pa i Ekonomski.

Studentski grad

Objekti Društveno-kulturnog centra i studentski dom ostavljeni su za drugu fazu?

- Iako su napravljeni glavni i izvedbeni projekti za Društveno-kulturni centar (DKC) i objekte studentskoga smještaja te ishodovane dozvole za građenje, izgradnja nije počela tijekom 2008. godine jer nisu osigurana financijska sredstva. Prva faza studentskoga smještaja predviđa tri objekta sa 735 ležajeva za studente i 25 apartmana za nastavnike u programima

Lučin: Prostor Kampusu će obuhvatiti tri Fakulteta, Akademiju, četiri Sveučilišna odjela, Sveučilišnu knjižnicu, Studentski centar, a potom Pomorski pa i Ekonomski fakultet

međunarodne i domaće razmjene. DKC treba unaprijediti društveni, kulturni i umjetnički život i sadržaje cjelokupne akademske zajednice. U DKC-u će se nalaziti više dvorana kapaciteta od 80 do 500 mjesta, desetak prostorija za radionice, studentski radio i TV centri, zabavni centri i uslužne djelatnosti. Sveučilišni trg i sportski tereni na otvorenome, koji će biti izgrađeni tijekom sljedeće godine, dat će novu dimenziju studentskome životu u Kampusu. Svi objekti I. faze trebaju se dovršiti do kraja 2010. godine.

U II. fazi izgradnje Kampusu (2010.-2013.) potrebno je ponajprije izgraditi Sveučilišne odjele za kemiju i biologiju, Pomorski fakultet i Sveučilišnu knjižnicu, jer postojeći objekti ne zadovoljavaju razvojne potrebe ustanova koje su ključne za strategiju razvoja Sveučilišta. U II. fazi potrebno je i bitno poboljšati smještajne kapacitete za studente izgradnjom novih 750 ležajeva, što će osigurati prihvatljive europske standarde u smještaju studenata i omogućiti ravnopravnost naših studenata u programima razmjene u europskome prostoru. Tijekom II. faze nužno je izgraditi i nove prostore za Ekonomski fakultet, te urediti objekte na otvorenome, a po mogućnosti i dvorane za studentske sportske aktivnosti.

Stvoriti samoodrživu cjelinu

Među Vašim prioritetima jest zasigurno osigurati novac za nastavak gradnje sveučilišnog Kampusu. Kako teku pregovori o izvorima financiranja za izgradnju druge faze? O kojim se sredstvima radi i jesu li dohvatna?

- Da bi cijeli projekt Kampusu i integracije službi Sveučilišta bio moguć, potrebno je iznaći financijska sredstva za provedbu akcijskog plana preseljenja i integriranja službi u Kampusu. Akcijski plan predviđa da sve službe koje će se formirati na Kampusu postanu službe Sveučilišta a djelatnici će prenijeti radni odnos na Sveučilište. Smatramo da je za svaku od službi potrebno predvidjeti proračunsku stavku unutar Sveučilišnog proračuna te uspostaviti integrirani sustav poslovanja, uključujući i financijsko poslovanje. Dio izgradnje objekata I. faze Kampusu pokriven je Ugovorom o dugoročnom kreditu potpisanom 8. prosinca 2004. između MZOS-a, kao korisnika kredita, Sveučilišta u Rijeci kao sudužnika i konzorcija banaka kao zajedničkih aranžera i kreditora. Snažnu potporu projektu Kampusu daju i jedinice lokalne samouprave: Grad Rijeka i Primorsko-goranska županija. Grad Rijeka,

pored iznimno vrijednog zemljišta, doprinosi ulaganjem u izgradnju infrastrukture Kampusu i energetske objekata. Grad je financirao i preseljenje vojarnu Trsat na drugu lokaciju te oslobodio Ministarstvo obrane od plaćanja komunalne naknade za sve prostore na područje Rijeke do 2014. godine. Za stavljanje Kampusu u funkciju nužno je u potpunosti zatvoriti financijsku konstrukciju te osigurati dodatna sredstva za priključivanje na infrastrukturu i opremanje svih objekata.

Završetkom prve faze izgradnje Kampusu na Trsatu stvaraju se prekrasni prostori i uvjeti za daljnji akademski razvoj Sveučilišta. No, smatramo da nije dovoljno osigurati nove kapacitete za nastavu i istraživanje, već je nužno Kampusu sagledati kao cjelinu koja je organizacijski i funkcionalno, uključivši i financijsko poslovanje, samoodrživa. Nakon prve faze Kampusu neće biti samoodrživ niti će moći ostvariti svoju svrhu. Stoga je potrebno odmah započeti s nastavkom gradnje i organizacije koja će stvoriti samoodrživu cjelinu koja ispunjava svoju svrhu i opravdava cijelu investiciju. Prije svega to se odnosi na studentski smještaj ali i nove objekte koje je potrebno izgraditi da bi se na Kampusu mogli ostvarivati prihodi kojima se pokrivaju troškovi, uključujući i dio troškova

investicije. Nastavak projekta Kampusa vidimo kroz osiguravanje kreditne linije iz programa Europske investicijske banke (EIB), o čemu smo već započeli pregovore. U tu svrhu projektni tim Sveučilišta izrađuje analizu isplativosti i plan poslovanja kojim će se procijeniti kapaciteti Sveučilišta. U tome smo osigurali ekspertnu potporu EIB-e kada započnemo i formalne pregovore koji će uslijediti po pozivu Ministarstva financija prema EIB-i.

Ika postaje veliko gradilište

Najavljujete i razvoj kampusa u Iki, s internacionalnim studijima namijenjen cijeloj Jugoistočnoj Europi...

- Tako je, u iduće tri godine Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci trebao bi postati jedinstven kompleks u Europi, jer kako najavljuje novoizabrani dekan, prof. dr. Jože Perić, krajem iduće godine područje tog Fakulteta postat će veliko gradilište na kojem će niknuti Međunarodni centar za edukaciju u turizmu i ugostiteljstvu. Riječ je o investiciji koja je "teška" 200 milijuna kuna, a već početkom prosinca, prema planovima nove Uprave Fakulteta, trebalo bi se započeti sa zatvaranjem financijske konstrukcije koja će omogućiti izgradnju hotela sa smještajnim kapacitetom od 60 do 80 kreveta, male marine s 50 do 60 vezova, smještajnih kapaciteta za studente, sportske dvorane, restorana i ostalih popratnih sadržaja, ali i nadogradnju postojeće zgrade.

Svi su u ovim poprilično teškim vremenima svjesni da ni u financijskom, ni u organizacijskom pogledu neće biti lako, ali ne smijemo sumnjati u realizaciju zacrtanih projekata, već trebamo iznaći mogućnosti za njihovo oživotvorenje.

Poduzetno sveučilište

Kad govorite o reorganizaciji rada Sveučilišta, odnosno o sveučilištu koje je poduzetno i živi sa zajednicom, na što konkretno mislite?

- Sveučilište je potrebno transformirati u sveučilište treće generacije, što podrazumijeva sveučilište koje je poduzetno i živi sa zajednicom, a na taj način funkcioniraju sveučilišta poput Oxforda i Cambridgea. Ono što želimo je ući među prvih 500 europskih sveučilišta čije će se rangiranje provoditi iduće godine. Sveučilište treba partnere u svojem širem okruženju. Najvažniji partner je svakako Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, ali i sve nacionalne agencije koje čine logistiku nacionalnog znanstvenog i visokoobrazovnog sustava. Važni su partneri i Grad Rijeka i Primorsko-goranska županija, ali i ostali gradovi i općine koje djeluju u našem okruženju. Mnogi od njih su već do sada potvrdili svoju podršku Sveučilištu kroz brojne aktivnosti, uključujući i podršku Zakladi Sveučilišta u Rijeci. Iako Sveučilište ostvaruje brojna partnerstva s velikim i malim poduzećima, u sljedećem razdoblju nužno je značajno povećati broj takvih partnerstava i izgraditi sustav kroz koji će takva partnerstva doprinositi razvitku sveučilišnih programa i razvitku ekonomije.

Iako Sveučilište ostvaruje brojna partnerstva s velikim i malim poduzećima, u sljedećem razdoblju nužno je značajno povećati broj takvih partnerstava i izgraditi sustav kroz koji će takva partnerstva doprinositi razvitku sveučilišnih programa i razvitku ekonomije

Osigurati zapošljivost

Kako procjenjujete gospodarsku konjukturu u Županiji i šire - hoće li Sveučilište odgovoriti realnim potrebama za kadrovima, ili se ipak može dogoditi da proizvodimo stručnjake koji nikome ne trebaju?

- Smatram da Rijeka ima dovoljan broj poduzetnih ljudi koji su u stanju osmisliti strateške pravce, a Sveučilište će s druge strane proširiti svoja obrazovna radilišta i uključiti velik broj ljudi iz prakse u izvođenje studijskih programa, posebice u onom dijelu programa koji treba osigurati zapošljivost.

Jedan od najčešćih prigovora kojeg gospodarstvo i javni sektor upućuju hrvatskim sveučilištima jest da stvaraju ljude s premalo praktičnih kompetencija, posebice općih i profesionalnih. Zbog toga se mnogi, kad završe studij, moraju dodatno obrazovati i osposobljavati da bi zadovoljili potrebe radnog mjesta. Razlog tome, dobrim dijelom, leži u višegodišnjoj zatvorenosti sveučilišta prema ljudima i subjektima iz gospodarstva i javnog sektora, ali i zatvorenosti poduzeća i javnih institucija prema sveučilištima. Sve struke, a posebice one aplikativne, trebaju težiti uspostavi obrazovnih modela gdje se susreću i isprepliću znanost i praksa, što bi studentima i nastavnicima osiguralo važna i svrsishodna znanja.

Proširenje svojih kapaciteta za razvoj struč-

nih, općih profesionalnih kompetencija studenata Sveučilište u Rijeci tražit će u partnerstvima s poduzećima i javnim institucijama. Kroz ta partnerstva Sveučilište će značajno proširiti svoja obrazovna radilišta i uključiti velik broj ljudi iz prakse u izvođenje studijskih programa, posebice u onom dijelu programa koji treba osigurati zapošljivost. Partnerstvima će Sveučilište pojačati dijalog i razumijevanje između visokoobrazovnih institucija i njihova okruženja i doprinijeti razvoju gospodarstva, javnih institucija i državne uprave. Da to nisu samo riječi pokazuje suradnja s DIOKI-jem, Radiom Rijeka, RI-TV-om, a naravno na tomu ne mislimo stati, nego upravo suprotno, pojačati suradnju s gospodarstvom i zajednicom, te očekujemo u tom smislu i od njih inicijativu.

Uspješnost "Bolonje" na provjeri

Jesu li zaživjela načela Bolonjskog procesa na riječkom Sveučilištu i s kojim se problemima na tom planu susrećete?

- Mislim da taj proces dobro napreduje, ali i sam termin proces pretpostavlja da je pred nama još puno truda kako bi povećali efikasnost i transformirali se u sveučilište treće generacije. Dakle, u Sveučilište koje živi sa zajednicom, razvija ekonomiju, intenzivira istraživanja i reformira doktorske studije.

Upravo je u tijeku analiza uspješnosti Bolonjskog procesa čije ćemo rezultate imati

Rektor Pero Lučin na najvećem riječkom gradilištu

u ovoj godini, a to će nam onda omogućiti i donošenje akcijskog plana koji će imati za cilj otkloniti eventualne nedostatke. Nije na odmet podsjetiti, da je u okviru brojnih razvojnih aktivnosti provedenih na Sveučilištu u Rijeci od 2001. godine uspješno započela implementacija Bolonjskoga procesa. Reformirani su nastavni programi i uveden bodovni sustav (ECTS) te sustav temeljen na trima glavnim ciklusima (preddiplomskome, diplomskome i poslijediplomskome - doktorskome studiju), uz izgradnju sustava za praćenje i osiguranje kvalitete svakog programa i institucije. Primjena prvih dvaju ciklusa studijskih programa u nastavi započela je 2005./2006., dok je treći ciklus uveden 2006./2007. godine. Istovremeno, uveden je sustav kreditnih bodova i izgrađen sustav za osiguranje kvalitete te osnovan Centar za kvalitetu. Sveučilište u Rijeci provodi kvalitetno i učinkovito obrazovanje temeljeno na ishodu učenja i fleksibilnim akademskim profilima na svima trima razinama sveučilišnih studija, usmjereno fleksibilnim putovima učenja i cjeloživotnoga obrazovanju. U skladu je s time nastavljena transformacija preddiplomskih i diplomskih studija, sukladno načelima Bolonjskoga procesa, osiguravajući jasno definirani akademski profil koji omogućuje zapošljivost. Na taj način većina preddiplomskih studija osigurava praktične kompetencije, čime je smanjena potreba za organiziranjem stručnih

studija. Diplomski studiji temelje se na modularnoj strukturi, koja omogućuje izbor i izgradnju akademskoga profila za svakoga pojedinog studenta, te horizontalnu i vertikalnu mobilnost, poštujući pritom temeljna načela koncepcije cjeloživotnog učenja. Stoga su pravila studiranja izmijenjena u 2007. godini, čime je stvoren regulativni okvir za uspostavljanje programa cjeloživotnog učenja. Također je stvorena podloga za organiziranje programa na temelju koncepcije ishoda učenja, a sve u cilju što bržeg uključivanja riječke akademske zajednice u europski visokoškolski prostor.

Nisam baš tako mlad

Trinaesti ste rektor Sveučilišta u Rijeci od njegov osnutka, i najmlađi u povijesti. Je li ta mladost prednost ili nedostatak?

- Ukoliko gledamo unatrag istina je da sam najmlađi rektor u povijesti riječkoga Sveučilišta, no tko god je pogledao moj životopis mogao je u njemu pronaći i godinu moga rođenja (1962.). Stoga i nije baš da se može reći da mi je mladost ni prednost, ni nedostatak. Imam dovoljno i znanja i iskustva za izazove koje zahtijeva funkcija rektora.

Najbolji studenti postavljaju standarde

Jedan ste od najvećih zagovornika "Bolonje", međutim iz same akademske zajednice ovdje u Rijeci se mogu čuti i vrlo ozbiljne kritike, poput primjedbi da se sustav obrazovanja pretvorio u "tečajnu nastavu" i "trku za bodovima" koji ne ostavljaju mjesta ozbiljnom studiranju.

- Kao što znamo "Bolonja" donosi kontinuirani sustav koji mobilizira i angažira studenta u učenju. Prva iskustva pokazuju da količina gradiva nije izbalansirana pa studenti usvajaju mnoštvo činjenica što im ne ostavlja vremena za studiranje. Međutim, savladano gradivo vezano je uz uloženi trud i logično je da takav kontinuirani rad zasigurno daje bolje rezultate nego kampanjski. Prema tomu, važno je da studenti već pri upisu znaju za što ih studij osposobljava, odnosno da im studij omogućava stjecanje kompetencija za život u realnom svijetu, po mogućnosti u svijetu kakav će biti za 5 do 10 godina. Studijski programi trebaju tražiti rad i učenje, trebaju biti organizirani tako da student može postići najbolji rezultat i trebaju poticati najbolje studente na više. Upravo najbolji studenti "vuku vlak" za sobom i postavljaju standarde kvalitete. Osim toga, programi trebaju uvažavati potrebu studenata za slobodnim vremenom, odmorom, zabavom i sportskim aktivnostima. Drugim riječima, trebaju biti fleksibilni i daleko više fokusirani na rezultat na temelju sustavnih analiza i mišljenja studenata. Upravo s tim ciljem je, kao što sam spomenuo, Sveučilište izmijenilo pravila studiranja u 2007. godini. Ona su u ovoj fazi dosta kruta jer "tjeraju" nastavnike na promjene u učionici, vježbaonici ili predavaonici. U modernom i dinamičnom sveučilištu pravila studiranja trebaju biti fleksibilnija i trebaju se stalno prilagođavati.

Što mislite o intrigantnoj knjizi "Teorija neobrazovanosti" Konrada Liessmanna o zabudama tzv. društva znanja, velikog kritičara Bolonjskog procesa? Cilj tog famoznog društva znanja, kaže Liessman, nije "ni mudrost ni spoznaja, pa čak ni mentalno prožimanje svijeta kako bismo ga bolje razumjeli", već puko sakupljanje informacija koje su nam potrebne za uspješno zapošljavanje.

- Liessmanova knjiga stoji na granici između populističkog štiva i filozofske rasprave, no prema mom sudu, razumijevanje znanja kod Liessmana, iz kojega se onda direktno izvlači pojam neobrazovanja, zadržava se na humanističkoj tradiciji kojoj, po prirodi stvari, pragmatični cilj nije u prvom planu. Ono što želim reći je da je knjiga pisana kroz perspektivu jednog srednjoeuropskog profesora koji je rastao i odgajan na velikom broju činjenica i informacija. Moderni procesi učenja zahtijevaju svladavanje općih kompetencija i sustava etičkih vrijednosti "Društvo znanja" ne podrazumijeva gomilanje činjenica nego kritičko promišljanje dostupnih informacija. Dakle, pojedinac zna da su mu informacije dostupne i treba ga osposobiti za snalaženje u tom moru podataka. S te paradigme je i osmišljena "Bolonja". ■■

Napisali: Sniježana MATEJČIĆ i Goran PRODAN
Fotografije: Renco KOSINOŽIĆ i Milivoj MIJOŠEK

Vijest je bila pomalo nevjerovatna, nestvarna.

Renco Kosinožić, fotografski umjetnik, stalni suradnik Primorsko-goranske županije i službeni fotograf Hrvatske skijaške reprezentacije, iznenada je preminuo 26. listopada 2009. u Austriji na zadatku, s aparatom u ruci, radeći ono što je najbolje znao i što je najviše volio. Umro je nakon što mu je pozlilo od jakog srčanog udara za vrijeme snimanja reprezentacije na ledenjaku Hintertux.

“Volim slikati. Najviše volim uzeti torbu, otići negdje i jednostavno promatrati. Opustiti se i uživati. Otvoriš se i pustiš da te dira ono oko tebe”, govorio je Renco.

Dok mnogi prijatelji i poznanici ovih dana i tjedana govore i sjećaju se Renca prizivajući sličice i anegdote iz nekoliko njegovih životnih konteksta - obiteljskog, turističkog, bikerškog, skijaškog ili fotografskog (jer je bio sve to i na jednako temeljit način), čitateljima nudimo još jednu priliku za susret s fotografom velike, ali suzdržane strasti, koji je na poseban način ovjekovječio zavičaj i mnoga druga mjesta i ljude. Naime, Renco Kosinožić autor je novoga kalendara Primorsko-goranske županije za 2010. godinu. U velikoj fotografskoj kampanji, snimio je u svom zadnjem poslu za Županiju više od tisuću fotografija od Čabra do otoka Krka radeći kalendar “Pu-

tovima Frankopana”.

Ovo je samo mali hommage fotografu i čovjeku izvan klišeja i uobičajenih formata. Njegov studio neće više puniti novi snimci, ali oni koje je apotekarskom pedantnošću slagao i čuvao govorit će o njemu više nego što se može izreći riječima. Ponajprije zato što je fotografirao “s potpisom”. Kada pred sobom imate u isto vrijeme dokument i poeziju složenu u strogu metričku formu, jedva uhvatljiv trenutak u vremenu i preciznost bez ostatka, onda znate da je iza objektiva bio Renco. Ne samo okom i ne samo vrhunskom opremom, nego glavom i dušom. “Fotografiju ne stvara fotoaparat, nego naša glava”, rekao je jednom zgodom u razgovoru o tome kako je digitalizacijom fotografiranje postalo dostupno svakome. Smatrao je to pozitivnim pomakom, ne konkurencijom, vjerovao je da tehnološki napredak može potaknuti kreativno likovno izražavanje i poigravanje, pogotovo među mladim ljudima.

Uz Rencove fotografije najčešći je pridjev “majstorski”, što je dobar opis, ali nepotpun. Njihova preciznost i jasnoća doista odaju ruku majstora. Otvara se blenda - ulazi svjetlo - blenda se zatvara. Ponovo je mrak, a unutra zarobljeno svjetlo između dva “klikla”. No, to zarobljeno svjetlo preneseno na fotopapir ili danas u piksele, odaje osobitu estetiku i sofisticiranu ekspresiju. Iz glave.

Bio je osebujan umjetnik koji svijet oko sebe nije mijenjao fotoaparatom, nije lažirao, nije

ga banalizirao. Nije dodavao ni oduzimao, nego čekao kada će fotoaparatom moći uhvatiti upravo ono što mu je ušlo u dušu, čemu se otvorio i što ga je nadahnulo. Njegove fotografije govore o njemu kao o dragoj i ljubaznoj osobi dobre čudi koja oko sebe širi osebnjane vibracije na granici neutralnosti, ispod koje kuha strastvenost.

“Činio se vrlo aktivnim i jakim. Sa sjetom se sjećam njegova ljupkog doma, njegova talenta i čitavog rada. Ali, umrijeti s kamerom u ruci... mnogi ćemo puno više patiti prije nego odemo. Zapalit ću svijeću u spomen na njegov život”, napisala je na vijest o Rencovoj smrti znanstvenica dr. Ann Terry s kojom je surađivao u nastajanju knjiga o porečkoj Eufrazijani. A to je samo jedno od područja koje ga je okupiralo. Gotovo da nema onoga koje nije budilo njegov interes - od dokumentarističkih fotografija, novinskih reportažnih, turističkih, sportskih, putopisnih do umjetničkih, ali i intimnih albuma s pirova. Nije se, doduše, upuštao u aktove. A jedino ste u Rencovu studiju mogli uvijek dobiti fotografiju koja vam je trebala odmah - bilo za ilustraciju uz neki tekst ili prospekt, dijapozitivi na posudbu za izložbu o kulturnoj, etnološkoj ili prirodnoj baštini... Nikad se nije radilo samo o količini, a Renco je sačuvao sve što je radio. Ono što je ostalo u studiju u istarskoj Novoj Vasi u isto vrijeme je i neprocjenjiv fotodokument i svjedočanstvo gotovo polustoljetnih mijena svijeta u kojem živimo i ljudi oko nas. ■■

Bio je fotograf velike, ali suzdržane strasti, koji je na poseban način ovjekovječio zavičaj i mnoga druga mjesta i ljude. Renco Kosinožić autor je novoga kalendara Primorsko-goranske županije za 2010. godinu. U velikoj fotografskoj kampanji, snimio je u svom zadnjem poslu za Županiju više od tisuću fotografija od Čabra do Krka radeći kalendar “Putovima Frankopana”

Deset godina sjajnog druženja

Fotografija iz
nagrađene mape Istra

Iz fotociklusa "Južna Amerika 2007"

Renco Kosinožić

Naslovnica kalendara Primorsko-goranske
županije za 2010.

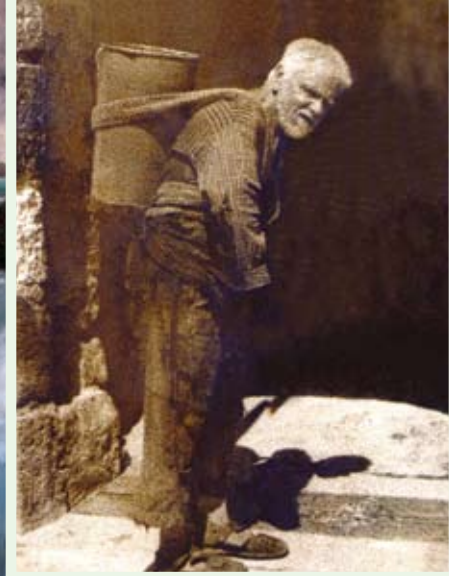
S fotografijom cijeli život

Renco Kosinožić rođen je 2. svibnja 1952. godine u Novoj Vasi kod Poreča. Na samom početku svog radnog vijeka, Renco je pokazao zainteresiranost za fotografiju što je zacrtalo njegovu daljnju profesionalnu karijeru. Prvi fotografski aparat je dobio sa 16 godina i do kraja života ga nije ispuštao iz ruke. Renco Kosinožić je od 1981. godine član Hrvatske udruge likovnih umjetnika primijenjene umjetnosti, a od 1985. član Zajednice umjetnika Hrvatske. Radovi koje je potpisao bili su izloženi diljem Europe i svijeta.

U više je navrata zajedno s prijateljima prokstarario Sjevernu i Južnu Ameriku uvijek oživivši svaki zanimljiv detalj. Mnogobrojne izložbe njegovih fotografija obišle su svijet, Hrvatsku i njemu najdražu Istru. Posljednjih nekoliko godina bio je stalni član Hrvatskog skijaškog saveza čiji je službeni fotograf. S Primorsko-goranskom županijom surađivao je još tamo od devedesetih, na brojnim projektima s tisućama fotografija kojima je dao svoj talent, neizbrisiv pečat i dušu.

Od vodovodnog sustava koji je počivao na principu gravitacije pa do modernih vodosprema i stotina kilometara cjevovoda koji su Liburniju gotovo kompletno premrežili, prošlo je više od stotinu godina. Priča o vodoopskrbi i odvodnji ide paralelno s turističkim i gospodarskim razvojem Opatije

125 godina vodoopskrbe na Liburniji

Jedan od posljednjih lovranskih vodonoša - Andro Bak, 1937. godine

Vodoopskrba, razvoj i odvodnja išli su ruku pod ruku - Melinda Kostelac

Direktor "Komunalca" Ervino Mrak prilikom izgradnje vodospreme Sv. Petar - Jir, iznad Mošćeničke Drage

Obilježavanje 125 godina vodovoda

Napisao: Davor ŽIC
Snimio: Marin ANIČIĆ

Poput kapljica vode svjetlucali su rezbareni kristalići na raskošnim lusterima Kristalne dvorane hotela "Kvarner" za vrijeme gala večeri kojom je Komunalno društvo "Komunalac" proslavilo 125 godina postojanja liburnijskog vodovoda. Priča o sustavu, koji danas dovodi dragocjenu tekućinu do najudaljenijih zakutaka liburnijskog primorja i zaleđa, počinje na istom mjestu, i to u vrijeme dok su djedovi i pradjedovi prisutnih uzvanika vodu, za sitne novce, kupovali od posljednjih lovranskih vodonoša - Andra Baka i Tonke Lulu.

Naime, četrdeset godina nakon što je 1844. godine izgrađena villa Angiolina, Opatija se od neprimjetne točkice na turističkoj karti Europe polako pretvara u mondano lječilište i utočište austrijske društvene kreme. No za lječilišta i hotele koje planeri opatijskog razvoja, Društvo južnih željeznica, namjeravaju izgraditi, nužna je stalna opskrba pitkom vodom.

Vodovod na principu gravitacije

Prvi objekt na opatijskom području koji je dobio tekuću vodu bio je hotel "Quarnero", današnji "Kvarner", a godinu dana nakon njege taj su luksuz imali i današnji Imperial te još nekoliko vila u okolici, kao i opatijska luka. Voda se crpila iz izvora Klara, na području Općine Veprinac, koji je Društvo južnih željeznica otkupilo, ogradio i kaptiralo. Sagradili su sabirnu kavernu, odakle se voda slobodnim padom spuštala do hotela. Taj prvi vodovod bio je dovršen 1887. godine, i imao je svega 7 ili 8 kilometara, kazala je Melinda Kostelac, autorica opsežne monografije o povijesti vodoopskrbe na Liburniji.

Do početka 20. stoljeća na području Opatije izgrađeno je preko 200 vila i pansiona, a građevinski i turistički uzlet pratila je i izgradnja vodoopskrbne mreže. Budući da opatijski izvori, prvenstveno Klara, ali i Dražica i Vrutki koje je koristilo lokalno stanovništvo, nisu mogli pratiti konstantno rastuću potrebu za vodom, Društvo južnih željeznica počelo je iskorištavati i učkarska izvorišta. Tako je 1896. godine, zahvaljujući zajedničkom naporu Društva južnih željeznica i Društva Quarnero, izgrađen vodovod skupine izvora Rečina na području općine Lovran.

- Bio je to prvi veći vodovodni sustav koji je počivao na principu gravitacije, a dovršen je 1898. godine. Rečina ima tri izvora, odakle se voda prenosi do sabirne komore u Opiču, nakon čega se putem 11 novih kilometara cjevovoda račva prema Lovranu i Opatiji. On označava jačanje društva Quarnero, osnovanog 1883. godine u Beču s namjerom preuzimanja primata nad liburnijskom vodoopskrbom - objasnila je Kostelac.

Vodovod javno vlasništvo

Nakon ulaska u priču o liburnijskom vodo-

Jubilarna godina liburnijske vodoopskrbe protekla je u znaku njenih početaka, pa su tako ove godine postavljene povijesne ploče na lokaciji izvora Klara u Ičićima, kaptiranog 1884. godine, te vodospreme Opatija kraj Nove ceste izgrađene iste godine. Postavljeno je i sjećanje na lovranske vodonoše Andra Lazarića Baka i Tonku Martinčić Lulu, a centralni događaj bila je i proslava u hotelu "Kvarner" na kojoj su djelatnici i umirovljenici "Komunalca", te poslovni partneri, putem glazbe, filmova te scenskih nastupa provedeni kroz prvih 125 godina liburnijskog vodovoda.

vodu, Društvo Quarnero se trudi zadržati svoj monopol. Nakon dugotrajne sudske borbe s lokalnim općinskim vlastima, na prijelazu stoljeća uspjele su otkupiti i izvor na Učki koji spaja s Rečinom.

- Na izvoru Male Učke trebao se temeljiti prvi javni vodovodni sustav, jer na taj su izvor pravo prvokupa polagale liburnijske općine. No, bilo je to vrijeme suše i opće besparice, pa pritisnute nedostatkom vode i novca, općinske vlasti ipak i taj izvor prepuštaju Društvu Quarnero - rekla je Kostelac.

Društvo Quarnero izgubilo je svoj utjecaj za vrijeme talijanske vladavine na Liburniji, koja je trajala od početka dvadesetih godina prošlog stoljeća do kraja Drugog svjetskog rata. Tada prvi put vodoopskrbna mreža prelazi iz ruku privatnika u javno vlasništvo, jer Vodovod Učku otkupljuje općinski konzorcij u kojem sudjeluju Opatija i Lovran, a kojem se kasnije pridružuju i Matulji.

- Kako se talijanska vlast protezala i na Rijeku, lokalnom je vodstvu logično bilo spojiti ta dva vodovodna sustava. Radove na objedinjenju vodovoda vodio je 1936. godine inženjer Pietro Motta, a ideja je bila da se osigura dodatni dotok vode koji bi Opatiju opskrbljivao u ljetnom vremenu, kad učkarski izvori presuše. Tada je na Kantridi, ispod današnjeg ulaza u "3. maj", izgrađena crpna stanica koja je vodu pumpala do Opatije i dalje do Mošćeničke Drage putem starih vodosprema, a vodosprema Plase opskrbljivala je zauzvrat vodom naselje Zamet - kazala je Kostelac.

Pokrivenost vodom podignuta na 97 posto

Sredinom tridesetih godina u vodoopskrbnu mrežu uključena je i Mošćenička Draga, koja se napajala iz skupine izvora Bukva na 940 metara nadmorske visine, a spajanjem vodosprema u Lovranu i Dragi, dragocjenom pitkom tekućinom 1940. godine opskrbljeno je i područje Medveje. Nakon toga, investicije zamiru za vrijeme rata i poraća, a nova era u povijesti liburnijske vodoopskrbe započinje osnivanjem poduzeća Vodovod Opatija 1956. godine.

- Sredinom pedesetih godina počeli su prego-

Hotel "Kvarner" je prvi objekt na opatijskom području koji je 1884. godine dobio tekuću vodu

vori za opskrbom područja Visokog Krasa vodom iz Ilirske Bistrice, pa je tako liburnijski kraj dobivao vodu iz tri pravca: s Učke, iz Rijeke, te iz Ilirske Bistrice. Uzduž Jadranske magistrale voda se tada dovodi i u čitavu Mošćeničku Dragu, a riješena je i vodoopskrba Matulja. Izgrađena je u to vrijeme i crpna stanica Opatija koju je gradio inženjer Krunoslav Penkala, te vodosprema u Vrutkima - objasnila je Kostelac.

Tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina Opatija je doživljavala svoj turistički vrhunac. Tada je, samo u tom gradu, boravilo oko 440 tisuća gostiju godišnje, što je 100 tisuća više nego u "rekordnoj" 2008. godini. No, veliki broj gostiju znači i veliku potrošnju vode, a zastarjeli sustav nije to mogao više pratiti.

- Zbog velikih gubitaka, koji su iznosili čak i do 60 posto, u desetljeću prije rata pristupilo se potpunoj rekonstrukciji vodovodnog sustava, zbog čega je dugo vremena Opatija bila potpuno raskopana. Još jedna značajna stvar iz tog perioda je i otkrivanje velikih potencijala u izvoru Tunnel Učka, koji je otkriven za radova na tunelu, a kaptiran 1983. godine - rekla je Kostelac.

Posljednjih godina pojačano je investiranje u vodoopskrbnu mrežu, koje liburnijske jedinice lokalne samouprave vrše preko svog zajedničkog komunalnog poduzeća "Komunalac", s ciljem osiguravanja tekuće vode u svakom domaćinstvu na Liburniji. Ulaganja su kulminirala ove, svečarske godine, u kojoj su otvorena čak četiri kapitalna objekta.

- Ove smo godine otvorili vodospreme Antići, Sveti Petar i Lisina, te crpnu stanicu i vodospremu Buzdonka, a pogodilo se da po jedan objekt bude otvoren u svakoj od četiri liburnijske jedinice lokalne samouprave. Inače, u posljednjih 15 godina izgrađeno je 300 kilometara cjevovoda i 15 objekata, a puno smo ulagali i u sustav sanitarne odvodnje. Ukupno je uloženo oko 500 milijuna kuna, iz proračuna jedinica lokalne samouprave i "Komunalca", te uz pomoć Hrvatskih voda, države i Županije, zahvaljujući čemu je pokrivenost vodom podignuta na 97 posto - rekao je direktor "Komunalca" Ervino Mrak. ■■■

Ulaganja u vodovodnu mrežu kulminirala su ove, svečarske godine, u kojoj su otvorena čak četiri kapitalna objekta

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN i Arhiva ZIP

Miroslav Uljan najdugovječiji je načelnik u "riječkom prstenu", u svibnju je osvojio svoj četvrti mandat, a od 1995. godine "odrađivao" je još dvije godine mandata prvog kostrenskog načelnika Milana Čubrića. Uljan se u politici našao slučajno. Pomorski kapetan po struci, nakon završene profesionalne nogometne karijere u 33. godini otisnuo se na more i dvije godine proveo na brodu, da bi po iskrcavanju vodio kafić u Kostreni i školovao se za nogometnog trenera. Radio je kao trener u Pomorcu, Rijeci i Bujama, a istovremeno je bio općinski vijećnik u prvom mandatu nakon osnutka Općine Kostrena. Kada je Čubrić odstupio, našao se u kombinaciji za njegovog nasljednika i prihvatio ponudu za vođenje Općine.

U početku nije bio stranački opredijeljen, u prvom mandatu bio je nezavisni vijećnik s liste SDP-a. Tek 1997. godine, kada je osnovan PGS, postao je član te stranke jer mu je bila želja, kako kaže, "regionalno djelovati za svoj kraj". Našao se u programu PGS-a, koji je promovirao regionalizaciju i decentralizaciju zarađenih sredstava.

– Uspoređujući Kostrenu u doba kada sam postao načelnik i danas, vidi se ogroman napredak u tih 14 godina. Osnivanjem Općine, napravljena je velika stvar za Kostrenu, koja je prije bila samo mjesna zajednica u sklopu Rijeke. Do tada nismo tako lako dolazili do pri-

Najpoznatija po pomorcima

Po čemu je Kostrena danas najprepoznatljivija? Da li po Pomorcu, koji je čak bio prvoliigaš, a i danas se probija daleko u Kupu? Da li još uvijek po svojoj pomorskoj tradiciji? Da li kao kupališna zona Grada Rijeke?

– Kostrena je sigurno najpoznatija po svojim pomorcima, koji su od davnina priznati u svijetu, gdje god plovili. Druga stvar je sport, prije svih Pomorac i Galeb, ali i svi klubovi koji se natječu u nacionalnom razredu pomažu da se čuje ime Kostrene izvan granica regije. Od postanka Općine, i sportašima zahvaljujući, više se Kostrenu ne smatra dijelom Rijeke, sada širom Hrvatske znaju gdje je Kostrena. Iako, treba priznati da je Kostrena ostala rekreacijska zona Rijeke, njezino kupalište koje privlači velik broj ljudi iz grada. A ne smijemo nikako izostaviti ni maškare, po kojima smo također vrlo poznati, dok posljednjih godina Kostrenu promovira i kulturna manifestacija Jesen u Kostreni. Za mlađu populaciju tu je već tradicionalno Proljeće u Kostreni, a od prošlog siječnja organiziramo Karnevalfest, koji također potvrđuje status Kostrene kao kulturno-zabavne destinacije.

Promijenjeno lice - centar današnje Kostrene

hoda, bez obzira što smo i onda imali tri velika gospodarska subjekta na svom području. Ina, HEP i "Viktor Lenac" su marginalizirali plaćanje komunalne naknade i mi smo im čak do 2000. godine morali dokazivati da smo mi postali Općina, sa svojim proračunom i zakonitostima. Promjene u Kostreni zapažamo svi mi koji ovdje živimo, a najviše ih vide naši pomorci kada se vrate nakon više mjeseci.

Ubrzati uređenje Žurkova

Što biste izdvojili kao najvažnija dostignuća u svojim mandatima?

– Tri kapitalna objekta, vrtić, škola i dvorana, najviše su promijenila lice Kostrene i odredila njezino središte. Ne treba zaboraviti i da su naše obje crkve bile u vrlo lošem stanju prije obnove, da su obnovljene obje čitaonice, da je obnovljena stara škola u Svetoj Luciji u koju je uselila općinska uprava, pa stara škola u Svetoj Barbari koja je postala centar društvenog života. Uredili smo oba groblja, dogradili smo stadion u Žuknici i napravili sportski centar. Napravili smo oko 23 kilometra kanalizacije, a prije postanka Općine imali smo kanalizaciju samo u Pavekima. Sada praktički svaka kuća ima vodu, osim Raspelja i Šubati, što prije nije bio slučaj. Da ne govorim koliko smo kilometara cesta napravili i obnovili.

Koji su "gorući" problemi na kojima ćete inzistirati u tekućem mandatu?

– Trebali bismo ubrzati uređenje Žurkova jer mi kao pomorsko mjesto moramo imati pravi izlaz na more, mora se nešto dogadati uz more, to bi dalo još veći pečat Kostreni. U ove četiri godine moramo donijeti urbanističke planove za tu zonu i pronaći način da izgradimo pristojnu luku, čak to ne treba biti ni marina. Vjerujem da bi uređenje Žurkova potaknulo i Jadran hotele, vlasnika hotela Lucija, da oplemeni svoj prostor i da dobijemo hotel s barem tri zvjezdice. Druga stvar koju smo zacrtali kao prioritetnu je barem početak izgradnje doma za starije osobe, što znači da riješimo projektnu dokumentaciju i uskladimo je sa zakonskim propisima, da otkupimo zemljište i pronađemo način financiranja gradnje. Također, moramo nastaviti graditi kanalizaciju u naseljima koja još nisu obuhvaćena. Kandidirat ćemo se i za projekt Jadran preko Svjetske banke, zajedno s gradovima Bakrom i Kraljevicom. Gradio bi se središnji pročišćivač kod termoelektrane i spoj okolnih naselja na njega, sve bi bilo vrijedno oko 50 milijuna kuna.

Ina puni više od trećine proračuna

Kada se postavite u ulogu mještana Kostrene, jeste li zadovoljni kvalitetom života? Je li danas lijepo živjeti u Kostreni?

– Ako ostavim subjektivnost po strani, mislim da je u Kostreni lijepo živjeti. Činjenica je da u Kostrenu dolaze živjeti mladi ljudi, a to znači da oni ovdje nešto vide, da osjete da je Kostrena perspektivna općina, da ima sve preduvjete za kvalitetan život. Oponenti će reći da u Kostreni postoje i zagađivači, no tu moram reći da podržavam pokrenutu modernizaciju Ine, vjerujem da je to dobar sanacijski program koji će pokazati da Ina više neće biti onakva kakva je bila do sada. Svi moramo raditi na tome da česta prekoračenja buke i zrak treće kategorije dođu u normalne okvire, preko toga ne možemo prelaziti. Što se tiče razvoja Ine, mi ga podržavamo, ali ne nauštrb građana, tražimo samo da se poštuju zakonski okviri, kako je slučaj s rafinerijama u svijetu.

Komunalna naknada od triju velikih privrednih subjekata omogućuje Kostreni da nema većih problema s financiranjem, čak je devedesetih godina Kostrena figurirala kao najbogatija općina u Hrvatskoj. Kakva je danas situacija sa zatvaranjem proračuna?

– Komunalna naknada od Ine puni nam više od trećine proračuna, a zajedno s termoelektranom i "Viktorom Lencem" Ina predstavlja privredne subjekte od kojih bi koristi imala i puno veća sredina od Kostrene. U većem dijelu perioda u kojem sam na čelu Općine imamo pravi partnerski odnos s njima, imamo pritom koristi i u smislu većeg zapošljavanja naših mještana. Problema s naplatom komunalne naknade od 2000. godine gotovo da i nema, ako i dođe do zaostatka, on je u granicama normalnog.

S objektima narasla sportska obitelj

Kostrena je poznata kao sportska općina, nogometaši Pomorca i jedrilicaari Galeba su njezini najbolji promotori. No, razvili su se i drugi sportovi, pogotovo po postanku Općine i izgradnji dvorane.

– Mi smo u mladosti znali samo za Pomorac, Galeb i Sportsko-ribolovno društvo Kostrena, ti klubovi su okupljali mlade Kostrenjane, ali i stanovnike Sušaka i okolnih područja. Postankom Općine stvorili su se bolji uvjeti za razvoj sporta, a i mi smo razmišljali postati sportsko-rekreacijska zona Grada Rijeke i cijele županije. Imamo nekoliko kilometara krasne obale, imali smo infrastrukturu koju smo dodatno oplemenili dvoranom i boljim uvjetima na stadionu u Žuknici. Najviše nas muči što ne uspijevamo naći trajno kvalitetno rješenje za vrlo uspješan Klub podvodnih aktivnosti, ali problem je u izgradnji objekta na pomorskom dobru. U dvorani se javio niz sportova kojih do tada nismo imali, poput košarke, rukometa, razvoja boričakih sportova. Ženska omladina dobila je mogućnost aktivnosti kroz odbojkaški klub, koji se vrlo brzo, masovnošću i kvalitetom, probio do drugog hrvatskog razreda. Praktički je naša sportska obitelj u nekoliko godina narasla na 16-17 članova, vjerujem da svi mogu biti zadovoljni kako su popraćeni iz proračuna. ■■

Novo lice Kostrene najbolje vide naši pomorci

Kulturna tradicija

Kostrena je poznata i po svojim kulturnim udrugama, također masovnije razvijenima nakon osnutka Općine?

– Tu prije svega moramo istaknuti Čakavsku katedru, koja redovito organizira razne kulturne priredbe i manifestacije te izdaje Zbornik koji pomaže čuvanju naše tradicije. Drago mi je da je osnovana Udruga kapetana, koja uz svoje redovne aktivnosti nastoji izdati monografiju što bi obuhvatila kompletno pomorstvo Kostrene. Imamo Bratovštinu sv. Nikole, koja je po tradiciji naša najstarija udruga, potječe još iz 19. stoljeća. Što se tiče udruga novijeg datuma, tu su likovna udruga Veli pinel i keramičarska udruga Vali, koje su vrlo aktivne i imaju velik broj članova te i na gostovanjima izvrsno predstavljaju Kostrenu.

U Kostreni se javio čitav niz sportova - vaterpolo se igra na Žurkovu

Žurkovo - omiljeno izletišta i kupalište Riječana

Tri kapitalna objekta, vrtić, škola i dvorana, najviše su promijenila lice Kostrene i odredila njezino središte. Uspoređujući Kostrenu u doba kada sam prije 14 godina postao načelnik i danas, vidi se ogroman napredak. Promjene u Kostreni zapažamo svi mi koji ovdje živimo, a najviše ih vide naši pomorci kada se vrate nakon više mjeseci, kaže Miroslav Uljan, najdugovječniji među načelnicima u “riječkom prstenu”

Spomen na poginule policajce

Autor Aleksandar Zvjagin

Autor skulpture svetog Mihovila Aleksandar Antoljevič Zvjagin rođen je u Moskvi 1947. godine gdje je i diplomirao grafiku i kiparstvo. Od 1977. godine član je Društva umjetnika Sovjetskog Saveza, a tijekom desetljeća izlagao je u Bugarskoj, Danskoj, Mađarskoj, Italiji, Njemačkoj, SAD-u, Hrvatskoj...

Poznat je po djelima sakralnog karaktera, a uz skulpture, njegov opus krasi i brojni vitraji poput onog u kapeli franjevačkog samostana u Mostaru. Na našem je području poznat još i kao autor reljefnog friza u crkvi sv. Nikole u Rijeci te kipa sv. Marka na Košljunu

*U kršćanskoj
ikonografiji sveti
Mihovil poznat
je kao anđeo
pravednik*

Spomenik dostupan svima

Napisala: Barbara ČALUŠIĆ
Snimio Petar FABIJAN

U dvorištu Policijske uprave primorsko-goranske svakog radnog dana odvijaju se iste slike užurbanoga grada: brzi koraci, građani s formularima u rukama, policijski auti i vjerojatno najveći broj plavih uniformi na jednom mjestu. Mnogi prolaznici ovdje zasigurno nisu ni svjesni da već gotovo godinu dana njihove korake budno promatra čuvar, patron svih čuvara zakona, koji u ovom slučaju ne nosi plavu odoru. Umjesto službene uniforme, ovaj čuvar ima krila. On je sveti Mihovil, prvi među arkanđelima, pobjednik nad zmajem, u kršćanskoj ikonografiji poznat kao anđeo pravednik koji utjelovljuje najviše vrijednosti - istinitost, pravičnost i dosljednost, a upravo takvim vrijednostima bili su vođeni oni kojima je ovaj spomenik posvećen. Riječ je o trinaestorici policajaca ove policijske uprave koji su u razdoblju od 1991. do 1996. godine izgubili živote u Domovinskom ratu: Ivici Antončiću, Velimiru Bažoku, Brunu Bolanči, Draganu Brdaru, Daliboru Dadiću, Marinu Jakominiću, Alenu Krizmaniću, Danilu Mihiću, Atosu Načinoviću, Zvonku Paveliću, Zlatku Petrušiću, Sergiju Šimcu i Marijanu Vučiću. Njihova imena ispisana su u podnožju brončane skulpture vitkog anđela koja je ujedno i prvi cjelovit spomenik policajcima poginulim u Domovinskom ratu u cijeloj državi, a Policijska uprava primorsko-goranska prva je uprava koja je na ovaj način odala počast svojim poginulim kolegama.

Trajan i vidljiv spomenik

Ideja da se napravi spomen-obilježje poginulim policajcima ove uprave u meni je prisutna već nekoliko godina - govori načelnik Ureda načelnika PU PGŽ Vladimir Vlahović, glavni pokretač inicijative za podizanje spomenika poginulim policajcima. Kako kaže, spomen-ploča s imenima poginulih policajaca od ranije postoji u zgradi Policijske uprave i obiteljima poginulih vrata zgrade uvijek su bila otvorena, ako su se takvim posjetom željeli prisjetiti svojih najmilijih.

Kipu smo
pronašli mjesto
u dvorištu
Policijske
uprave -
Vladimir
Vlahović

Načelnik
Policijske uprave
Primorsko-
goranske
županije
Tomislav Dizdar
također drži da
je podizanje
spomenika
poginulim
riječkim
policajcima
posvećeno
jednom od
najznačajnijih

Tomislav Dizdar

poglavlja u povijesti riječke policije.

- Policija je bila prva obrambena snaga u Domovinskom ratu i prva s poginulim pripadnicima. Iz njezinih redova izrastali su budući zapovjednici Hrvatske vojske, imala je najelitniju postrojbu našega kraja i cijele Županije u Specijalnoj jedinici i eto razloga da dijelom javnog prostora obilježi spomenik palim policajcima koji će biti vidljiv i dostupan svima, smatra Dizdar.

Kako kaže, sveti Mihovil odabran je slijedom logike jer kao zaštitnik policije uz umjetničku interpretaciju i konačni izričaj zaokružuje cjelinu koja prikazuje pravedni boj i uništenje zla. Činjenica je da je spomenik kao takav trajni dio osobne iskaznice jednog grada i jedan od njegovih prepoznatljivih znakova.

- Prostor ispred Policijske uprave je jedan od frekventnijih u Rijeci. Mnogi zastanu, pogledaju i pročitaju, vjerujem i promisle o svemu što imaju pred sobom i zaključuje da su oplemenjeniji i bogatiji u svome biću. Kako u Rijeci zelenih površina, fontana, spomenika i drugih uresa nikada nije bilo viška onda jedan ovakav umjetnički uradak prije svega i pored povjesnice koju predstavlja nalazi značajno mjesto u kulturnoj ponudi grada Rijeke, zaključuje Dizdar.

- Ipak, misili smo da bi bilo dobro da jedna takva ploča bude izložena izvan zgrade, kao trajan i vidljiv spomenik. Našao sam prostor u našem dvorištu, u blizini zgrade Učiteljskog fakulteta koji je sa svojih dvadesetak četvornih metara bio primjeren takvoj, svojevrsnoj oazi mira. Kontaktirao sam kipara Aleksandra Zvjagina koji je napravio nekoliko skica i vrlo smo brzo došli do rješenja koje danas stoji na ulazu u naše dvorište, a cijeli projekt u prostor je inkorporirao arhitekt Željko Vukušić i platila Županija sa 200.000 kuna - objašnjava Vlahović. On dodaje da je izbor svetog Mihovila bio posve logičan budući da je on zaštitnik hrvatskih policajaca, dok je njegovo postavljanje u dvorište bio način da se spomen braniteljima još više približi obiteljima poginulih, ali i svim građanima.

- Neizmerno sam ponosan da je Aleksandar Zvjagin autor ove skulpture i to iz jednostavnog razloga jer su njegova djela razasuta po cijelom svijetu, a on je naš državljanin već punih sedamnaest godina, premda je podrijetlom i rođenjem Ukrajinac - ističe Vlahović.

Brončani sveti Mihovil, ispred Policijske uprave primorsko-goranske, patron svih čuvara zakona, spomenik je trinaestorici policajaca ove uprave koji su izgubili živote u Domovinskom ratu. A čini se da će riječki sveti Mihovil uskoro postati i pravi simbol hrvatske policije...

Riječki je Mihovil blaži od drugih

Spomenik je svečano otkriven 5. svibnja ove godine, a svečanosti su prisustvovali današnja premijerka Jadranka Kosor, ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko i bivši ravnatelj policije Vladimir Faber. Uz vojnog ordinarija Jurja Jezerinca te predstavnike PU PGŽ i obitelji poginulih, ovom su činu prisustvovali riječki gradonačelnik Vojko Obersnel te primorsko-goranski župan Zlatko Komadina.

Po uzoru na Rijeku, sličan će spomenik istog autora 6. prosinca biti otkriven u Dubrovniku. Ipak, dubrovački sveti Mihovil razlikovat će se od riječkog kojeg krasi blage crte lica, a gesta borbe sa zmajem koji simbolizira sile tame ritualno je umirena. Zašto je riječki Mihovil blaži od drugih može se iščitati iz objašnjenja autora koje odražava i njegov doživljaj Rijeke.

- Istina je da je naš arkanđeo blagih crta lica, gotovo nalik djevojci. Razlog je, kako je objasnio Aleksandar Zvjagin, što je Rijeka posebna, a u ratu nije dijelila sudbinu drugih hrvatskih gradova. Rijeku su zaobišla paljenja i granatiranja i zato je njezin Mihovil blag - napominje Vlahović.

Čini se da će riječki sveti Mihovil uskoro postati pravi simbol hrvatske policije. Naime, njegov je autor već načinio njegov odljev koji je interno nazvan Oscar. Ovo kodno ime govori o njegovim dimenzijama, a Vlahović radi na tome da hrvatska policija na ovaj način dobije originalan suvenir, kipić koji će se poklanjati visokim predstavnicima i odlikovanim policajcima kojima je namijenjena i medalja s likom svetog Mihovila. Tako će generacije policajaca koje dolaze u zalag dobivati vječan spomen na one koji su svoj život darovali za njihovu budućnost. ■■

Pogled na naselje Ilovik, kanal i otočić Sveti Petar iz zraka
(Arhiva ZiP - snimio: Petar FABIJAN)

Divota i pokora malog otoka zimi

Otočni kačići, a u drugom planu otočić Sveti Petar na kojem se nalazi mjesno groblje

Žive najdulje na svijetu

Kao što je zanimljiv sam otok, tako su zanimljivi i Ilovčani. Jedno istraživanje koje su proveli strani znanstvenici pokazalo je da je na Iloviku najdulja očekivana životna dob na svijetu. Razlog za to svakako je način života i način prehrane. Bez automobila na otoku, bez stresa, s puno fizičkog rada u polju i okućnici, na moru, prehranjujući se većim dijelom onime što su sami proizveli, ribom koju sami ulove, maslinovim uljem koje sami proizvedu, plodovima svojih vrtova. Sve to utječe na činjenicu da su i oni najstariji vrlo vitalni. Ljudi žive staloženo i skromno.

Ilovik je otok cvijeća

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine na otoku živi 104 stanovnika. Sami Ilovčani kažu da ih “stalnih” ima oko 70. O životu na tom malom otoku Iloviku svi pričaju sa smiješkom na usnama, puni optimizma. “Treba se smijati, za plakanje ima vremena. Kad počne boljeti, onda ćemo plakati”, kaže vitalni 86-godišnji Srećko Jerolimić

Napisao i snimio: Walter SALKOVIĆ

Na Ilovik se, naravno, može doći u različito doba godine. Najčešće gosti dolaze ljeti: tada je Ilovik, kao i svako turističko mjesto, prepun ljudi i pun života. Može se doći i u proljeće, kada Ilovik u potpunosti opravdava svoj naziv “otok cvijeća” - gotovo oko svake kuće cvatu oleandri, palme, ruže i drugo cvijeće, a specifičnost ovog otoka su visoka stabla eukaliptusa. No, niti u jesen, iako obojen zagasitim bojama, Ilovik nije pust. Uredno održavani vrtovi i dvorišta Ilovčana još uvijek su puni različitog raslinja i Ilovik tada postaje “otok zelenila”. Idealan za opušajući odmor, pruža savršene uvjete za šetnju, bilo uz obalu ili uličicama tog tipičnog ribarskog mjesta, bilo uređenim poljskim putovima kojima je ispresijecan cijeli otok. Ilovik je obrastao zimzelenom mediteranskom vegetacijom u kojoj se ističe crnika, a mjestimično ima i šumica alepskog bora i maslinika. Svo to zelenilo zrak ispunjava ▶

Paulina, Ivana i Dominik

mirisima, te je boravak u prirodi doista odmor za sva osjetila.

Otok Ilovik je najjužniji nastanjeni otok lošinjskog otočja, tek petnaestak minuta plovidbe čamcem udaljen od južnog dijela otoka Lošinja. Površine je oko 5,5 četvornih kilometara, dok mu je obalna crta duga 15 km. Obala je sa svih strana lako pristupačna, s mnogo pitomih uvala, a najveća uvala s pješčanom plažom Paržine je na jugoistočnoj strani otoka. U središnjem dijelu otoka nalazi se i njegova najviša točka, vrh Did, svega 92 metra iznad razine mora.

Stoljećima sigurna luka

Jedino naselje na otoku je istoimeni Ilovik, smješten u manjoj uvali, koju sa sjeverne strane štiti nenaseljeni otočić Sveti Petar. Između Ilovika i Sv. Petra (kojeg Ilovčani zovu Priko) proteže se kanal dužine 2,5 km i širine oko 300 m. Njegov akvatorij prirodno je zaštićen od svih vjetrova, osim donekle od juga, te može pružiti siguran boravak manjim brodovima. Svojim položajem na granici sjevernog i srednjeg Jadrana vrlo je pogodan za noćenje jer je svega nekoliko sati plovidbe udaljen od Istre, Krka, Raba, Paga, ali i Komata i drugih srednjodalmatinskih odredišta. Stoga je ilovički kanal-luka tijekom ljetnih mjeseci ispunjen desecima brodice čije su posade ovo mjesto odabrale za predah prije nastavka putovanja.

Ilovik je mlado naselje, osnovano krajem 18. stoljeća. No zbog vrlo dobrog pomorskoprometnog položaja, već od davnina, ilovački se kanal koristi za sidrenje pa na otocima nailazi na tragove različitih povijesnih razdoblja.

Najstarije poznato ime otoka zabilježeno je 1071. god. i glasi Neumae Insulae. U 13. stoljeću spominju se kao Sanctus Petrus de Nimbis i kasnije San Pietro dei Nembis. Kod hrvatskih doseljenika koristi se za manji otok naziv Sv. Petar, a za veći Tovarnjak (talijanski Asinello), te konačno Ilovik. U pojedinim se razdobljima zvao Sveti Petar ili Sveti Petar Ilovik.

U 11. st. sagrađen je na otoku benediktinski samostan Sancti Petri de Nemois ili de Neumis. Zid je sačuvan u cijelom opsegu, dok su unutrašnji zidovi porušeni, a prostor je pretvoren u groblje. Jednobrodna crkva unutar samostanskog sklopa srušena je potkraj 19. st. prilikom gradnje nove crkve.

Baba Mobile prevozi slabije pokretne Ilovčane s jednog na drugi kraj mjesta

Stalnih 70 stanovnika

Godine 1597. Mletačka je Republika sagrađila na Svetom Petru kulu kvadratična presjeka radi obrane od uskoka. Tu "forticu", kako je zovu Ilovčani, kasnije su, za vrijeme Napoleona, koristili Francuzi, Austrija je dogradila zgradu za lučku upravu, za Italije je tu bila "financa", a nakon Drugog svjetskog rata kompleks je napušten.

Prvi stanovnici Ilovika došli su s Lošinja. Uglavnom su to bili nadničari koji su radili za benediktinsku opatiju s otočića Svetog Petra, još od 13. stoljeća. Prema drugim izvorima, prvi hrvatski doseljenici dolaze na otok Ilovik iz Velog Lošinja krajem 18. stoljeća i od tada se razvija današnje mjesto Ilovik. Raste i brojem, tako da početkom prošlog stoljeća ima i više od 500 stanovnika. No od 1921. godine, kao i na ostalim otocima, broj stanovnika opada. Prema popisu stanovništva iz 2001. godine na otoku živi 104 stanovnika. Sami Ilovčani kažu da ih "stalnih" ima oko 70.

Mještani Ilovika se bave maslinarstvom i povrtlarstvom (nekoć i vinogradarstvom) što im omogućuje velik broj bunara koji napajaju zemlju vodom, te ribarstvom, ovčarstvom i, naravno, turizmom - u Iloviku ima nekoliko restorana, mnogi iznajmljuju apartmane, tu je i trgovina, pošta, pekarnica, slastičarnica, suvenirnica-mjenjačnica.

Većinu mještana može se naći nakon nedjeljne mise, naročito ako je lijep dan pa se mogu još malo zadržati na lijepo uređenom trgu ispred crkve. Običaj je do ručka provesti neko vrijeme u obližnjoj slastičarnici ili gostionici "Prijatelj", koja u istom prostoru postoji od 1898. godine.

To je idealna prilika da se o načinu života na otoku i o problemima koji ih muče porazgovara s mještanima.

Od starijih tu susrećemo 86-godišnjeg Srečka Jerolimića, u društvu s "Amerikancima" Mariom Belanićem (75) i Ivanom Budinićem (77), te najmlađim za stolom, mjesnim grobarom Antonom Simičićem. Jerolimić najbolje poznaje prošlost ovog otoka i priča nam o znamenitosti, ostacima iz mletačkog i kasnijih vremena. Kao i ostali stanovnici Ilovika, o životu na tom malom otoku priča sa smiješkom na usnama, pun optimizma. "Trebalo je smijati, za plakanje ima vremena. Kad počne boljeti, onda ćemo plakati", kaže taj vitalni 86-godišnjak.

Pola godine u Americi, pola na Iloviku - Ivan Budinić i Srečko Jerolimić

U Americi 500 Ilovčana

Belamić i Budinić žive u Americi hladniji dio godine. Na Ilovik su došli već u svibnju, tu su proveli cijelo ljeto, a vratit će se u američki dom najkasnije do Dana zahvalnosti, kojeg u SAD-u obilježavaju zadnjeg četvrtka u studenome. Kao i većina ostalih Ilovčana koji su u Ameriku otišli trbuhom za kruhom, na Iloviku provode što je moguće više vremena. Čak i oni još uvijek radno aktivni uspijevaju na Iloviku boraviti cijelo ljeto. Jedan od njih je Marko Baričević, poznat po osebnim brkovima, koji je ove godine na Iloviku proveo 2 i pol mjeseca, a kaže "da sam u mirovini, ne bih se ni vratio u Ameriku".

Belamić i Budinić zanimljivi su još zbog dva podatka: Mario Belanić je posljednji koji je s Ilovika pobjegao potajice, bilo je to 1959. godine, barkom za Anconu. Nasuprot tome, Ivan Budinić prvi je s Ilovika iselio legalno, s "pasošem".

Da se radi o vrlo druželjivim ljudima, potvrđuju i njihove priče o životu u Americi: "Tamo djeluje Udruga svetog Petra i Pavla koja broji oko 100 članova. Puno se družimo, koristimo sve američke i naše domaće blagdane da bismo se našli pa, iako živimo u raznim dijelovima New Yorka, često se susrećemo. Ljeti se na Iloviku svašta događa, ali zimi bismo se samo zatvorili u kuće i gledali TV. Zato više volimo boraviti u SAD-u gdje je življe. Danas u Americi živi, prema našim procjenama, oko 500 Ilovčana, tj. ljudi koji su se iselili s Ilovika i njihovih obitelji."

Udruga sv. Petra i Pavla, osim organiziranja zabava, učinila je jako puno za uređenje Ilovika. Za razne potrebe svog rodnog otoka priređuju dobrotvorne balove, donatorske zabave, i tom prigodom prikupe sredstva potrebna za realizaciju nekih mjesnih potreba. Zahvaljujući sredstvima iseljenika i dobrovoljnim radom mještana Ilovik je danas jedno malo, uredno i uređeno mjesto.

Žive na tradicionalan način, od svega pomalo

Kako se okupljeni kod "Prijatelja" opuštaju i prepričavaju razne događaje, sve ih je teže pratiti jer počinju pričati dijalektom teško razumljivim svakome izvan otoka. Uz poneku talijansku riječ koju koriste stariji, mlađi među njima u govor ubacuju i engleske fraze.

Župnik Anđelko Badurina za vrijeme nedjeljne mise

Ljudi ovdje žive na tradicionalan način, od svega pomalo. Onaj tko ima volje raditi naći će si posla. U ovo vrijeme kad je trend bijeg iz urbanih sredina, život na Iloviku je ono što se traži. Nije to lak život, ali nigdje nije lako. Ni život u gradu nije jednostavan, iako ima neke druge prednosti. Ovisi što čovjek želi u životu, ako želi svaki vikend u kino ili kazalište, e tu smo zakinuti, kaže predsjednik Mjesnog odbora Nevio Jadrošić

Kanalizacija nam je važna, ali i vodovod - predsjednik Mjesnog odbora Nevio Jadrošić

Okupljanje u gostionici "Prijatelj"

Tri učenika videolinkom uče engleski

U selu su najmlađi Luka (2), Marin (6) i Matej (10) Baričević. Vode nas do škole. Luka i Marin još su premali za školu, a Matej ide u treći razred, zajedno s Paulinom Matas. Osnovnu školu u Iloviku, i to 7. razred, još pohađa samo Katarina Baričević. Za njih troje brine jedan učitelj, Mato Divković, koji je izbjegao iz Tuzle za vrijeme rata i od onda sa suprugom živi na Iloviku.

Matej i Paulina već imaju i "školu na daljinu" pa preko videolinka uče engleski, dok Katarina na taj način prati više predmeta.

S katamarana se silazi kao iz aviona

Na "otoku cvijeća" i telefonska govornica je u cvijeću

Ponosno preporučavaju stoljetnu tradiciju, Petrovu, blagdan župskih zaštitnika sv. Petra i Pavla, koji se obilježava 29. lipnja. Tih se dana okupe svi Ilovčani koji mogu doputovati. Večer uoči blagdana se pali krijes, zovu ga koleda, svi se skupe uz harmoniku i zabavljaju dugo u noć. Drugi dan je misa s procesijom po mjestu, a navečer ponovo fešta i ples. Taj običaj Ilovčani ljubomorno čuvaju, ali se žale da ga ne razumiju stranci koji su na Iloviku kupili kuće.

S problemima otoka i njegovih stanovnika, a i s planovima za daljnji razvoj, najbolje je upoznat Nevio Jadrošić, predsjednik Mjesnog odbora. Bavi se lučkom djelatnošću u lokalnoj tvrtki "Porat Ilovik" za koju kaže da je "registrirana na otoku i u njoj rade ljudi koji stvarno žive na otoku".

- Ljudi ovdje žive na tradicionalan način, od svega pomalo. Onaj tko ima volje raditi naći će si posla. U ovo vrijeme kad je trend bijeg iz urbanih sredina, život na Iloviku je ono što se traži. Nije to lak život, ali nigdje nije lako. Ni život u gradu nije jednostavan, iako ima neke druge prednosti. Ovisi što čovjek želi u životu, ako želi svaki vikend u kino ili kazalište, e tu smo zakinuti - kaže Jadrošić.

No i za to postoji rješenje jer Ilovčani, u idealnim uvjetima, do najbližeg većeg naselja, Malog Lošinja, mogu stići za pola sata. Petnaestak minuta plovidbe do uvala Mrtvaška na južnom dijelu otoka Lošinja, te još toliko automobilom. No problem je u tome što u toj uvali treba izgraditi pravu luku, a cestu asfaltirati. Sada je to samo makadamska cesta, sagrađena uz trasu kojom je prošao visokonaponski električni kabel. Rješenje je to koje Ilovčani "guraju" već gotovo dvadeset godina. "Kad se 1993. godine polagao električni kabel koji struju dovodi na Ilovik i dalje prema Silbi, došli smo na ideju da uz tu trasu probijemo i cestu do mora, do Mrtvaške. No u toj uvali bi

trebalo napraviti pravu luku, a cestu, koja se još uvijek vodi kao protupožarni put, urediti i asfaltirati. Kroz sve ove godine uvijek nam se priča ista priča, te ima novaca, a nema projekta, te sad je gotov projekt, a nema novaca. Većina nas s Ilovika ima svoja vozila u toj uvali, čamcem smo začas tamo i to nam je najbrža veza s Malim Lošinjem" priča Jadrošić.

Važni planovi

Planovi Ilovčana ne staju tu. Kad bi se napravila luka i cesta, mogla bi se uvesti redovna brodska linija koja bi nekoliko puta na dan povezivala Mrtvašku i Ilovik. A od Mrtvaške do Malog Lošinja mogao bi voziti minibus i tada bi Ilovik bio puno bolje povezan sa susjednim otokom.

Povezanost ni sada nije loša, do Ilovika se može katamaranom koji četiri puta tjedno povezuje Ilovik s Lošinjem i Rijekom, postoji i svakodnevna brodska veza, a ljeti plove i izletnički brodići. No sve su te mogućnosti prikladnije za izletnike i turiste, dok se lokalno stanovništvo nada da će se u skoroj budućnosti ipak realizirati veza preko uvala Mrtvaška.

Otočani će tada moći raditi u Lošnju i putovati svakodnevno na posao, a učenici u školu, bez da se iseljavaju s otoka. I zdravstvena zaštita bila bi neusporedivo bolja, sigurniji bi bili i otočani i gosti. "Ne trebamo ispaštati zato što smo otočani", kaže Jadrošić i nastavlja s nizanjem argumenata za tu liniju:

- Do Mrtvaške možemo doploviti i po buri, kad brod iz Lošinja za Ilovik ne plovi. Nije ugodno, ali se može stići, a po lošem vremenu ne plovi se zbog rasonode nego iz nužde. I možeš spasiti ljudski život. Kad smo uvjerali nadležne u važnost Mrtvaške, govorili su nam da će tu luku koristiti jako malo ljudi. A sad je koriste i za Silbu i za Premudu.

Planova koji bi Ilovik učinili još ugodnijim za život i odmor ima još. Gotovi su projekti za vodovod i kanalizaciju. Voda sada dolazi vodonoscem, a kanalizacija je još važnija, jer su sve kuće uz more i imaju ispuste u njega. A s novim projektom otpadne vode ispuštat će se na drugoj strani otoka.

Među važne planove svakako spada i nova riva. Nedavno je sredstvima Primorsko-goranske županije uređen dio obale, ali samo pristanište je prenisko i preusko. S katamarana putnici silaze stubama kao iz aviona, pa ako za vrijeme iskrcavanja putnika zapuše vjetar, može biti i opasno. Projekt kojim će se riva produžiti i proširiti je spreman.

Kad se brod "predomisli"

S problemima otočana sasvim je sigurno dobro upoznat i župnik Anđelko Badurina. Na Iloviku službuje tek godinu dana, no prije toga je 7 godina bio župnik na Susku, tako da se već naučio na ljepote i nedostatke života na malom otoku. Badurina preko tjedna živi u Malom Lošinju, a vikendom obilazi svoje župe (osim Ilovika, župnik je i Unija, još jednog malog otoka lošinjskog arhipelaga). Petkom dolazi na Ilovik i tu je do nedjelje ujutro kad služi misu za Ilovčane, zatim brodom otputuje na Unije gdje

Srećko Jerolimić, Anton Simičić i Mario Belanić

ima misu popodne. Po lijepom vremenu to je sasvim ugodan način za provođenje vikenda. Iako u ta tri dana mora izvršiti niz obveza prema svojim župljanima, ipak je to neusporedivo lakše od života u gradskoj vreli.

Problemi nastaju po ružnom vremenu, tada se snalazi na razne načine kako bi došao do "svojih" otoka. Ponekad mora "preskočiti" Unije, a nekoliko puta godišnje dogodi se da jednostavno nije u mogućnosti doći na Ilovik.

Iako razgovor sa župnikom obuhvaća pretežno duhovne potrebe Ilovčana, i on kaže: "Sanjamo dan kad će se napraviti luka na južnoj strani Lošinja i cesta kojom ćemo biti puno bolje povezani s Malim Lošinjem." Neotočani teško mogu razumjeti zbog čega stanovnici otoka, posebno onih manjih, toliko inzistiraju na što boljoj povezanosti. Dok je za većinu putnika-namjernika dolazak na otok samo izlet koji, ako i propadne, ništa se strašno nije dogodilo, za otočane je putovanje s otoka na kopno (liječniku ili zbog nekog drugog razloga), pa povratak kući, životna potreba. "Specifično iskustvo je kad brod krene iz Malog Lošinja s namjerom da stigne do otoka, ali se na pola puta 'predomisli' zbog vremenskih neprilika i vrati vas nazad u Lošinj", priča Badurina.

Župna crkva je lijepo obnovljena, najviše uz pomoć iseljenika

Krunica se lijepog nedjeljnog popodneva može moliti i u šetnji, predvodi Florina Jerolimić

Godišnje jedno krštenje, a 3-4 sprovoda

Kao župnik, tijekom svog radnog vijeka, promijenio je više župa na Krku, Pagu, te na lošinjskim otocima. O Ilovčanima priča sve najbolje: "Pobožni su to ljudi koji se u crkvi okupljaju i preko tjedna kad nema župnika. Župnu crkvu su lijepo obnovili, najviše uz pomoć iseljenika, održavaju i savjesno se brinu o crkvi i o župnom stanu."

Župnik iznosi i statističke podatke: krštenje - jedno godišnje, vjenčanja još rjeđe, a svake godine 3-4 sprovoda. Jedna od zanimljivosti, ako se tako može reći, mjesno je groblje koje se nalazi na susjednom otoku Sv. Petru. Stoga su i sprovodi na Iloviku jedinstveni - pokojnik i povorka prevoze se barkama s Ilovika na Sveti Petar. Postoji i uzrečica da su Ilovčani najbolji pomorci jer i na svoje posljednje putovanje idu - morem.

Na Iloviku su svi nasmiješeni, dobro raspoloženi, druželjubivi i otvoreni. Iako je to dojam jednodnevnog boravka na tom otoku, ipak je to netipično za otočane. Malo ih je,

ali koriste svaku priliku za druženje i feštu. Naročito ljeti, kad ih je više, i kad se stalno nešto događa. Osim Petrove, koriste i sve druge prilike za druženje: rođendane (posebno oni "okrugli", a ove je godine na Iloviku proslavljeni jedan devedeseti!), vjenčanja (koja se događaju rijetko, a ove se godine ženio par "Amerikanača"), a često na Ilovik s kopna dolaze svirači koji zabavljaju goste, pa se i domaći priključuje.

Jesen na Iloviku zapravo je prijelazno razdoblje. Nakon ljetne vreve kad na njemu bude i 3-4 puta više ljudi od stalnih stanovnika, neko vrijeme tu će biti samo "domaći", bilo oni stalno nastanjeni, bilo "Amerikanci". Uskoro će i iseljenici otići u svoje prekoceanske domove i ostatak će samo oni "pravi" Ilovčani. Oni najhrabriji, kod kojih su prevladale čari života na otoku nad problemima koje takav život nosi.

Radno mjesto zvano čežnja

Jedna od mlađih Ilovčanki negdje je na "pola puta". Htjela bi ostati na Iloviku, ali... Josipa Jadrošić, nakon osnovne na Iloviku i sred-

nje škole u Malom Lošinju, završila je u Rijeci Učiteljski fakultet - smjer predškolski odgoj. Želi biti baš odgojiteljica u vrtiću, a za takvo radno mjesto na Iloviku nema šanse. No, imala je sreću i našla je posao u Cresu, u Dječjem vrtiću "Girice". Dok se veselo igra s malom djecom, srce joj je ipak negdje drugdje, vuče na jug: "Svaki slobodan vikend, čim završim s poslom, idem na svoj rodni otok. Ludim ako 2 tjedna ne mogu ići na Ilovik. Iako nema nikoga, tamo se lijepo opustim i odmorim. Kad bih našla posao na Iloviku i mogla tamo zasnovati obitelj, rado bih ostala."

O mladima na otoku kaže: "Nažalost, mladi moje generacije rijetko mogu ostati na otoku. Jedna moja rođakinja nalazila je samo sezonski posao pa se na kraju i ona preselila u Cres,

Svaki slobodan vikend, čim završim s poslom, idem na svoj Ilovik - Josipa Jadrošić radi u Cresu

gdje sad radi. S druge strane, moj rođak je otvorio tvrtku za čišćenje i održavanje apartmana i radi na otoku." Ima mladih koji su uspjeli ostati, i onih koji su zbog posla morali otići, ali ih srce vuče na Ilovik. "Ja cijeli tjedan čekam petak da odem doma. Mnogi mi kažu da nisam normalna, da što ću na pustom otoku. Ne znaju da tamo dva dana uživam u miru i tišini."

Nakon nedjeljnog ručka i popodnevnog odmora, možda koje partije karata u gostionici, neki su iskoristili lijepo vrijeme za berbu maslina, dok su se drugi odlučili na ribarenje. Iz lučice polako, jedna po jedna, isplivavaju barke.

Ilovik je malen, živopisan otok, s kućicama u cvijeću i sretnim stanovnicima. Na njemu postoji sva infrastruktura potrebna za prihvat i ugodan boravak gostiju. Većim dijelom to su uredili sami mještani svojim (najčešće dobrovoljnim) radom i uz pomoć iseljenika. Oni su doista učinili sve što su mogli. Sad se nadaju pomoći Grada, Županije i raznih ministarstava u realizaciji većih infrastrukturnih projekata koji su spremni na papiru, samo treba osigurati sredstva. Sedamdesetak stanovnika Ilovika možda nema dovoljnu snagu i prodornost da se izbere za ta sredstva, ali se nadaju da će nadležne institucije prepoznati njihove potrebe. Tada će Ilovik svojom turističkom ponudom moći ravnopravno konkurirati ostalim otocima u okruženju, a ostanak na otoku neće više biti neka vrsta avanture. ■■

Uzor srednjim tvrtkama u Hrvatskoj

Napisala: Barbara ČALUŠIĆ

Snimio: Petar FABIJAN

Ime višestruko nagrađivane tvrtke Vargon d.o.o. prosječni građanin teško da će vidjeti u svom svakodnevnom životu, iako je, a da to i ne zna, njezinim proizvodima vrlo često okružen. Naime, ova se tvrtka bavi proizvodnjom plastičnih cijevi za različite namjene, dakle infrastrukturom, i to onom na planu dovoda i odvodnje vode koja svoje mjesto nalazi u raznim oblicima gradnje, bilo da je riječ o visokogradnji ili pak o niskogradnji koja u prvom redu uključuje ceste.

Posljednja u nizu Vargonovih nagrada ona je za ulagača godine koju uručuje Agencija za promicanje izvoza i ulaganja pod pokroviteljstvom Ministarstva gospodarstva, a Vargon su za ovu nagradu nominirali Regionalna razvojna agencija Porin te Primorsko-goranska županija. Kao razlozi nominiranja navedeni su razvoj tvrtke te konstantno ulaganje u nove tehnologije kako bi se na inovativan način razvijali novi proizvodi koji omogućavaju da Vargon bude konkurentan, ne samo na domaćem, nego i na stranom tržištu. Prema mišljenju čelnih ljudi Vargona, takav je pristup omogućio da u vrijeme recesije i krize zadrže proizvodnju na zadovoljavajućoj razini.

- Ne smijemo sebi dozvoliti da stagniramo pa se širimo, a naši su planovi u prvom redu vezani za infrastrukturu, u našem slučaju cijevi. Nagradu smo dobili i zato što smo zaokružili program cestovne infrastrukture, a naš je cilj pokrivati cijelu paletu proizvoda koji zaokružuje jedinstven sustav. Dakle, ne želimo biti parcijalni proizvođači, već je naš cilj da nas kuće kod većih zahvata prepoznaju kao davatelja cjelokupnog proizvoda - objašnjava Damir Juretić, direktor općih poslova u Vargonu.

Stalno širenje proizvodnih prostora

Jedan o planova Vargona u skoroj budućnosti je i širenje tržišta prema inozemstvu, u prvom redu na tržište bivše Jugoslavije, novih članica Europske unije, ali i na zapadna tržišta. Inače, više od trećine proizvodnje Vargona usmjereno je izvozu, a on raste iz godine u godinu. Prepoznatljivost u inozemstvu dokazuje i činjenica da će se Vargon uskoro predstaviti i na najvećem sajmu graditeljstva u Dubaiju, Big Five.

Premda danas uzor srednjim tvrtkama u Hrvatskoj te sve poznatija izvan njezinih granica, Vargon je zapravo obiteljska tvrtka izrasla na temeljima kovinotokarskog obrta Stjepana Brašnića čiji počeci datiraju od 20. ožujka 1973. godine. Tvrtka je osnovana 1990. godine, a mala radionička proizvodnja koja je tada bila smještena na Zametu, u početku je bila usmjerena na obradu metala čime se bavila do 1992. godine. Od te go-

dine Vargon započinje s novim programom - proizvodnjom plastičnih cijevi za dovod i odvod vode, i to u Tometićima na površini od 2.500 četvornih metara otvorenog i 1.200 kvadrata zatvorenog prostora.

To se pokazalo kao pravi potez jer je upravo uvođenje novih programa dovelo do proširenja proizvodnih kapaciteta pa je koncem 1994. godine Vargon preseljen na novu lokaciju na Martinkovcu. Ovdje se proizvodnja počinje odvijati na površini od približno 6.500 četvornih metara otvorenog i 3.200 kvadrata zatvorenog prostora.

Iako impresivnih dimenzija, ovi prostori uskoro su postali pretijesni za rast Vargona. Tako sve veća potražnja za Vargonovim proizvodima ponovo dovodi do problema premalog proizvodnog prostora pa se 2003. godine Vargon seli na današnju lokaciju u Industrijsku zonu na Kukuljanovu.

Sedam milijuna kuna za inovacije

Današnjih 57.000 četvornih metara prostora, od čega 12.000 četvornih metara zatvorenog, služe za proizvodnju cijevi za kućnu kanalizaciju, kućni vodovod te infrastrukturni instalacijski sustav rebrastih cijevi, spojeva, šahti i slivnika za oborinsku i fekalnu odvodnju. Vargon zapošljava preko 220 radnika, a posljednjih godina bilježi konstantan rast prodaje. Za usporedbu, 2006. godine Vargon je prodajom proizvoda zaradio 102 milijuna kuna, a već iduće godine zabilježio je porast od trideset posto koji je iznosio 135 milijuna kuna. Značajan porast zabilježen je i protekle godine kad je Vargon prodajom zaradio 152 milijuna kuna.

Uspješnost na poslovnom planu pratile su i nagrade, a neke od najzvučnijih su: županijska Zlatna kuna 2007. godine, nagrada za najuspješnijeg srednjeg izvoznika koja je Vargonu dodijeljena 2008. godine, a iste je godine direktor tvrtke Goran Brašnić proglašen menadžerom godine.

U Vargonu su posebno ponosni na iznos inovacijskih ulaganja koji je protekle godine dosegnuo gotovo sedam milijuna kuna. Kod najnovijeg ulaganja riječ je o instaliranju novih postrojenja i uređaja (brizgalica velike potisne moći i postrojenje za roto-ljev) koji su omogućili uvođenje niza novih proizvoda te zaokruženje proizvodnog programa, naročito na programu infrastrukture.

- Naš rast se nije dogodio preko noći, to je uvijek bio jedan konstantan i kontinuiran rast, što pokazuje i dobar plan tvrtke. Naša inovacijska ulaganja rezultirala su da se čak 33 posto ukupnog prometa Vargona odnosi na izvoz, s konstantnom tendencijom rasta. Također, pokušavamo maksimalno biti svjesni naše uloge u dijelu ekologije jer nudimo robu koja služi prvenstveno zaštiti vode i okoliša - zaključuje Juretić. ■■

Prošle je godine direktor tvrtke Goran Brašnić proglašen menadžerom godine

Naš rast se nije dogodio preko noći, on je uvijek bio konstantan i kontinuiran, što pokazuje i dobar plan tvrtke. Naša inovacijska ulaganja rezultirala su da se čak 33 posto ukupnog prometa Vargona odnosi na izvoz, s konstantnom tendencijom rasta, kažu u Vargonu, jednoj od najuspješnijih srednjih tvrtki u Županiji

Vargon se danas prostire na površini od 57.000 četvornih metara, od čega 12.000 četvornih metara zatvorenog prostora

Tvrtka konstantno ulagaže u nove tehnologije kako bi se na inovativan način razvijali novi proizvodi

Vargon proizvodi plastične cijevi za različite namjene, ponajviše za infrastrukturu u raznim oblicima gradnje

Prednost sunčevoj energiji

Ekonomične zgrade

Koliko će štednja energije biti bitna u vrlo skoroj budućnosti dokazuju i smjernice Europske unije. Naime, postoji očekivanje da do 2018. godine svaka zgrada proizvede više energije nego što je potroši. Pritom je neupitna uloga obnovljivih izvora energije koji će u slučaju da ova ideja doista oživi biti vodeći energenti u proizvodnji energije u domaćinstvima. Štednju i proizvodnju energije u svoje će projekte svakako trebati ukalkulirati i projektanti zgrada koje bi kroz nekoliko desetljeća trebale postati prave male štedljive energane.

Zgrade su već i danas ponegdje u Europi proizvođači energije pa tako u Njemačkoj postoji nešto što se naziva burzom krovova. To znači da svaka zgrada ima mogućnost svoj krov dati na burzu, odnosno dati za njega koncesiju ovlaštenom proizvođaču energije koji na krov postavlja panele za iskorištavanje sunčeve energije.

Pokretanjem energetske agencije oživjet će i praksa izrade i korištenja sunčevih panela

Vodeći obnovljivi izvori energije na koje se u Primorsko-goranskoj županiji može računati svakako su sunce, vjetar i biomasa, a iako je njihovo korištenje već ponegdje sporadično prisutno, zadaća Regionalne energetske agencije Kvarner je povećati broj korisnika kroz pojednostavljeno dobivanje statusa povlaštenog proizvođača struje

Napisala: Barbara ČALUŠIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Među tri regionalne energetske agencije u Hrvatskoj koje bi u doglednoj budućnosti trebale stvoriti preduvjete za suvremeno korištenje energije nalazi se Regionalna energetska agencija Kvarner (REA). Cilj ove agencije, pokrenute prije dvije godine kad se kandidirala za bespovratna sredstva u okviru programa Europske unije "Inteligentna energija u Europi" (IEE), u prvom je redu predlaganje i provođenje mjera za energetske učinkovitost i upotrebu obnovljivih izvora energije.

Vodeći obnovljivi izvori energije na koje se u Primorsko-goranskoj županiji može računati svakako su sunce, vjetar i biomasa, a iako je njihovo korištenje već ponegdje sporadično prisutno, REA-ina zadaća je povećati broj korisnika kroz pojednostavljivanje dobivanja statusa povlaštenog proizvođača struje. Naime, danas je za ovakav status u Hrvatskoj potrebno prikupiti šezdesetak dokumenata koje se čeka više od godinu dana. Prema riječima direktora REA-e Darka Jardasa, u Primorsko-goranskoj županiji postoji velik interes za korištenje obnovljivih izvora energije, a jedan od dokaza za to je i dugogodišnja tradicija u njihovom korištenju. Također, početkom ove godine gradonačelnici Zagreba i Rijeke bili su jedini potpisnici konvencije gradonačelnika u Bruxellesu kojom se točno propisuju rokovi u kojima će u gospodarenje energijom biti implementirane temeljne stavke suvremenog raspolaganja energijom: korištenje obnovljivih izvora, uštede energije te smanjenje emisije CO² u atmosferu.

Šansa za gospodarstvo

- Naš kraj ima dugu tradiciju u korištenju sunčeve energije. Primjerice, prije tridesetak godina u Rijeci i okolici djelovalo je desetak tvrtki koje su proizvodile sunčeve panele. Pokretanje energetske agencije je oživljavanje Primorsko-goranske županije u predvođenju kad je o ovim tehnologijama riječ. Osim toga, ovo je i velika šansa za gospodarstvo u našoj županiji pri čemu posebno mislim na razvoj malog i srednjeg poduzetništva - govori Darko Jardas koji je najzaslužnija osoba za uspješno prijednu put certificiranja i usklađivanja REA-e s europskim normama.

Tako IEE fond trenutačno sufinancira 350 sličnih agencija koje rade po njegovom modelu, a REA je 2008. godine bila jedna od osam agencija koja je izbarna među stotinjak prijava. Od osam agencija koje su dobile pozitivno rješenje, REA je prema njihovom sudu imala najbolji projekt.

- Radilo se o klasičnim pregovorima i usklađivanju projektnih aktivnosti, a u jesen 2008. godine iz EU stigao nam je prvi ugovor. Time je završena prva faza osnivanja agencije. Pritom se od nas zahtijevalo da formiramo svojevrsno upravljačko vijeće koje je sastavljeno od deset institucija. Tako se u našem vijeću nalaze predstavnici Energetskog instituta "Hrvoje Požar", Ministarstva gospodarstva,

riječkog Tehničkog fakulteta, Grada Rijeke, Porina kao ishodišne agencije u sklopu koje je projekt REA-e pokrenut, Diokija, Energa, HEP-a, Strukovnog udruženja arhitekata i inženjera te Primorsko-goranske županije kao osnivača - objašnjava Jardas.

U listopadu je na adresu REA-e napokon stigao i ugovor kojim su odobrena sredstva ove agencije. Riječ o sredstvima za trogodišnje razdoblje koja iznose 345 tisuća eura od čega će 250 tisuća biti osigurano putem europskog fonda. Ostatak će podijeliti Primorsko-goranska županija koja u projektu sudjeluje s 40 tisuća eura, dok će HEP, Dioki i Energo izdvojiti po 18 tisuća eura. U REA-i je zasad jedini zaposlenik Darko Jardas koji je ujedno bio i jedina osoba koja se javila na natječaj za direktora. On se ipak nada većem interesu kad REA objavi natječaje za zapošljavanje još barem dva djelatnika od kojih bi barem jedan trebao biti stručnjak s područja energetike.

Poticaj za kućanstva i ustanove

Planirane aktivnosti REA-e su brojne, a rezultati bi trebali biti vidljivi i prije isteka trogodišnjeg razdoblja sufinanciranja od europskih fondova. Kod obnovljivih izvora energije u Primorsko-goranskoj županiji najveća se šansa daje suncu koje je kao energent zanimljivo u Primorju i na otocima, a osim sufinanciranja energetske objekata koje će biti zastupljeno sa 60 posto na otocima i 40 posto u Primorju, u planu REA-e je i akcija usmjerena prema kućanstvima.

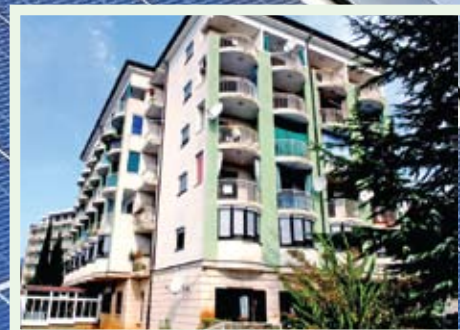
- Akcija usmjerena prema kućanstvima bila bi vezana uz refundiranje iznosa koje je kućanstvo izdvojilo za solarni kolektor. Refundiralo bi se 40 posto uloženog iznosa ili najviše 12 tisuća kuna i procijenjeno je da bi na taj način solarnim kolektorima bilo opskrbljeno stotinjak domaćinstava godišnje - kaže Jardas.

Osim toga, plan je izraditi popis svih javnih zgrada u Primorsko-goranskoj županiji kojima bi trebali biti dodijeljeni energetske certifikati. Prve na redu su ustanove u kojima boravi velik broj ljudi kao što su zdravstvene ustanove i domovi za starije osobe te školski objekti i sportske dvorane. Mogućnost koja već postoji u europskim zemljama je i tzv. burza krovova na javnim zgradama gdje koncesiju nad krovom može dobiti ovlašten proizvođač energije.

Kad je riječ o preostala dva energenta na koja se može računati u Primorsko-goranskoj županiji, vjetru i biomasi, potrebno je dodatno istražiti situaciju na terenu. Zasad nije poznata točna biomasa u županiji pa ju je potrebno istražiti kako bi se znalo na koja je mjesta potrebno postaviti energetske objekte. U ovom se trenutku mjere strujanja vjetra na području Fužina i Novog Vinodolskog, što znači da potencijalni investitori za izgradnju vjetroparkova postoje i u našoj županiji.

Upitan za budućnost REA-e u trenutku kad trogodišnja bespovratna sredstva EU budu potrošena, Jardas kaže da je to u svakom slučaju okretanje prema tržištu jer posla kod raspolaganja energije uvijek ima. ■■

Kućanstvima će se vraćati 40 posto sredstava izdvojenih za solarni kolektor - Darko Jardas

Plan REA-e je izraditi popis svih javnih zgrada u Primorsko-goranskoj županiji kojima bi trebali biti dodijeljeni energetske certifikati - Dom umirovljenika Kantrida

Čuvarica narodnih običaja i povijesti

Napisao i snimio: Marinko KRMPOTIĆ

Sretna su ona mjesta koja u svojim njedrima imaju ljude koji besplatno, ali s puno ljubavi rade na očuvanju prošlosti, tradicije i običaja svog zavičaja. Takvih ljudi, na svu sreću, u Primorsko-goranskoj županiji sve je više, a među onima koji to rade s najviše žara i uspjeha svakako je i lokvarska učiteljica Mirjana Pleše, ravnateljica Osnovne škole Lokve, koja je krajem prošle godine dobila županijsko priznanje kao jedna od najboljih prosvjetnih djelatnica na području PGŽ-a. Mirjana Pleše to priznanje zasigurno nije dobila samo i isključivo zbog svog pedagoškog rada. Naime, njen krug aktivnosti i djelatnosti iznimno je širok pa je svakako i to bitno doprinijelo odluci o nagrađivanju. Dugi niz godina Mirjana marljivo radi na prikupljanju građe za najrazličitija područja lokvarske povijesti - jezik, arhitekturu, narodne običaje, priče i izreke, a strahovito je puno napravljeno na prikupljanju starih predmeta, zahvaljujući čemu je stvorena i pažnje vrijedna zavičajna zbirka koja se trenutačno nalazi u prizemlju Osnovne škole Lokve i na jednom mjestu nudi lijep pogled u lokvarsku prošlost.

Razlikovni rječnik lokvarskoga govora

Materijala vezanog uz jezik, narodne izreke, običaje, arhitekturu i povijest općenito već je toliko da će biti prava šteta ako to ne bude objavljeno u knjizi. Istina, dio proučenog i obrađenog već je objavljivao u literarnim podlistcima školskog časopisa, ali sve skupa zaslužuje ozbiljniji i sveobuhvatniji oblik, točnije formu knjige koja bi za povijest Lokava i kulturu ovoga goranskog mjesta značila jako puno. Mirjana trenutačno radi na poredbi govora Lokvaraca u Strohalovo doba i danas te na razlikovnom rječniku lokvarsko-

ga govora, a govoreći o do sada učinjenom poslu ističe kako je jedan od razloga uspjeha svakako i znatan broj suradnika i drugih ljudi koji su željeli pomoći.

“Sve je počelo kao jedan ozbiljniji vid izvan-nastavnih aktivnosti, točnije rada literarno-filološke sekcije u okviru koje smo najprije počeli proučavati starinski jezik i tradiciju ovog kraja. Iz godine u godinu širili smo područja našeg interesa i otkrivali nove stvari te ih na različite načine, bilo javnim nastupima, bilo kroz školski časopis, predstavljali javnosti. Osobno sam najsretnija bila baš u tim samim počecima jer mi je najljepše i najdraže raditi s djecom, a kad su naši rezultati počeli prelaziti okvire uobičajenog školskog rada uspjeti smo naići na razumijevanje sredine. Puno nas je u početku podržavala tadašnja ravnateljica Zrinka Magdić Komadina, veliku smo potporu imali i u kasnijoj ravnateljici Katarini Šporer Tošić u čije je vrijeme otvorena i zavičajna zbirka, a podržavala nas je potom i ravnateljica Katarina Marinić.”

Udruga ljubitelja lokvarskih starina

Budući da je sve očitije postajalo da su rezultati rada vrlo opsežni, došlo se do odluke o osnivanju Udruge ljubitelja lokvarskih starina koja je okupila i u rad uključila i niz zrelijih i starijih ljudi koje zanima povijest Lokava. Krug njihovih aktivnosti iznimno je širok, a uspješnost djelovanja vidljiva je iz brojnih priredaba i predstavljanja pojedinih dijelova lokvarske tradicije - od starog načina izrada papuča ili zidnih krpa pa do oživljavanja nedaleke prošlosti kroz prvo predstavljanje filma o Svjetskom prvenstvu u podvodnoj orijentaciji održanom u Lokvama 1971. godine. Svi članovi također vrlo marljivo rade na prikupljanju svega što može postati dio zavičajne zbirke, a zadovoljna takvim stanjem Mirjana Pleše kaže:

Mirjana Pleše

“Jako smo puno kod ljudi napravili na podizanju svijesti o tome da je iznimno bitno čuvati svoju tradiciju i učiti o povijesti. Upravo stoga nije nam bilo teško naći ljude koji će voditi brigu o Zavičajnoj zbirci, a zahvaljujući takvom odnosu mi danas imamo čak petero voditeljica te birke koje su završile i etnološku školu Hrvatskog etnološkog društva, redovito dežuraju i spremne su u svakom trenutku turistima ili drugim ljudima željnim upoznavanja predstaviti tu zbirku. Evidencija koju vodimo pokazuje da je zanimanje veliko i da je naša Zbirka jedno od odredišta gotovo svakog turista koji dođe u Lokve”, govori Mirjana Pleše koja će, sigurno je, uz pomoć sve brojnije Udruge ljubitelja lokvarskih starina, učiniti još puno toga pažnje vrijednog u otkrivanju lokvarske povijesnice. ■■

Dugi niz godina Mirjana marljivo radi na prikupljanju građe za najrazličitija područja lokvarske povijesti - jezik, arhitekturu, narodne običaje, priče i izreke, a strahovito je puno napravljeno na prikupljanju starih predmeta, zahvaljujući čemu je stvorena i pažnje vrijedna zavičajna zbirka

1. U Zavičajnoj zbirci • 2. U aktivnosti očuvanja tradicije u velikoj su mjeri uključeni i lokvarski osnovci • 3. Jedan od projekata Udruge ljubitelja lokvarskih starina bila je i izrada zidnih krpa • 4. Zanimanje za rad Udruge ljubitelja lokvarskih starina sve je veće

Lokvarski kalendar

Mirjana je poznata i po svom starinskom Lokvarskom kalendaru. Riječ je o kalendaru koji okvirno prognozira vrijeme u svakom mjesecu, a temelji se na starinskom običaju brojanica, točnije praćenju vremena od Svete Lucije do Badnjaka. U tih 12 dana vrijeme se prati iz sata u sat, a svaki je dan ekvivalent jednom mjesecu u godini. Prognoza koja se na taj način stvori vrijedi ponajprije za Lokve, ali i za Gorski kotar, a dosadašnja iskustva su takva da je većina prognoza točna. Primjerice, kad su britanski prognozeri pred četiri godine govorili o sušnom ljetu, Mirjana je u svom kalendaru napisala da će ljetu biti jako slabo s puno kiše i vlage. Tako je i bilo. Potom je u 2006. godini predviđjela snijeg krajem svibnja, pa bijeli Božić 2008. godine... Za 2009. godinu Mirjana je, sve u svemu, prognozirala da će biti "moćna" (kišna) godina.

- Nekada su meteorolozi gledali kroz prozor, u nebo ili osluškivali vjetar i govorili kakvo će vrijeme biti. Današnji meteorolozi gledaju u satelitske snimke i često, svi smo svjedoci, bitno propaše. Mislim da je i tu izgubljen kontakt s prirodom jer internet ne može zamijeniti direktan kontakt s prirodom kojeg, čini mi se, danas sve više nedostaje - smatra Mirjana Pleše.

Napisao i snimio: Mladen TRINAJSTIĆ

Paola Giroto iz omišaljskoga Veslačkoga kluba "Glagoljaš" pobjednica je ovogodišnjega "Kupa Hrvatske u veslanju - Miljenko Finderle" u disciplini samca za mlađe kadetkinje. Do naslova prvačine petnaestogodišnja otočanka stigla je na finalu Kupa održanom 19. rujna na SRC Jarun, nakon šest kup-veslačkih regata. Uspjeh danas već vrlo uspješne omišaljske veslačice Paole Giroto ujedno je i najveći juniorski uspjeh u povijesti VK "Glagoljaš", sportskog društva osnovanog 2003. godine.

Osvajanje Kupa nije se dogodilo slučajno. Nakon što je prije dvije godine postala državna prvačinja u kadetskoj konkurenciji, 15-godišnja Paola nastavila je nizati uspjehe i u juniorskoj konkurenciji u kojoj se počela natjecati tek ove godine. Naime, i ove se natjecateljske sezone sa svih veslačkih regata vraćala s ponekim odličjem. Tako je, uz ostalo, sudjelovala na Prvenstvu Republike Hrvatske, i to u starijoj juniorskoj kategoriji te osvojila 3. i 4. mjesto u dvije discipline, dok je na Prvenstvu Republike Hrvatske u veslanju za osnovne škole, na kojemu je sudjelovala 51 škola, pobijedila u dvije discipline: samcu i na veslačkim simulatorima. Osim toga, mlada je sportašica već nekoliko godina zaredom proglašena najboljom sportašicom otoka Krka.

Uz Paolu Giroto, u VK "Glagoljaš" stasaju još dvije mlađe veslačice koje svojim rezultatima potvrđuju tradiciju dobrog veslanja u Omišlju. To su Iris Vračar koja je ove godine na Kupu Hrvatske osvojila treće mjesto u samcu za kadetkinje, a nositeljica je i srebrne medalje s Prvenstva Republike Hrvatske u veslanju za juniore u samcu za starije kadetkinje, ali i Mia Domišljanović, osvajačica srebrne medalje s istog prvenstva, ali u samcu za mlađe kadetkinje. Podjednako dobre rezultate postižu i veslači VK "Glagoljaš" pa se posljednje tri godine spomenuto sportsko društvo svrstava među najuspješnije sudionike Kupa i Prvenstva Republike Hrvatske, i stoji uz bok svim onim "velikim" hrvatskim klubovima.

Rad, rad, uspjeh

Paola nam otkriva kako tajna njenog uspjeha leži u upornom i napornom treniranju. Iako se radi o naoko krhkoj djevojci, njene snažne ruke i žuljeviti dlanovi potvrđuju kako u sportu kao što je veslanje uspjeh ne može biti ostvaren trenutnom inspiracijom ili tek jednim dobrim natjecateljskim danom, već da je, kao i u mnogim drugim sportovima, put k pobjedničkom postolju obilno zaliven znojem.

- Treniram svakodnevno, često i dva puta na dan, sedam dana u tjednu. U veslanje sam se zaljubila kao mala djevojčica, prateći svog oca, iskusnog veslača, a danas i trenera koji je ljubav prema tom lijepom i zdravom sportu na mene ali i mog brata očito prenio genima - naglašava Paola, učenica prvog razreda

Ponos krčkog sporta

Paola, s ovogodišnjim medaljama i priznanjima

Paola Giroto u svom elementu

Sušačke gimnazije. Prvi sam put zaveslala kao desetgodišnjakinja i od tad do danas taj sport moja je svakodnevica s kojom doslovce liježem i s kojom se budim.

Da je tome uistinu tako potvrđuje podatak kako Paola, kad nastavu pohađa u poslijepodnevnom satima, dan započinje treningom koji kreće već u 7.30 sati i vježba dva sata. Nakon treninga slijedi pisanje domaće zadaće, učenje i odlazak u školu. Kad je nastava ujutro, raspored je isti samo što se treninzi odvijaju u poslijepodnevnom, odnosno predvečernjim satima.

- Bez intenzivnog svakodnevnog treniranja nema uspjeha u veslanju. Toga sam svjesna i toga se držim - naglašava Paola dodajući kako joj se takav dnevni režim, kao i nekim drugim klupskim kolegama, već "uvukao pod kožu". - Kad smo tijekom ljetnih mjeseci imali trodnevnu pauzu, nedostajalo mi je treniranje i zapravo sam kao neke druge moje klupske kolege jedva čekala da iznova krenemo raditi. Tako vam je to u veslanju - zaključuje trofejna krčka veslačica kojoj u njenoj kategoriji

na području Primorsko-goranske županije, a vjerojatno i šire, danas nema ravne.

Dr. Giroto okupio Omišljane

Omišaljski veslački klub svoj nastanak duguje upravo Paolinom ocu i treneru, dr. Deanu Giroto. 46-godišnji neurokirurg s KBC-a na Sušaku dugogodišnji je veslač i državni reprezentativac iz redova VK "Jadran" Rijeka. Inicijator je i okupljanja otočana koji vole taj lijep i zdrav sport koji je bez valjanog razloga tijekom desetljeća bio zapostavljen ne samo na području otoka Krka, već dobrim dijelom i cijelog Kvarnera. Preseljenjem iz Rijeke u Omišalj dr. Giroto okuplja Omišljane, otočane, ali i brojne zaljubljenike u veslanje s cijelog Kvarnera uz čiju se nesebičnu pomoć s vremenom zakotrljala ova uspješna omišaljska sportska priča.

VK "Glagoljaš" danas okuplja tridesetak aktivnih natjecatelja, raspolaže dostatnim brojem regatnih plovila, a ne tako davno, zahvaljujući ulaganjima Općine Omišalj, sponzora i donatora uređene su i prve (istina

Učenica prvog razreda Sušačke gimnazije **zip / 35** svakodnevno i po dva puta trenira u Omišlju, i rezultati nisu izostali. Iako se radi o naoko krhkoj djevojci, njene snažne ruke i žuljeviti dlanovi potvrđuju kako u sportu kao što je veslanje uspjeh ne može biti ostvaren trenutnom inspiracijom ili tek jednim dobrim natjecateljskim danom, već da je, kao i u mnogim drugim sportovima, put k pobjedničkom postolju obilno zaliven znojem

Uspješna omišaljska sportska priča - VK "Glagoljaš" danas okuplja tridesetak aktivnih natjecatelja i raspolaže dostatnim brojem regatnih plovila

Štoperica nikad ne laže

Veslanje je naporno, ali čovjek se navikne, naglašava Paola. Njen otac i trener ističe kako se veslanje uz maratonsko trčanje, nordijsko skijanje i plivanje ubraja u tjelesno, odnosno kondicijski najzahajvnije sportove. - Radi cijelo tijelo, svaki mišić, a da biste iskočili iz kruga prosječnih, odnosno solidnih veslača kakvih ima uistinu mnogo, potreban je dugotrajan uporan i naporan rad. Dan ili dva propuštenih treninga odmah se osjeti i primjeti jer štoperica jednostavno nikad ne laže - zaključio je Paolin otac dr. Dean Giroto.

Dr. Dean Giroto: Veslački klub "Glagoljaš" ne bi trebao biti samo omišaljski, već i otočni klub

još uvijek improvizirane) klupske prostorije na području Pesje.

Omišalj ima idealne uvjete za veslače

- U našoj županiji, uz VK "Glagoljaš" postoji još samo jedan veslački klub, i to upravo riječki "Jadran" iz kojeg i ja potječem - govori dr. Giroto. Ovako velika i pomorski orijentirana županija trebala bi prema svim pokazateljima imati znatno više veslača i veslačkih klubova. Zsigurno bi se ovom lijepom i zdravom sportu u našem kraju priključio mnogo veći broj mladih ljudi kada bi imali gdje i s kim raditi. Od Rijeke, odnosno Omišlja pa do Zadra nema ni jednog veslačkog kluba, dok ih je između Zadra i Dubrovnika uistinu mnogo. Sve više veslačkih klubova pojavljuje se i u Istri. To dovoljno govori koliko je veslanje na sjevernom Jadranu zapostavljeno. Iz vlastitog veslačkog iskustva znam da Rijeka nema mnogo kvalitetnih prirodnih uvjeta za razvoj ovog sporta. More je valovito, često puše i da bi čovjek u Rijeci postao veslač mora uložiti mnogo više napora nego u mnogim drugim

sredinama koje imaju povoljnije prirodne uvjete. Riječki se veslači moraju dizati u cik zore kako bi veslali dok se ne dignu valovi i vjetar, a ostatak vremena mogu se eventualno posvetiti kondicijskim pripremama. Ondje stalno praktički "hvatate bonace". Riječani su oduvijek najbolje uvjete za trening imali u omišaljskom zaljevu koji je savršeno položen i u kojem gotovo neprestano vladaju savršeni uvjeti za treniranje. Pored Jaruna, zbog svoje mirnoće upravo je ovaj zaljev najidealnije mjesto za veslanje u našoj zemlji. Bilo mi je nezamislivo da nakon preseljenja u ovo prekrasno otočno mjesto, koje sam upoznao i zavolio upravo kroz svoje veslačke treninge, ne iskoristim svoje znanje i iskustvo i da ne pomognem u organiziranju veslačkog sporta u tom mjestu, ali zapravo i na čitavom otoku Krku. Veslački klub "Glagoljaš" ne bi trebao biti samo omišaljski, već i otočni klub - kaže dr. Giroto, koji i danas teško prihvaća postojeće "prometne barijere" zbog kojih mnogi zainteresirani mladi otočani odustaju od bavljenja tim sportom. ■■

Početak s četiri godine

Tenis sam počeo igrati s četiri godine, majka i stric su išli na tenis rekreativno i iz zabave. Kao i mnogi, postali su zaljubljenici u taj sport, a meni je bilo zanimljivije igrati sam na zidu nego njih gledati. Kada su krenuli prvi turniri, vidjelo se da bi se moglo nešto napraviti, sve kasnije je bio spontani redoslijed.

Dino Marcan bio je najbolji sportaš junior Primorsko-goranske županije 2007. godine

Roland Garros donio tenisko ime

Dino Marcan i Marin Draganja, osvajači juniorskog Roland Garrosa, nakon povratka iz Pariza

Mladi tenisač iz Rijeke, osvajač juniorskog Roland Garrosa u paru, u singlu se tek treba vinuti u tenisku elitu. Pod paskom izbornika Gorana Prpića nada se da će mu to uspjeti već od sljedećeg ljeta, kada nakon koledž lige u američkom Ohio krene na profesionalni tour, skupljati bodove na challengerima

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Damir ŠKOMRLJ i Arhiva ZIP

Početkom lipnja ove godine mladi riječki tenisač Dino Marcan, rođen 12. veljače 1991., na pariškoj se crvenoj zemlji zajedno sa Splićaninom Marinom Draganjom pridružio malobrojnoj skupini Hrvata koji se mogu pohvaliti pobjedom na jednom Grand Slam turniru. Njih su dvojica u paru osvojili juniorski Roland Garros i vinuli se u tenisku orbitu. Naravno, po isteku juniorskog staža od njih se očekuje da i među seniorima krenu prema tim visinama, no, jedno se mora priznati: obaveze i u ovom prijelaznom razdoblju, prije prelaska među profesionalce, izuzetno su zahtjevne. Dino je praktički stalno na putu, gotovo svakog tjedna sudjeluje na turnirima tražeći bodove i loveći zalet na ATP ljestvici. I sam će priznati da su mu se nakon osvajanja Pariza neke stvari promijenile, da je stekao tenisko "ime".

– U teniskim krugovima dobivam više pažnje, više pitanja i respekta. Ipak oni koji su u tenisu znaju da nije lako osvojiti Grand Slam turnir, bez obzira što se radi o konkurenciji parova.

Lijepo sjećanje na Pariz

Jesi li pomislio da si nakon Pariza saznao kao tenisač, da se dosadašnji trud isplatio?

– Nije se puno toga promijenilo u mojoj igri, jedino sam naučio štošta novo o igri parova. Usavršio sam neke nijanse u svojoj igri i dobio veliku dozu samopouzdanja u narednim mečevima. To se pokazalo uskoro u Wimbledonu, gdje sam igrao četvrtfinale singla.

Što ste razmišljali uoči Roland Garrosa, jeste li pomišljali da možete osvojiti turnir?

– Draganja i ja smo uglavnom bili fokusirani na singl i zato nas je potreslo što smo rano ispali, ali nam je dalo šansu da se što bolje fokusiramo i pripremimo za parove. Svi sudionici

Goranova čestitka

U životu nisam imao mnogo uzora, ni danas ih nemam. Jedini igrač kojeg sam smatrao uzorom povremeno je bio Juan Carlos Ferrero, ali ne smijem izostaviti ni čovjeka uz kojeg smo svi mi kao klinci odrastali i divili mu se... Goran Ivanišević je veliki igrač, ali i čovjek. Puno mi je značilo kad smo ga sreli u Parizu na aerodromu na povratku s Roland Garrosa i kad mi je čestitao za osvojene parove.

Nikola Žgajlić, Dino Marcan, Robin Sonderling i Magnus Norman u Roland Garrosu 2009.

su nas respektirali jer znaju kolike su naše sposobnosti, jedino nitko nije vjerovao da možemo biti toliko konstantni da doguramo do kraja. Zanimljivo, u tijeku turnira nismo nijednom spomenuli riječ osvojiti ili pobijediti..., a uvijek si sve govorimo i imamo jako dobar odnos, s obzirom da se znamo od devete godine. Vjerujem da mi on najbolje paše za parove, jer je atmosfera s njim opuštena, puni smo ideja pa se i dobro nadopunjujemo ili smirujemo jedan drugog kad se prekombiniramo silnim idejama ili emocijama. Izvan terena smo vrlo različite osobe, ali smo navikli tolerirati jedan drugome čudne navike i različitosti.

Kada vam je bilo najteže, jeste li se na neki način "odblokirali" u četvrtfinalu, nakon što ste u prvim kolima morali igrati tri seta?

– U prvom kolu je bilo najteže, protivnici su bili "napaljeni" i sve im je ulazilo. Četvrtfinale nas je definitivno opustilo, a to je bio prvi meč u kojem nitko od nas dvojice više nije bio u turniru singla. Iako smo osjećali da bismo mogli otići do kraja, pogotovo nakon polufinala kad smo odigrali možda i najbolje parove naših života, nismo jedan drugom to govorili jer znamo da nam obojici malo treba da se opustimo.

Ti i Draganja ste nastavili suradnju i među seniorima, išlo vam je jako dobro na turnirima u Hrvatskoj.

– Osvojili smo tri turnira i igrali još dva finala, na ATP listi parova spustili smo se ispod 600. mjesta. Sljedeće godine nastupit ćemo na nekoliko challengera, uključujući Rijeku i Zagreb.

Među prvih tisuću u singlu

U pojedinačnoj konkurenciji nemaš toliko uspjeha?

– Imao sam dobre rezultate na juniorskim turnirima, a na seniorskim nisam imao sreće sa ždrijebom i prenezero sam igrao protiv starijih protivnika. Mislim da se sad priča

okreće, odigrao sam nedavno dva četvrtfinala na futuresima vrijednima 15.000 dolara i pobijedio dva igrača ispod 350. mjesta na ATP listi. Velik uspjeh je i četvrtfinale juniorskog Wimbledonu, treće kolo Australian Opena te polufinale na turniru prvog ranga u francuskom Beaulieu, gdje sam okrenuo 4:6, 0:5 protiv Kuznetsova, koji je mjesec dana poslije osvojio Wimbledon.

Gdje ćeš provesti zimu? Kako proljeće dočekati sa što više ATP bodova?

– Nakon dobrog turnira u Dubrovniku krajem listopada otišao sam u Ameriku na dva tjedna u akademiju kod Nicka Bollettierija na pripreme, a zatim u Dominikansku Republiku na tri futuresa s 10.000 dolara nagradnog fonda. U siječnju idem na koledž Ohio State, tamo ću biti jedan semestar i igrati za njihovu ekipu pod punom stipendijom. U svibnju, kad završi koledž liga, zamrznut ću status i probati krenuti na pro tour, skupljati bodove na challengerima.

Odnedavno treniraš s izbornikom Davis Cup reprezentacije Goranom Prpićem?

– S Prpićem radim od početka listopada i s njim ću trenirati do odlaska na koledž. On mi je puno pomogao, što se odmah pokazalo u Dubrovniku te sam sada oko 1.000. mjesta u singlu. Prpića sam znao od ranije jer mi je on ustupio sve dosadašnje pozivnice. Prije sam trenirao s Nikolom Žgajlićem s Krka i s Icom Humićem iz Karlovca. Osim s Prpićem, radim i s kondicijskim trenerom Marinom Bašićem.

Rijeka nema ni natkriveni teren

Kako financiraš putovanja i nastupe na turnirima?

– Financiram se uglavnom sam, tu i tamo uleti neki sponzor, ali to je sve nekakva pripomoć, prave suradnje nema. Savez jedino izlazi ususret davanjem pozivnica za neke futures. Na futuresima je nagradni fond 10.000 ili 15.000 dolara, potrebno je igrati barem polufinale ili četvrtfinale i recimo finale u parovima da bi se pokrili troškovi, tek nakon toga ide "plus".

Riječanin si, a živiš u Zagrebu. Otkad izbivaš iz rodnoga grada?

– Preselio sam se kod obitelji moje tete kad sam završio osnovnu školu i počeo surađivati s Icom Humićem. Treniram u nacionalnom teniskom centru na Zagrebačkom velesajmu, a iz Rijeke sam se preselio isključivo zbog uvjeta. Sramota je da grad s više od 150 tisuća stanovnika nema natkriveni teren! Sluha za tenis nema nimalo, a grad i županijam su mi tek nakon Roland Garrosa pružili nekakvu financijsku pomoć. U Rijeci treneri nemaju dovoljno iskustva, sparing partnera nema, konkurencija je mala i slaba i nitko nema velike apetite, ljudi se uglavnom zadovoljavaju malim stvarima. Rijeka mi često nedostaje, ali u zadnje vrijeme obitelj češće dolazi u Zagreb nego ja dolje. U Zagrebu sam si izgradio život, tu sam maturirao u Drugoj općoj privatnoj gimnaziji, tu mi je većina prijatelja, tenis i sve ostalo. No, kad kažem da idem doma, svi me pitaju... a gdje bi to bilo? ■■

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Među laureatima riječkog 25. međunarodnog sajma "Nautika 2009" i dobitnicima priznanja "Zlatno jedro" posebnu je pozornost privukla prateća manifestacija "Smotra tradicijskih brodova". U obrazloženju priznanja manifestaciji je odana zasluga za doprinos očuvanju brodograditeljske baštine. U istu je svrhu, u sklopu sajma, održan okrugli stol na temu "Očuvanje i revitalizacija pomorske, ribarske i brodograđevne baštine". Smotru i okrugli stol inicirao je i organizirao prof. dr. sc. Robert Mohović, s Pomorskog fakulteta u Rijeci, koji je u srpnju ove godine u Mošćeničkoj Dragi također predvodio uspješnu 1. smotru i regatu tradicijskih barki na jedra. Svrha angažmana profesora Mohovića prepoznaje se u nazivu spomenutog okruglog stola, no put do konačnog rezultata bila je tema razgovora s njim.

Što vas je potaknulo da se kroz dvije smotre i stručni skup fokusirate na tradicijske barke i upustite u jednu, čini se, veliku i dugačku plovidbu?

- Moje kolege i ja vezani za Pomorski fakultet u Rijeci, u ovom gradu i županiji već smo pokretali neke simbolične akcije vezane za revitalizaciju hrvatske pomorske baštine jer smo mišljenja da tih inicijativa nema dovoljno ne samo na razini Primorsko-goranske županije nego i cijele Hrvatske. Kod nas se još uvijek more percipira kroz kupanje i kroz turizam, a mi mislimo da bi ta percepcija mogla biti šira i kvalitetnija. Naime, pridavajući veću pažnju našoj pomorskoj, ribarskoj i brodograđevnoj baštini, njezinom očuvanju i afirmaciji, afirmirao

Kalafati nestaju

Činit će se nekome velika utopija, tumači dr. Mohović, ali mi moramo u jednom trenutku rekonstruirati brodove kao što su bili riječki i lošinjski brigantini, brikovi, barkovi, nave, koji su proslavili riječko, a time i hrvatsko pomorstvo u drugoj polovici 19. stoljeća. Zanimljivo je da baštine došli smo do toga da na području ove naše županije imamo znatno manje drvenih brodova od južnijih županija. Deset ili jedanaest drvenih brodova ima u cijelom voločćanskom portu, od čega su tri ili četiri plastificirana, tri nisu interesantna i ostala su dva-tri koja se mogu izdvojiti kao vrijedna. Još je veći problem, kada to spominjemo, što mi više nemamo nekoga tko bi drvenu barku znao napraviti. Imamo u Lovranu još dvojicu kalafata. Jedan je u mirovini, drugi se sprema umiroviti. Na Cresu postoji pet brodograditelja u drvu, od toga četiri su u mirovini, jedan je ostao još u creskom škveru. Ako mi na tom planu nešto ne napravimo, za pedeset godina naša djeca neće znati što je drvena barka.

bi se i naš identitet, što će, nema dvojbe, doprinijeti, ako hoćete, i u kvalitetnijoj turističkoj ponudi.

Imamo što pokazati

Na tom tragu je bila i ovoljetna 1. smotra i regata tradicijskih barki na jedra u Mošćeničkoj Dragi. Je li ona ostvarila ciljeve zbog kojih je organizirana?

- Taj prvi korak je bio uspješan. U organizaciju Smotre uključila se Općina Mošćenička Draga, Turistička zajednica općine i mjesna Katedra čakavskog sabora. Događaj je naišao na lijep odaziv, regatu su prepoznali mediji, sudionici koji su se rado odazvali, te lokalno stanovništvo i turisti. Zaključeno je da tu priču treba dalje prezentirati jer u protivnom nije učinjeno dovoljno. Prilika za još jednu takvu prezentaciju bio je i riječki sajam "Nautika 2009" i okrugli stol koji smo tamo organizirali. Još su to početni koraci, ideju tek treba usvojiti šira javnost, prihvatiti lokalne, županijske strukture, pa i mjerodavna ministarstva, jer postoji dio posla kojeg bi trebalo obaviti na državnoj razini, u smislu generalnog poticanja priče.

U Hrvatskoj već postoje slične manifestacije prezentacije pomorske baštine, u Dalmaciji, Istri, ušću Neretve. Smatrate li da one nisu dovoljno na tragu onoga o čemu razmišljate vi i vaši kolege na Pomorskom fakultetu?

- Napravljeni su pozitivni pomaci definitivno. Primjerice, "Rovinjska batana" u Istri ili "Latinsko jedro" u Dalmaciji. Na tom su planu radili projekte očuvanja baštine, ali činjenica je da to dosada nije bilo sustavno. A upravo u sustavnosti treba tražiti način da se to na bolji način valorizira. Zašto smo mi na Pomorskom fakultetu malo jače inzistirali na toj priči? Vidite, 2008. godine u Francuskoj, u Brestu održan je "Festival mora", odnosno svjetska smotra mora, brodova, pomorstva. I iz Hrvatske je postojala inicijativa za prisustvovanje i predstavljanje svoje baštine na tom velikom događaju. Sve je potaknula obnovljena brodice falkuša i gospodin dr. sc. Joško Božanić. Dakle, inicijativa je krenula nekako poluprivatno. No, u trenutku kada se za prezentaciju naše pomorske baštine napravila karta Jadrana, svi su imali svog predstavnika, svoju neku brodicu i posadu na njoj, osim Primorsko-goranske županije. Na to smo mi ostali pomalo revoltirani i odlučili krenuti malo jače, odnosno sustavnije, u afirmaciju naše pomorske baštine. Jer i naša, Primorsko-goranska županija ima što pokazati, to je nedvojbeno.

Kvarnerski guc, lošinjska i krčka pasara, rapski copul

Koliko ideja koju promičete ima uporišta na Kvarneru, Primorju ili Liburniji. Naime, Dalmacija ima falkušu, Istra batanu, što je to primorska brodice?

- Sva ta naša jadranska plovila nisu neka koja se bitno razlikuju od plovila druge obale Jadrana, niti od ostalih plovila Mediterana. Na hrvatskom Jadranu, naprimjer, postoji leut koji je rasprostranjen cijelom njegovom obalom.

Brodovi na jedra u mošćeničkoj uvali

Činjenica je, prisutniji je u Dalmaciji jer su ga tamo više gradili nego kod nas ovdje, ali se ne može reći da je on samo dalmatinski ili da između dalmatinskog leuta i ovog ovdje postoji bitna razlika. Batana nije samo rovinjska, ali činjenica je da rovinjska batana ima nešto specifično po čemu se razlikuje od ostalih. Zapravo, svaki je majstor nešto svoje u nju ugradio. Imamo mi i kvarnersku batanu, ali joj je krma nešto malo šira od primjerice rovinjske. U suštini nema tu bitnih razlika.

Što bi Primorsko-goranska županija mogla prezentirati kao nešto svoje?

- U svakom slučaju to je guc, kojeg smo mi uvjetno nazvali kvarnerski guc. Bio je rasprostranjen po cijelom Jadranu, ali ga je ovdje na Kvarneru bilo daleko najviše. Na svim starim razglednicama Rijeke, Crikvenice, Krka, Lovrana, Opatije i Raba uvijek ćete vidjeti barku, to je taj guc. Ono što se može izvoditi dalje to je lovranski guc. Zatim je tu lošinjska pasara. Pasare postoje po cijelom Jadranu, ali zanimljivo kod lošinjske pasare je to što je iz nje izvedena jedrilica L-5, koja je poslije postala jedrilica klasa. Imamo potom krčku pasaru, rapski copul. Mi ne želimo reći da je sve to samo naše, ali je teško reći i u Dalmaciji da je to samo njihovo. U drugoj polovici 19. stoljeća najveće se

Pomorska, ribarska i brodograđevna baština naš su identitet

*Na valorizaciji pomorske baštine raditi
sustavno - prof. Robert Mohović*

Prof. dr. sc. Robert Mohović o očuvanju pomorske baštine u PGŽ-u i Hrvatskoj: Važnost očuvanja i valorizacije pomorske, ribarske i brodograđevne baštine je ogromna, a svrha neprocjenjiva. Kako u smislu afirmacije Hrvatske kao kolijevke brodogradnje i pomorstva prije ulaska u Europsku uniju, tako i radi zaštite i očuvanja našeg identiteta nakon što postanemo članom te velike europske obitelji

pomorstvo na istočnoj obali Jadrana događalo upravo na sjevernom dijelu naše obale. Građa je za brodove dolazila iz Gorskog kotara i Slavonije, a oprema se izrađivala u industrijski razvijenoj Rijeci.

Sačuvati drvene brodove

Vratimo se učinjenim prvim koracima s vaše strane. Je li ih netko prepoznao?

- Inicijativa je krenula iz Katedre čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga. Županija je odmah stala iza tog projekta i dala nam sredstva. Odazvali su se županijski Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport i Upravni odjel za pomorstvo. Od njih je to prepoznato, ali

treba napraviti značajniji iskorak. Kada bi se iz lokalnih i županijskih budžeta uspjelo odvojiti dvjestotinjak tisuća kuna godišnje u projekte očuvanja i valorizacije pomorske, ribarske i brodograđevne baštine, pri čemu bi se na njemu sustavno radilo, već bi se za 10 godina od toga nešto vidjelo. Moglo bi se započeti i s izradom replika naših brodova, obnovom onih koji imaju vrijednost i uz to s animacijom duha mora i pomorskih vještina među mladim naraštajem. Moglo bi se pomoći svim ljudima koji imaju drvene barke u njihovom održavanju. Dalo bi se izdvojiti posebne dijelove luka gdje bi bile vezane tradicijske drvene brodice, kao što rade Francuzi. Sve bi to proizvelo multiplikacijski efekt na više polja, a posebice u turizmu. Paralelno sa

svim time mogli bi se raditi međunarodni projekti. Priču, naime, treba pokrenuti na više frontova i stvoriti sinergiju svih. Ako sama znanost bude to radila, neće biti dobro, kao niti ako sve prepustimo pojedinačnoj inicijativi. Moramo se svi skupiti, a najveću ulogu u tome, konkretno kod nas, trebao bi imati Pomorski i povijesni muzej u Rijeci, koji je, nažalost, za sada nema. Važnost očuvanja i valorizacije pomorske, ribarske i brodograđevne baštine je ogromna, a svrha neprocjenjiva. Kako u smislu afirmacije Hrvatske kao kolijevke brodogradnje i pomorstva prije ulaska u Europsku uniju, tako i radi zaštite i očuvanja našeg identiteta nakon što postanemo članom te velike europske obitelji. ■■

Simboli slavenskih bogova na poučnoj stazi stilizirani su poput planinarskih oznaka

Mitsko-povijesna staza Trebišća - Perun

Staza od Mošćeničke Drage do Trebišća na Učki svojevrsni je put natrag kroz vrijeme, put od 1400 godina u razdoblje naseljavanja Slavena u ove prostore. Pronađeni fragmenti slavenske mitologije predočeni su i posjetitelju staze, putem 13 poučnih ploča opremljenih ilustracijama

Božanski boj

Jedan od temeljnih slavenskih mitova govori o sukobu Peruna i Velesa, opisan na jednoj od poučnih ploča. To je priča o previranjima unutar prirodnog poretka, nastanku kaosa te ponovnom obnavljanju reda, u kojoj su se dramatične smjene vremenskih prilika promatrale kao posljedica strahovitog božanskog sukoba.

Neprijateljstvo Peruna i Velesa doseže svoj vrhunac kada uzoholjeni bog mrtvih u obličju goleme zmije izranja iz svog podzemnog kraljevstva s namjerom da se popne na sam vrh svetoga stabla, svrgne gromovnika te ovlada cijelim svijetom. Putem uzbrdo, zmija prisvaja i zatvara sve izvore vode te donosi groznu sušu. Kako bi se obranio kozmički poredak, valja obredom zazvati gromovnika koji iz svog nebeskog dvora nakupi strašnu oluju te bije zmiju gromovitim strijelama. Zmija biva ubijena, a poslije grmljavine sva se zarobljena voda oslobađa u golemom pljusku koji katkada zna prerasti u poplavu. U tom slučaju drugim obredom treba otjerati ubijeno tijelo da se vrati u svoj podzemni svijet. Prirodni red tada je nanovo uspostavljen i život zajednice osiguran.

Ime "Božanski boj" nosi i maestralno djelo akademika Katičića u kojem su sakupljene njegove spoznaje o slavenskoj mitologiji, a koja je promovirana u sklopu aktivnosti draške Katedre Čakavskog sabora.

Cilj i start mitsko-povijesne staze "Trebišća - Perun" nalaze se u Mošćeničkoj Dragi. Istraživača put dalje vodi kroz mjesta Potoki, Trebišća, zatim "skreće" prema Voloskom Kuku, te dalje na Petrebišća i brdo Perun na nadmorskoj visini od 880 metara. U Mošćeničku se Dragu staza vraća preko Sv. Petra, gdje se nalazi i njena posljednja "stanica".

- Ovo je još jedna aktivnost na prezentiranju bogatstva Parka prirode Učka, ovog puta njene kulturne baštine. Specifična mitološka priča provučena kroz 15 kilometara namijenjena je turistima, što domaćim, što stranim, a to potvrđuje i činjenica da su ploče i objašnjenja pisani na hrvatskom i još tri svjetska jezika - kazala je ravnateljica JU PP "Učka" Suzi Petričić.

Autor poučne staze,
etnolog Grga Frangeš

Članovi Katedre Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga na mitskoj stazi

Napisao: Davor ŽIC
Fotografije: Marin ANIČIĆ i arhiva JU PP "Učka"

Putovanje u prošlost traje otprilike sedam sati i dugo je petnaestak kilometara, na njega svatko može krenuti pješice iz Mošćeničke Drage, a jedini potrebni rekviziti su udobna obuća, te dovoljne količine hrane, vode i istraživačkog duha. Naime, upravo je upoznavanje davno prošlog vremena i davno zaboravljenih običaja, kulture i mitova naših slavenskih predaka, ideja vodilja mitsko-povijesne staze "Trebišća - Perun" otvorene ljetos na učkarskim obroncima, zahvaljujući zajedničkim naporima djelatnika Javne ustanove "Park prirode Učka" i članova Katedre Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga.

- Želja nam je bila urediti tu stazu kao svojevrсни put natrag kroz vrijeme, put od 1400 godina u period naseljavanja Slavena u ove prostore. Putnik sloj po sloj spoznaje ulazi dublje u prošlost, do razumijevanja svojih kulturoloških korijena, toga kako smo od Slavena dobili jezik a baštinili kulturu Mediterana - rekao je etnolog Grga Frangeš, zaposlenik Parka i idejni autor mitsko-povijesne staze.

Mračni Veles i nebeski Perun

Vremenski putnik, slijedeći oznake Peruna-gromovnika, prolazi kroz niz toponima koji naznačuju negdašnja sveta mjesta te "povezuju" dva svijeta - mračni podzemni svijet boga Velesa i dveri nebeskog poglavara Peruna, opjevane folklornim stihovima koje je sakupio akademik Radoslav Katičić. "Čiji to dvor na gori stoji? Plot od željeza, bakrena vrata, zlatne sponse, srebrni lokoti? Sunce mu je otvaralo i zatvaralo vrata."

- U slavenskoj mitologiji nema hramova i crkava, narod koji je ove prostore naselio u sedmom stoljeću imao je potrebu da svoja vjerovanja postavi u prostor u kojem su obitali. Kao poljoprivrednici i uzgajivači, vjeru su vezali uz prirodne cikluse, pri čemu su velik značaj imali stvarni lokaliteti u koje su postavili i svoje bogove. Dok je Perun živio na istoimenom brdu, Veles je tako boravio na prostoru Voloskog kuka, budući da je Volos drugo ime za boga podzemlja, duboko u kanjonu rijeke Potoki, na kojem se nalazi i duboka polupećina koja se može smatrati ulazom u drugi svijet - objasnio je Frangeš.

Spoznaje o slavenskoj kulturi i vjerovanjima otključane su upravo putem imena lokaliteta, koji su se zadržali još od tih davnih dana.

- Većina materijala o slavenskoj mitologiji dolazi iz filoloških radova u kojima je ključnu ulogu odigrao akademik Radoslav Katičić. On je usporedio niz folklornih detalja Slavena i našao zajedničke elemente iz doba kad su svi Slaveni živjeli u istoj pradomovini. Taj se rad može usporediti s razbijenom posudom čije su krhotine posvuda, u svakom je folkloru sačuvan dio prvotnih običaja. Katičić je, u biti, odgonetnuo stari slavenski mitski tekst

koji smo mi interpretirali u ovom prostoru - kazao je Frangeš.

Staroslavenska sveta gora

Pronađeni fragmenti slavenske mitologije predočeni su i posjetitelju staze, putem 13 poučnih ploča opremljenih ilustracijama akademske grafičarke Ksenije Palamete i 15 monumentalnih glinenih i kamenih ploča sa stihovima iz slavenskog folklor koji opisuju Peruna i Velesa. Te su ploče i tragovi u uzbudljivoj detektivskoj priči u kojoj će svatko za sebe, spoznavajući prošlost u kojoj su utkani njegovi korijeni, shvatiti i ishodište vlastite svakodnevice.

- To je priča o tome kako su tragovi te drevne prošlosti preživjeli tisućljeće nemirne povijesti da bi danas, djelić po djelić, bili sastavljeni u ono što znamo o ovom svetom prostoru između zaseoka Trebišća i vrha Perun. Obrasci tadašnjih Slavena održali su se i u kasnijim kršćanskim folklornim običajima. Kršćanstvo je bilo prihvaćeno, ali nije zamijenilo stara vjerovanja koja su zamaskirana u slavljenju kršćanskih svetaca: tako je Ilija Gromovnik zapravo preslika Peruna Gromovnika - rekao je Frangeš.

Faktografsku osnovu za postavljanje ove staze dalo je istraživanje članova draške Katedre Čakavskog sabora. Oni su, potaknuti nazivima toponima poput brda Perun koje nosi ime mitskoga gromovnika ili naselja Trebišća koje svoje etimološko korijenje vuče iz staroslavenske riječi za žrtvu, naslutili važnost učkarskih prostora u slavenskoj kulturi. Kako bi potvrdili svoje slutnje, ugodili su 2004. godine predstavnike Odsjeka za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koji su u sklopu terenske nastave sa studentima organizirali detaljna istraživanja ovog područja.

- Ono što predstavlja Olimp Grcima, Triglav Slovencima, Ararat Armencima, Kailas Tibetancima i Indijcima, to je Perun Slavenima i Hrvatima. Perun je sveta gora na kojoj obitava bog gromovnik, a tragove pretkršćanskih vjerovanja na području Hrvatske, treba tražiti u svjetlu mikrotoponimije, hidronimije i topografije - napisao je tada dr. sc. Tomo Vinščak, koji je, uz akademika Radoslava Katičića i prof. dr. Vitomira Belaja, istraživao obronke najveće i najznačajnije kvarnerske planine u potrazi za staroslavenskom ostavštinom.

Na temelju tih istraživanja, u mjestu Trebišća otvorena je i zbirka s nalazima znanstvenih "ekspedicija", a redovito se, u organizaciji Katedre, održavaju i znanstveni skupovi na temu slavenske mitologije.

- Vjerujem da ovi prostori još uvijek kriju veliku arheološku vrijednost, radi se o bogatom nalazištu na kojem samo treba početi kopati. Nećemo naći ostatke hramova, jer oni nisu ni postojali, ali možemo otkriti ostatke krijesova i druge materijalne dokaze koji će upotpuniti ovu detektivsku priču - zaključio je Frangeš

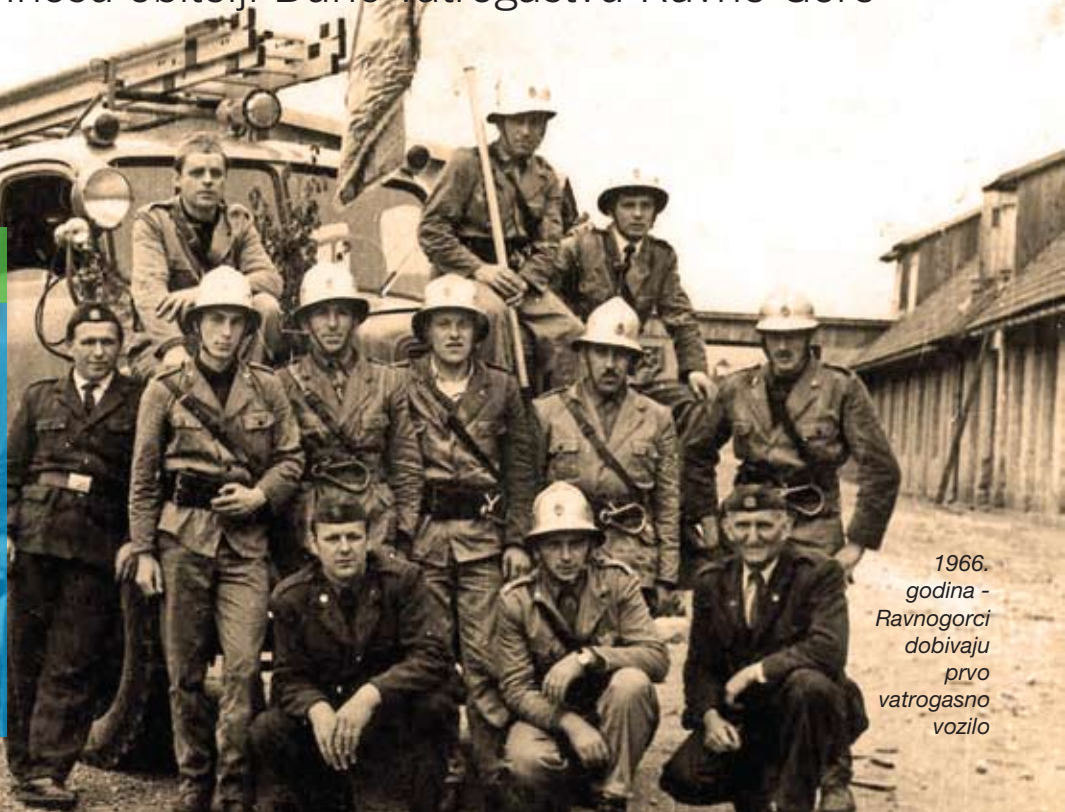
Nesvakidašnja priča iz Ravne Gore

Josipa Burića je nakon 57 godina aktivnog rada u DVD-u Ravna Gora naslijedio njegov sin, također Josip, koji je predsjednik DVD-a Ravna Gora već 19 godina. No, ni to nije sve. Sinovi mlađeg Josipa, Slaven i Vladimir, također su vatrogasni časnik i dočasnik pa to upotpunjuje sliku o iznimnom doprinosu obitelji Burić vatrogastvu Ravne Gore

Niz nagrada i priznanja

Za svoj ogroman doprinos vatrogastvu Josip Burić stariji dobio je niz nagrada među kojima su i najznačajnija državna priznanja među kojima je i povelja Mirka Kolarića, a dobio je i nagradu Općine Ravna Gora za životno djelo, svojedobno i medalju Ordena rada u bivšoj državi. Svoj niz priznanja već je stekao i njegov sin, a iako su s razlogom ponosni na sva ta odlikovanja i plakete, ipak ističu kako ne rade da bi došli priznanja, već stoga što vatrogastvo smatraju plemenitim i humanim pozivom, a najljepše je kad čovjek može pomoći drugome u nevolji, ističu Burići.

1966.
godina -
Ravnogorci
dobivaju
prvo
vatrogasno
vozilo

Požar kao opomena

Napisao i snimio: Marinko KRMPOTIĆ

Kad smo kretali raditi priču o osamdesettrogodišnjem Josipu Buriću, najstarijem goranskom vatrogascu, temeljni nam je motiv bila činjenica da usprkos poodmakloj životnoj dobi Burić, inače član DVD-a Ravna Gora, još uvijek aktivno sudjeluje u vatrogasnim natjecanjima B ekipa. No, kroz razgovor se saznalo kako je Burić od 57 godina aktivnog rada u svom DVD-u čak 34 proveo na rukovodećem mjestu. Da sve skupa bude još zanimljivije, na tom ga je mjestu naslijedio njegov sin, također Josip, koji je predsjednik DVD-a Ravna Gora već 19 godina, a budući da je za poslove tajnika zadužen još od 1977. godine, ispada da i on broji 32 godine u rukovodećim strukturama ravnogorskih vatrogasaca!

No, ni to nije sve. Naime, sinovi mlađeg Josipa, Slaven i Vladimir, također su vatrogasni časnik i dočasnik pa je više no očigledno da je povijest DVD-a Ravna Gora, osnovanog 1888. godine, inače jednog od najstarijih društava ovog kraja, u velikoj mjeri obilježena djelovanjem obitelji Burić.

U vatrogasce - po ženinoj želji!

Nesvakidašnje priče često imaju i neobične početke, a za velik doprinos obitelji Burić ravnogorskom vatrogastvu najzaslužnija je Josipova supruga Đurđica kojoj su se vatrogasci oduvijek jako sviđali pa ga je, priča nam Josip, još dok su bili dečko i cura, jednom upitala zašto i on nije u vatrogascima.

“Pitao sam je zašto bih bio, a ona mi je odgovorila da su njoj vatrogasaci jako dragi i da bi voljela da sam i ja član DVD-a Ravna Gora. I kaj sam mogao, nego - učlaniti se u DVD!” priča kroz smijeh ovaj veteran koji te daleke 1952. godine nije ni slutio kakav ga dug put i velik doprinos vatrogastvu čekaju. “1. svibnja 1952. godine postao sam član DVD-a Ravna Gora. Godine 1954. išao sam u Brod na Kupi na prvi veliki vatrogasni tečaj za goranske vatrogasce i tu sam tijekom tri tjedna puno naučio pa sam po povratku u Ravnu Goru izabran za zapovjednika DVD-a i taj sam posao radio poslije pune 34 godine. Birali su me zato jer sam uvijek bio savjestan i obavljao sve potrebne poslove, čak i kad je obitelj zbog toga patila. A kad bi mi žena poneki put prigovorila, rekao bih joj - pa, da tebe nije bilo, ja ne bih ni postao vatrogasac! Naravno, puno sam pažnje poklanjao i daljnjem usavršavanju pa sam 1960. godine bio na tromjesečnom školovanju u Zagrebu, a 1972. godine dodatno sam se još školovao šest mjeseci i nakon svakog od tih školovanja prenosio sam svoja znanja ravnogorskim vatrogascima.

Kobni požar u lakimici

Uvjeti rada i oprema koju smo imali pedesetih i šezdesetih ne mogu se nikako usporediti s današnjim jer smo, sjećam se, imali samo jednu i to slabu vatrogasnu pumpu, a prvi smo auto dobili tek 1966. godine. Koliko smo slabo opremljeni vidjelo se 1970. godine kad je u tadašnjoj staroj tvornici Radin izbio veliki požar koji je sve uništio. Nakon toga ipak se više

Daleko najdramatičniji događaj u povijesti cjelokupnog vatrogastva Ravne Gore nedvojbeno je strahoviti požar koji je 13. listopada 1970. godine potpuno uništio tadašnju tvornicu pokućstva, uskladištene gotove proizvode i rezanu građu. U Spomenici o stotoj obljetnici DVD-a Ravna Gora autor te vrijedne knjige prof. Nevenko Acinger navodi kako je u gašenju sudjelovao 21 vatrogasac ravnogorskog DVD-a, radnici službe osiguranja DIK-a Ravna Gora te još 104 vatrogasca iz DVD-a Lokve, Delnice, Skrad, Mrkopalj, Vrbovsko, Crikvenica, Opatija, Karlovac te vatrogasci Profesionalne vatrogasne jedinice Rijeka i DVD-a Lučice. Akcija gašenja trajala je punih 13 sati, ali spasa nije bilo. Na svu sreću, Ravnogorci su nakon toga obnovili tvornicu, a i puno više pažnje počelo se posvećivati opremanju tamnošnjeg DVD-a.

Obitelj Burić danas: najmlađi unuk Vladimir, otac i sin Josip, stariji unuk Slaven te Đurđica i Ivanka Burić

pažnje posvećivalo opremanju vatrogasnog društva novom opremom i školovanjem naših vatrogasaca u Vatrogasnoj školi u Zagrebu pa je danas naše društvo dobro opremljeno i osposobljeno za rad. No, bez obzira na opremu, vatrogastvu se u Ravnoj Gori uvijek poklanjalo puno pažnje, a najveći broj članova savjesno je obavljao svoje zadatke. Tih godina svake smo nedjelje imali redovne vježbe, a naše je društvo uvijek bilo poznato po masovnosti. Sjećam se da smo znali imati i po osam vatrogasnih odjeljenja od kojih su mnogi znali na natjecanjima biti vrlo uspješni, a jednom su prigodom članice naše ženske ekipe ostvarile rezultate bolje od svih muškaraca, što je bio najbolji dokaz kvalitetnog rada”, govori Josip Burić koji na upit o tome koji mu se događaj u više od pola stoljeća bavljenja vatrogastvom najviše urezao u sjećanje odmah odgovara kako je to veliki požar koji je u potpunosti uništio tadašnju ravnogorsku drvenu industriju, a izbio je 13. listopada 1970. godine u 13.30 sati. “Tog sam dana bio u službi, baš sam u spremištu jeo jabuku kad je netko utrčao i zavikao kako je u lakimici Radina izbio požar. Skočio sam i otrčao prema lakimici i ušao te jednim aparatom pokušao ugasiti požar. No, dok bih ja nešto malo ugasio, na pet drugih mjesta je planulo i uskoro je postalo preopasno ostati na tom mjestu. Svi smo se maknuli i sve što smo poslije mogli učiniti, uz pomoć mnogih drugih goranskih vatrogasaca koji su došli u Ravnu Goru, bilo je spriječiti daljnje širenje požara.

Inače, mi smo godinama upozoravali na opasnost jer se na taj mali prostor u proizvodnji trpalo

Detalj s vježbe u Donjoj Dobri, početak osamdesetih godina prošlog stoljeća

svega i svačega, od strojeva do građe, a posebno je opasno bilo u lakimici gdje je bilo puno zapaljivih sredstava. No, slabo su me slušali, a tadašnji direktor Ivancić čak me je jednom i istjerao iz ureda kad sam tražio veće čišćenje i održavanje. Tadašnje rukovodstvo nije ozbiljno shvatilo ni to što su prije tog velikog bila dva manja požara koje smo uspjeli ugasiti. Na sam dan požara, koliko smo poslije uspjeli rekonstruirati, došlo je u lakimici kraj osovine jednog transportera do zagrijavanja i eksplozije koja je izazvala požar koji se munjevitom brzinom proširio i sve uništio”, prisjeća je Josip Burić.

Cijela obitelj u vatrogastvu

Njegov sin Josip iznimno je uspješno nastavio tradiciju vatrogastva u obitelji, a najzaslužniji za to je, naravno, njegov otac, kaže Josip i pojašnjava: “Po završetku srednje škole u Zagrebu zaposlio sam se u Radinu, a na tatin nagovor uključio sam se početkom 1973. godine i ja u DVD kojem je trebalo mladih ljudi i tata je stalno to napominjao dok nisam popustio i uključio se. Bilo nas je tada puno mladih od kojih su se neki od nas ozbiljno predali tom poslu, završili tečajeve i počeli stjecati činove te napredovati u toj struci. Među njima sam bio i ja, a budući da sam, poput oca, svoj posao shvaćao ozbiljno, 1977. godine izabran sam za tajnika DVD-a Ravna Gora i tu sam dužnost obavljao sve do 1990. godine kada sam izabran za predsjednika i taj posao obavljam evo i sada, punih 19 godina.

DVD Ravna Gora danas broji devedesetak članova i to je konstantan broj nekoliko posljednjih godina pri čemu je oko četrdeset članova mlađeg uzrasta, dvadesetak ih je onih aktivnih i u svakom trenutku spremnih za akciju, a ostali dio članstva čine stariji vatrogasci, počasni članovi. Uz DVD Ravna Gora na području Općine Ravna Gora djeluju još i dobrovoljna vatrogasna društva u Kupjaku, Staroj Sušici i Starom Lazu, a svi zajedno dio su Vatrogasne zajednice Općine Ravna Gora”, govori mladi Burić.

Treću generaciju vatrogasaca u ovoj obitelji čine Slaven i Vladimir kojima većeg motiva od vatrogasne karijere tate i djeda nije trebalo pa su oba od malih nogu bili u sastavu ravnogorskog DVD-a, stekli ubrzo i činove vatrogasnog časnika i dočasnika te su aktivno uključeni u rad DVD-a Ravna Gora. Štoviše, Slaven je i za služenja vojnog roka u HV-u bio u sastavu vojne vatrogasne postrojbe, a Vladimir koji je po zanimanju kuhar uposlen u ravnogorskoj “Bijeloj ruži” i nezamjenjiv za kakanom pri svakoj jačoj vježbi ili akciji. ■■

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Spasilac na plaži i na bazenu, volonter, dobrovoljni davalac krvi, član dobrovoljnog vatrogasnog društva, član jedinice Civilne zaštite. Rekreativni sportaš, član hrvatske spasilačke reprezentacije, voditelj TLI pustolovnog tima za ljubitelje sportova u prirodi, triatlonac, alpinist, aktivan i u plivanju, biciklizmu, vaterpolu, nogometu, košarci, sportskom penjanju, ronjenju. Apsolvent informatike. Sve to, i još mnogo toga, odnosi se na Vitomira Maričića, 24-godišnjeg svestranog Riječanina, nemirnog duha, uvijek otvorenog za nove izazove. Za njega ne postoji pojam "praznog hoda", dan mu je jednostavno prekratak za sve što je naumio obaviti u svom pretrpanom rasporedu.

– Teško mi se odlučiti što sam, kada me netko to pita. Najviše volim sport, ali volim i raditi, sviđa mi se spasilački posao. Žao mi je što se taj posao ne shvaća dovoljno ozbiljno. Sa strane nas spasilaca postoji volja da se naprave konkretniji tečajevi, da se stvori ozbiljniji educirani kadar, ali to je nemoguće bez profesionalnih spasilaca kakvi u drugim gradovima postoje. Ja radim preko studentskog ugovora, a kad uskoro diplomiram, to više neće biti moguće. Nažalost, jako je malen interes krovnih organizacija na razini Hrvatske da se ovaj posao unaprijedi, pozitivna iskustva imam jedino s ljudima iz županijskog društva Crvenog križa.

Spasilački reprezentativac Hrvatske

Od posla spasioca u Rijeci se ne može živjeti, no ljudima poput Maričića boravak na bazenu dobro dođe i kao mogućnost za treniranje.

– Nije lako ni dolaziti na bazen tri puta dnevno jer svatko od nas radi ujutro, popodne i navečer. Ja dolazim s Kozale trčeci ili vozeći bicikl, na bazenu koristim teretanu, tako da usput napravim trening, ali kad završim fakultet neću ovo moći raditi uz neki stalan posao. Mi smo tu samo u terminima za građane, s kojima srećom do sada nismo imali problema. Najviše posla smo imali s djecom iz vrtića i s vaterpolistima, uglavnom s grupama kod kojih ne dežuramo nego saniramo njihove ozljede kad tek dođemo na posao.

Maričićeva velika želja je oformiti klub u spasilačkom sportu, u kojemu je član reprezentacije Hrvatske. Kaže da u županiji ima ljudi koji žele raditi, ali da se sve svodi na to da on kao voditelj regionalnog tima organizira natjecatelje koji sami snose troškove priprema i nastupa.

– Spasilački sport sastoji se od otvorene vode, bazena i suhih disciplina. Osnovne discipline u moru su plivanje na 400 metara, sprintevi s plutačama, plivanje s daskama, veslanje. U bazenu se natječe u ronjenju, tegljenju lutki koje predstavljaju utopljenike, bacanju užadi, plivanju s perajama i bez peraja, raznim štafetama, plivanju s preprekama. Na suhom je najatraktivnije osvajanje zastava, koje se sastoji od kratkih 30-metarskih sprinteva po pjesku u kojima zadnji ispada. U Australiji,

Žao mi je što se spasilački posao ne shvaća dovoljno ozbiljno - Vitomir Maričić

Novom Zelandu, Italiji, Njemačkoj u tome sudjeluju redom bivši reprezentativci u raznim sportovima, olimpijci, Hrvatska tu niti blizu ne može ući u užu konkurenciju za vrh. Kod nas se organiziraju državna natjecanja, na kojima sudjeluju bivši sportaši, a mogla bi se napraviti kvalitetna selekcija. Lani je prvi put i tim Rijeka sudjelovao na državnom natjecanju, osvojili smo puno pojedinačnih medalja, cure su ukupno druge, a dečki treći.

S invalidima je najbolje

Ljeti je Maričić već tri godine angažiran kao spasilac na plaži Kostanj, namijenjenoj osobama s invaliditetom, a drugu godinu odradio je i kao voditelj plaže.

– Plaža Kostanj je najbolje pokrivena plaža, i u smislu trajanja sezone, i u smislu pokrivenosti po danu. Uvijek su dva spasioca na njoj, to je jedina takva plaža u županiji. Svaka čast Gradu što je omogućio tako dobre uvjete. Ja kao voditelj imam slobodu kvalitetno organizirati spasioce, bilo kakve popravke ili što je već potrebno. Jako sam zadovoljan što radim s tako dobrim ljudima, a i svi koji tamo rade ne žele otići drugdje. Uvjeti na plaži su idealni, ljudi su dolazili sve do kraja rujna. Parking je besplatan, dobar je prilaz moru, imamo roštilj, frižider, radio, dva WC-a, ako nam što fali, brzo to riješimo. Stvorilo se jedno društvo koje dolazi i radi druženja, ne samo zbog kupanja, tu su i ljudi s hendikepom i njihovi pratitelji, zaista je ugodna atmosfera. Nismo tamo samo radi sigurnosti, nego se puno krećemo i među ljudima, pomažemo im pri ulasku i izlasku iz mora, prebacivanju na kolica, kod premještanja auta.

Maričić je lani dobio nagradu Hrvatske turističke zajednice za spasioca godine, a pripalo mu je i priznanje Crvenog križa za spašavanje života.

– Nagrada mi je svakako velik poticaj za daljnji rad, predstavlja krunu mog dvogodišnjeg angažmana u spašavanju. Što se tiče nagrade Crvenog križa, to je bilo prvi put da je to priznanje dobio jedan spasilac.

Imali smo dosta složenu intervenciju na plaži, radilo se o kompliciranoj ozljedi s puno fraktura, s ozljedama glave. Bilo mi je to najteže iskustvo do sada, trebalo je brzo reagirati da se spasi život. Dosadašnji smrtni slučajevi na plaži, kojih srećom nije bilo otkad sam ja voditelj, bili su većinom uzrokovani infarktom, pa tu nije bilo previše pomoći.

Maričić je istaknut i u volontiranju, u davanju krvi, a učlanio se i u vatrogasce.

– Povremeno volontiram u Društvu multiple skleroze, volontirao sam na Europskom prvenstvu u plivanju lani na Kantridi, nas nekoliko ostane na plaži u listopadu nakon završetka sezone i održimo kakav tečaj "na svoju ruku", lani sam obučavao spasioce na Krku. Ne mogu stajati na mjestu, pa ću uvijek pomoći nekome kad mu nešto zatreba. U davanju krvi nisam previše ažuran, bio sam šest-sedam puta, odem uvijek kad se sjetim toga. To je sve zbog onog obroka na kraju, ha, ha... Član sam Vatrogasnog društva Sušak, namjeravao sam ove godine raditi u operativnoj jedinici, ali zbog previše obaveza nisam stigao položiti vatrogasni ispit, nadam se da ću do kraja godine uspjati to obaviti.

Čvrsto odlučio diplomirati

Uz tolike aktivnosti nije lako isplanirati radni dan, uskladiti sve obaveze. I sam Maričić priznaje da mu nekad bude svega navrh glave, da ima dana kada jedva stigne spavati.

– Koji put mi "pukne film", zapitam se zašto ja to sve radim, ali onda me netko zove da primjerice počinje sezona nogometa i da li ću doći igrati. Naravno, uvijek se odazovem. Tako je sa svim aktivnostima, a siguran sam da ću si naći još nešto za "nakalemiti". Želio bih istrčati maraton, naći se u toj masi trkača, iako mi to nije polje interesa. To bi mi bio dobar pokazatelj što mogu očekivati iduće godine kada planiram nastupiti na utrci Iron Man, čiji je sastavni dio maraton. Ove godine sam zato pojačao nastupe na triatlonima. No, neugodno je što dugi triatlon zahtijeva izdržljivost, a s druge strane za sprinterske discipline i sportsko penjanje moram više raditi na eksplozivnosti i snazi.

Vitomir je već neko vrijeme apsolvent na fakultetu, ali je sada čvrsto odlučio diplomirati. Motiv više predstavlja mu sudjelovanje u alpinističkoj ekspediciji u Južnu Ameriku koju planira za početak 2010. godine.

– Bit će to mala grupa od petero alpinista, ići ćemo na dva najviša vrha južne polutke, Aconcagua i Ojos del Salado. Aconcagua je s gotovo sedam tisuća metara najviši vrh Amerika, ovaj drugi je nešto niži, ali je uspon dosta teži jer ćemo mu pristupiti iz Čilea, a ne iz Argentine, kao što je uobičajeno, bit ćemo prva hrvatska ekspedicija koja će ići tim putem. Imat ćemo tri dana marša kroz pustinju, a zatim uspon po sumporastoj padini, gdje je otežan pristup i disanje. Dolje ćemo biti 45 dana, nadam se da ćemo uspjati zatvoriti troškovnik, da ćemo pronaći sponzore koji će nam pomoći nabaviti opremu i platiti put. ■■

Čovjek s tisuću zanimanja

Specijalizacije nema na vidiku

S obzirom na velik broj svojih aktivnosti, Maričić još ne vidi djelatnost u kojoj bi se mogao uže specijalizirati. Teško mu je i predvidjeti gdje bi se mogao naći za recimo deset godina.

– To se pitam valjda svakog ponedjeljka ujutro. Ne znam čime ću se ozbiljnije baviti u životu, dosad sam promijenio puno sportova, a isto toliko i poslova. Radio sam u medijima, i kao skladištar, i kao menadžer, i kao vozač, i kao dostavljač, evo sada kao spasilac, kao trener. Počeo bih sezonski, a kad bih vidio da uz fakultet i treninge mogu gurati još neki posao, ostao bih u njemu. Nisam uvjeren čak ni da se mogu dovoljno smiriti da radim posao kao što je informatika koju studiram. Moja prednost je što mogu raditi i trenirati puno toga, ali s druge strane to je i mana koju vučem još iz osnovne škole, kada sam odlazio na natjecanja iz raznih predmeta, umjesto da sam se specijalizirao.

Za Vitomira Maričića, 24-godišnjeg svestranog Riječanina, ne postoji pojam “praznog hoda”, dan mu je jednostavno prekratak za sve što je naumio obaviti u svom pretrpanom rasporedu. Maričić je lani dobio nagradu Hrvatske turističke zajednice za spasioca godine, a pripalo mu je i priznanje Crvenog križa za spašavanje života

*Vitomiru
uspjeva i
trenirati - tri
puta dnevno*

Zbog ozljede samo rekreacija

Vitomiru su ozljede oduzele mogućnost profesionalnijeg bavljenja sportom, iako će svakodnevna tri-četiri treninga mnogima djelovati sve samo ne rekreativno.

– Još u osnovnoj školi imao sam zbog nezgode na gimnastici težu ozljedu s frakturom vrata i vilice, kasnije zbog toga probleme s kičmom. Poremećen mi je stabilitet trupa, pa jaki treninzi nepovoljno djeluju na pojedine dijelove tijela, što je utjecalo na češće ozljeđivanje tijekom bavljenja sportom. Nadam se da sam sada “izvrtio” sve ozljede, u posljednjih godinu dana sam zdrav, pa stoga mogu malo više nastupati na utrkama, uz veći angažman.

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ
Snimili: Marinko KRMPOTIĆ i Marko GRACIN

Bezbroj je načina na koji možeš voljeti svoj kraj, zavičaj iz kojeg si otišao, a na jedan od njih ukazuje i aktivnost "Društva Gorana Rijeka", udruga koja trenutačno broji 710 članova, mahom Gorana, koji iz srca Kvarnerskog zaljeva sve uspješnije i raznovrsnije vežu svoje zelene šume s plavetnilom Kvarnera. Udruga koja je okupljala Gorane u Rijeci stvorena je još tijekom šezdesetih godina prošlog stoljeća, ali je djelovala sporadično. No, "Društvo Gorana" koje je osnovano 1996. godine radi kontinuirano i tijekom proteklih 13 godina stvorilo je prepoznatljivost i na goranskom prostoru i u Rijeci. Prvi predsjednik ove udruge, ujedno i jedan od najzaslužnijih za njeno stvaranje, bio je Delničanin Branko Pleše. Naslijedio ga je na mjestu predsjednika Marijan Kavran, potom je mjesto čelnog čovjeka preuzeo Darko Sever, a tijekom posljednje dvije godine riječkim Goranima uspješno upravlja prva žena na čelu udruge, Mirjana Rački.

Promovirati Gorski kotar

Temeljni cilj rada udruge je predstaviti i promovirati Gorski kotar u Rijeci i ostalim dijelovima Hrvatske pa u skladu s tim riječki Gorani nastoje organizirati što više gostovanja goranskih umjetnika i KUD-ova u Rijeci. Jedno od mjesta na kojima to čine su prostorije Društva u Krešimirovoj 8 gdje obično gostuju goranski književnici i likovnjaci, a zahvaljujući odličnoj suradnji s čitaonicom Trsat i HKD Sušak u tom riječkom kulturnom prostoru "Društvo Gorana" organizira veće i opsežnije priredbe poput prošle i ove godine uspješnog predstavljanja djelatnosti kulturno-umjetničkih društava s područja Delnica, Vrbovskog, Moravica, Gomirja i Severina na Kupi, odnosno vrlo uspješne priredbe "Zvuci goranskog kraja" koja je ove godine bila posvećena sviračima heligonki i predstavljanju tradicionalnih goranskih običaja koje su uprizarili članovi dramske skupine KUD-a "Frankopan" iz Severina. Ta je priredba izazvala izvrsnu reakciju, ističe predsjednica Mirjana Rački koja je zadovoljna ostvarenim u svom prvom mandatu te uvjerenja kako će zanimanje za Gorski kotar sve više rasti. "Izgradnja punog profila autoceste Rijeka -

Zvuci goranskog kraja - priredba je ove godine bila posvećena sviračima heligonki i predstavljanju tradicionalnih goranskih običaja

Predaja novca udruzi "Leptir" u Delnicama

Akcija čišćenja Kupice i Kupe

Zagreb otvara Gorski kotar svijetu, pogotovo Rijeci i Zagrebu iz kojih dolazi sve veći broj ljudi uživati u našem prekrasom goranskom zavičaju, pa tako polako raste interes za nas i na našim je priredbama sve više onih koji nisu Gorani. Odličnu suradnju imamo s Primorsko-goranskom županijom te, naravno, s goranskim općinama i gradovima od kojih nikada nismo tražili novce, već nam je cilj pomoći im na način na koji to možemo. Drago nam je što interes za rad u našem Društvu sve više raste, što se vidi i iz činjenice da nam se povećava broj mladih članova", ističe Mirjana Rački.

Izvršni odbor "Društva Gorana Rijeka" trenutačno broji 17 članova koji su svi aktivni, a predsjednik Skupštine je Ivica Kovačević, ugledni hrvatski novinar u mirovini. Konkretnije pojedinosti o ovoj udruzi Gorana u Rijeci moguće je dobiti na web stranici www.drustvo-gorana.hr a kontakt je moguć i putem e-maila drustvo.gorana.rijeka@ri.t-com.hr

Mirjana Rački,
predsjednica
"Društva Gorana
Rijeka"

Riječki Gorani sve češće pomažu zavičajju

Udruga "Društvo Gorana Rijeka" trenutačno broji 710 članova, mahom Gorana, čiji je temeljni cilj predstaviti i promovirati Gorski kotar u Rijeci i ostalim dijelovima Hrvatske

Brojne akcije

Uz kulturne aktivnosti riječko "Društvo Gorana" jako puno radi i na terenu, ističu dopredsjednici Željko Delač i Branko Pintar te tajnica Vesna Brajdić, spominjući kako su članovi Društva u tijeku ove godine sudjelovali i u travanjском predstavljanju Gorskog kotara u Zagrebu, održali tradicionalnu akciju čišćenja rijeke Kupe i akciju pošumljavanja na Platku, priređen je i odličan izlet u Gorski kotar tijekom kojeg je obišeno područje Delnica i čabarskog kraja. U Društvu Gorana posebno su zadovoljni nedavno postavljenom web stranicom o čemu

govori Željko Delač: "To je jako dobar potez jer se sve veći broj ljudi javlja, a sve češće nas kontaktiraju i iz goranskih lokalnih samouprava, brojnih goranskih etno udruga, turističkih zajednica i slično. Drago nam je da se sve više stvari događa na goranskom području što je posebno vidljivo tijekom ljeta kada nam se često zna dogoditi da čak i ne stignemo odazvati se pozivima svih jer se istodobno odvija nekoliko različitih manifestacija."

Do kraja godine članove "Društva Gorana" čeka još tradicionalna Goranska noć 28. studenoga u opatijskom hotelu "Ambasador",

a privode se kraju aktivnosti vezane uz deseti jubilarni broj godišnjaka Društva koji izlazi pod nazivom "Runolist". Bitan dio "Goranske noći" je i vrijedna tombola čija je zarada gotovo u cijelosti namijenjena pomaganju socijalnih slučajeva ili bolesnih ljudi s područja Gorskog kotara. Tu nije riječ o velikim svotama novaca. Primjerice, na "Zvucima goranskog kraja" prikupljeno je 6.719 kuna koje su potom prosljeđene delničkoj Udruzi "Leptir" i Udruzi multiple skleroze. No, svaka pomoć ljudima kojima je potrebna jako dobro dođe, pa će riječki Gorani i na taj način nastaviti pomagati svoj voljeni zavičaj. ■■

Božidar s
jednom od
svojih ljubimica

Od kravice Karmele do Zlatnog roga

Žestoka borba za kredit

Groharovi posebno ističu kako oni, kao i svi stočari i poljoprivrednici s područja Grada Vrbovskog, nailaze na veliko razumijevanje gradskih struktura. "Zaista nam pomažu kad god je to moguće - pri troškovima oplodivanja, u slučaju uginuća goveda, pri nastupima na izložbama i prezentacijama, a imamo i jednogodišnju pomoć utemeljenu na broju grla. Što god bismo zatražili, o tome se moglo i razgovarati. Nažalost, tu sve uglavnom i staje. Od Županije, iako nam je Centar za brdsko-planinsku poljoprivredu u Staroj Sušici udaljen svega 2,5 km, veće pomoći nije bilo, a s državom smo pri traženju kredita vodili žestoke borbe jer nam je bilo nelogično da govore o podupiranju poljoprivrede, a HBOR nam nije kao hipotekarnu vrijednost htio priznati zemljište namijenjeno toj djelatnosti", govore Grohari.

Za odlične rezultate u proizvodnji i prodaji mlijeka Poljoprivredno-obiteljski obrt Grohar prošle je godine nagrađen godišnjom nagradom Zlatni rog koju su dobili kao najbolji proizvođač mlijeka u Primorsko-goranskoj županiji u 2008. godini

Sirana i turizam

Zahvaljujući odličnim rezultatima vezanim uz proizvodnju sira, sljedeći korak je uređenje sirane što je investicija od 250-300 tisuća kuna. No, budućnost Groharovi vide i u turizmu. Naime, njihovo gospodarstvo nalazi se uz samu cestu koja vodi prema Bijeloj kosi, budućem najvećem goranskom skijalištu. Upravo stoga Groharovi namjeravaju urediti bar dva apartmana te potencijalnim gostima ponuditi i mogućnost razgledavanja gospodarstva, prodaje i konzumacije mlijeka i sira. U taj projekt, kažu Božidar i Ljiljana, uključit će se sigurno i njihova djeca Natali i Zoran sa svojim obiteljima, a budući da već sada postoji interes gostiju koji znaju dolaziti i autobusima, nedvojbeno je da bi ovaj spoj turizma i obiteljskog stočarskog gospodarstva mogao uspjeti.

Na ispaši - sve krave Groharovih uzgojene su na njihovom gospodarstvu

Napisao i snimio: Marinko KRMPOTIĆ

Ove se godine navršava točno deset godina od trenutka kada su Božidar i Ljiljana Grohar odlučili, po odlasku u mirovinu, vratiti se iz Pule u Jablan, Božidarevo rodno selo smješteno nepuna dva kilometra od Vrbovskog. No, budući da nisu htjeli da im se mirovina svede na sjedenje u fotelji i gledanje televizije, odlučili su kupiti jednu kravicu, brinuti se o njoj te uz tu zanimaciju uvijek imati i svježeg mlijeka. Danas, deset godina kasnije u novosagrađenoj štali Groharovih 22 su krave i 2 teleta, koje prosječno daju oko 270 litara mlijeka dnevno, a prošle godine začel posao s izradom sira širi se u tolikoj mjeri da je sljedeći korak Groharovih uređenje sirane! Pojašnjavajući kako je do toga došlo Groharovi kažu:

“Nakon smrti oca i brata kuća je ostala prazna, a moje dvije sestre željele su da kuća ne propada i zvale su nas da se vratimo. Poslušali smo ih, a da nam ne bi bilo dosadno kupili smo jednu kravicu, bušu koju smo nazvali Karmela i polako s njom počeli raditi. Ubrzo je mlijeka bilo više no što je nama trebalo, javio se i interes kod naših susjeda i ostalih za kupnjom pa smo odlučili time se baviti, tim više što je tada u selu već bilo nekoliko stočara koji su uspješno surađivali s karlovačkom industrijom mlijeka i imali dogovorenu prodaju. Tako smo našoj prvoj kravici počeli dovoditi društvo i ubrzo smo, na temelju količine mlijeka koje su davale, stekli pravo da se kod nas postavi tzv. laktofriz, odnosno sabirna stanica za mlijeko od 200 litara. To nas je još više motiviralo i počeli smo jačati broj krava pri čemu treba reći da su sve kravice koje su danas u štali potomci prvih 6-7 krava koje smo kupili tijekom prve dvije-tri godine rada”, govore Božidar i Ljiljana Grohar.

Uz mlijeko - i sir

Iz njihove priče o uspjehu kroz desetogodišnji rad saznajemo kako su, uz ulaganje vlastite uštede, morali tražiti i kredite i tu im je, istina nakon poprilično nerazumijevanja, pomoć pružila Hrvatska banka za obnovu i razvoj uz čija su kreditna sredstva dovršili novu štalu.

Ljiljana i Božidar s priznanjem Zlatni rog

Pravovremenim ulaganjima Grohari su osigurali i vrlo kvalitetnu mehanizaciju, kako onu vezanu uz rad pri prikupljanju sijena, tako i onu za mužnju mlijeka, a najveća im je poteškoća što nemaju vlastite livade za košnju pa se svakog ljeta snalaze na različitim mjestima. “Zbog toga nam prosječna davanja po kravi nisu onakva kakva bi mogla biti. Naime, danas naše krave daju oko 15-16 litara dnevno, a imali smo godina s prosjekom od 27 litara po kravi! No, kako narod kaže ‘krava mlijeko daje kroz gubicu’, odnosno ako se o njoj brinete i ako je hranite kako treba, onda će i rezultati biti puno bolji”, govori Božidar Grohar dodajući kako je ponosan i na to što su do uspjeha došli marljivim radom na proučavanju svega vezanog uz rad s kravama pri čemu su koristili internet i raznu literaturu izvještivši se u tolikoj mjeri da danas vode ne samo brigu o kravicama, već ih čak sami otele!

Za odlične rezultate u proizvodnji i prodaji mlijeka Poljoprivredno-obiteljski obrt Grohar prošle je godine nagrađen godišnjom nagradom Zlatni rog koju su dobili kao najbolji proizvođač mlijeka u Primorsko-goranskoj županiji u 2008. godini i to po ocjeni stručnog povjerenstva Hrvatske mljekarske udruge

Teško bez uštede

Nažalost, Groharovi s prilično gorčine tvrde kako poljoprivreda i stočarstvo nisu, bar kako sada stvari stoje, prave mogućnosti daljnjeg razvoja Gorskog kotara. “Za sada uspijevamo vraćati sve rate kredita i kvalitetno raditi, ali moram reći da opće stanje nije dobro i da se stočarstvo u Hrvatskoj pomaže ponajprije samo deklarativno, a iza tih riječi često ne stoji i iskrena pomoć, što i sami osjećamo. Prave pomoći ljudima koji se žele time baviti nema. Mi smo uspjeli djelomično stoga jer smo već imali uštedevinu pa smo se mogli nositi sa svime, ali znamo nekoliko mladih ljudi koji su se pokušali baviti ovim poslom, ali nisu imali dovoljno sredstava, pomoći banaka i države nije bilo pa su odustali. Očigledno da stvari kod nas nisu tako posložene da bi mlad čovjek imao dovoljnu potporu odlučiti se ostati na selu i živjeti od poljoprivrede i stočarstva”, smatraju Božidar i Ljiljana Grohar.

i uz pokroviteljstvo Centra za reprodukciju stočarstva Hrvatske. No, uz to priznanje Groharovi su presretni i stoga što u posljednje dvije godine ostvaruju i izvrsne rezultate u proizvodnji sira, a objašnjavajući orijentaciju prema tom poslu ističu kako su u njega krenuli ponajprije zbog pada cijena mlijeka te poskupljenja struje, vode i repmaterijala. Moralo se pronaći nešto što će donositi zaradu i izbor je pao na sir.

Mliječne gurmanske poslastice

Osnova je poznati goranski, u ovom slučaju jablanski škripavac, a tu je i sir od kuhanog mlijeka koji se potom priprema za dimljenje. Kvalitetu sira osigurava visoka kvaliteta mlijeka te tradicija ovog kraja, a vrlo veliku ulogu igra i mašta Ljiljane Grohar koja kroz niz različitih kombinacija stvara prave gurmanske poslastice - škripavac s maslinama, pa s vlascem, suhim šljivama, vrganjima... Vrlo je kvalitetan i dimljeni sir s također raznim dodacima, a u posljednje vrijeme Groharovi proizvode i skutu.

Govoreći o tom dijelu sve uspješnijeg posla Ljiljana kaže: “Sireva proizvodimo onoliko koliko najviše mogu dnevno napraviti, a to je najviše oko 25, što nije dovoljno za interes koji je zaista velik i rezultati bi bili još i bolji da nas više radi. Naravno, bilo bi lijepo da nam se djeca pridruže u ovom poslu. Ima kod njih puno volje za tim i pomažu nam zaista kad god mogu, ali činjenica je da imaju svaki svoj život. Natali je sa suprugom Bojanom i dvoje djece u Zadru, a sin Zoran radi u Rijeci, ali s djevojkom Suzi pomaže u svakom slobodnom trenutku i očigledno je da vole ovaj posao pa se nadamo da će ga jednog dana i preuzeti”, ističe Ljiljana Grohar. ■■

Jamac održivog razvoja

- čišćenje i degazacija brodskih i industrijskih spremnika
- čišćenje spremnika sirove nafte i naftnih derivata
- sakupljanje i zbrinjavanje otpadnih ulja, otpadnih emulzija te zauljenih otpadnih voda
- sakupljanje i zbrinjavanje opasnog otpada
- čišćenje, TV inspekcija, in-situ sanacija kanalizacijskih sustava
- termička desorpcija ugljikovodika iz zagađenog tla
- intervencije kod eko akcidenata od 0-24 h

Industrijska ekologija i zaštita okoliša
Korzo 40, 51000 Rijeka, tel.051 336-093, fax 051 336-022
ind-eko@ri.t-com.hr www.ind-eko.hr

SURADNICIMA I POSLOVNIM
PARTNERIMA ŽELIMO
SRETAN BOŽIĆ I
NOVU 2010. GODINU.

Protect d.o.o.
za zaštitu osoba i imovine

Vukovarska 21
51000 RIJEKA, HRVATSKA
tel: 051 358 555
fax: 051 675 610
e-mail: protect@protect.hr
www.protect.hr

Restoran "Na Sušaku",
Radnička 21, Rijeka
tel. (051) 436-050
radno vrijeme: 09-23, ned. 13-17

Obitelj Šegota, Nensi i Zlatko, vođenjem restorana "Na Sušaku" u Radničkoj ulici na Donjoj Vežici okrunili su petogodišnje ugostiteljsko iskustvo i kako kažu, tek sad uživaju u svakodnevnom pripremanju iznenađenja svojim gostima. A gostu nude upravo ono što bi i sami kao gosti u nekoj konobi poželjeli. To podrazumijeva isključivo svježju namirnicu, gotovo svakodnevni obilazak mesara i pripremu svježeg povrća, a sve se oslanja na recepte domaće kuhinje. Tako cjelokupna ugostiteljska "obitelj" Sušaka, zajedno s vlasnicima, kuharom Miroslavom Sajčićem i voditeljem lokala Robertom Barbalićem osmišljavaju svaki dan iznova jelovnik zbog kojeg gosti uvijek rado dolaze. Osim peke i roštilja na drveni ugljen, nude gotovo svakodnevno konjetinu, ždrebetinu, domaće raviole iz snova, domaće lazanje, njoke, bifteke, lungiće, ramsteke, pravu domaću pašticađu, pa ne čudi što se za slastan zalogaj, primjerice nedjeljni ručak, traži mjesto više. Osim 40 sjedećih mjesta unutar bistroa, na natkrivenoj terasi ima još 50 mjesta pa obiteljske male svečanosti gotovo redovito završavaju za raskošnim stolom u "Sušaku", ali ne bez savršenih slastica koje priprema vlasnica Nensi Šegota. Torta "Sušak" jednostavno je neodoljiv zalogaj. Bistro "Na Sušaku" radi svaki dan od 9 do 23 sata, a nedjeljom od 13 do 17 sati. ■■

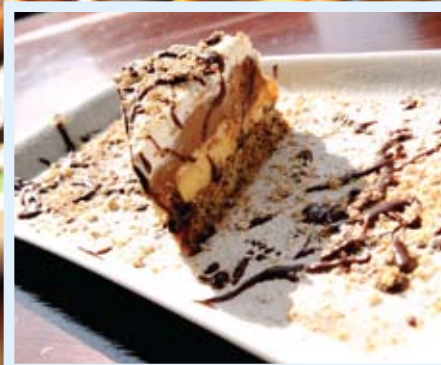

Recept

Ramstek od divljači u umaku od vrganja s lovačkim knedlama

Na maslinovu ulju proprži se ramstek s obje strane, potom se izvadi meso, a stavi sitno sjeckani luk, pa kada se zacakli dodaju se vrganji te zajedno dinsta uz dodatak malo maslaca. Flambira se s konjakom i zalije temeljcem od goveđe juhe. U tako pripremljen umak ponovo se vrati ramstek i još kuha petnaestak minuta. Začini su po želji, uz osnovne sol i papar.

Kruh se namoči u mlijeku, na mješavini maslaca i ulja poprži se češnjak, panceta, luk i peršin sa začinima. Tada dodamo namočen kruh i jedno svježe jaje, cijelu smjesu povežemo i dobro zamijesimo. Smjesa se oblikuje, zamota u foliju, stavi u kupuću vodu i potom se knedle režu na željenu veličinu.

Razgovarao: Zdravko KLEVA
Snimio: Petar FABJAN

Riječki autor rođen je 1951. godine. Kao slikar, grafičar, ilustrator i scenograf, ali i dizajner i oblikovatelj lutki i maski umjetnički djeluje od 1976. godine. Do danas je Bruno Paladin priredio preko 50 samostalnih i 350 skupnih izložaba u Hrvatskoj i inozemstvu. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja koja su mu osigurala mjesto u likovnim enciklopedijama i brojnim pregledima suvremenog likovnog stvaralaštva. Član je HDLU Rijeke, HDLU Zagreba i Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika

1 / NA JAVNOJ UMJETNIČKOJ SCENI STE VIŠE OD TRIDESET GODINA. ODAKLE NAKON SVEGA CRPITE INSPIRACIJU I ENERGIJU ZA NOVE PROJEKTE?

- Neiscrpna energija koja me pokreće je svaki novi projekt, uključivanje u nove izazove. Pokreću me kritika i publika. Svakom je umjetniku vrhunski doživljaj kada na zadanu temu krene u eksperimentiranje, tj. traženje nečeg novog. To su za mene stimulansi. Povjerenje koje mi se poklanja kako bih stvorio nešto novo, meni predstavlja dobru motivaciju. Naviranje ideja i beskonačno traganje unutar sebe, otvaraju mi nove puteve na kojima nastaju moja djela.

Tako naprimjer prilikom gostovanja u inozemstvu (Slovenija, Italija, Španjolska, Brazil) upoznajem nove osobe, arhitekturu, materijale i to me dodatno inspirira. Svi mi imamo neke apstraktne želje, misli, osjećaje, a na umjetnicima je da ih uspiju prikazati u svojim djelima. U trenutku kada se uhvatim posla, kada se stope intelektualni i fizički rad, znam da živim.

2 / UMJETNIČKI IZRIČAJ U DVODIMENZIONALNOM I TRODIMENZIONALNOM OKVIRU PROŠIRILISTE STVARALAŠTVOM I NA DRUGE MEDIJE?

- Radi se o mogućnosti da se stopim s novim materijalima, da mogu eksperimentirati. Slika više nije samo slika, ona postaje reljef, nepravilan oblik. Polovicom devedesetih godina prvi radovi te vrste nastali su iz drveta, stakla, metala... i to je bio moj novi likovni govor. Ispalo je nešto potpuno različito, što je kritika lijepo prihvatila. No, svaki stvaralački ciklus traje par godina, nakon čega dolazi do ponavljanja, a to nije dobro. Realizacija djela se pretvara u beskonačnu nekreativnu proizvodnju. Poput svakog umjetnika, ulazio sam u povremene faze mirovanja, odmarao se i razmišljao o novim mogućnostima. Sjećam se jednog slovenskog galerista koji je želio financirati odljevak jedne moje brončane skulpture premda nisam imao iskustva s tim materijalom ali sam poznao teoriju. Nastala je tako moja prva skulptura, a potom još desetak. Kad sam lijevaču izjavio da to još nisam radio, ostao je iznenađen. Rekao mi je da je mislio da sam kipar. Nije mogao vjerovati da sam s toliko sigurnosti prionuo radu

na skulpturi u bronci. Meni je priznanje tog stučnjaka više značilo nego sve pohvale koje su uslijedile nakon toga. Osjetio sam slobodu kretanja, shvatio da mogu doći do ostvarenja novih kreacija, oprobati se u drugim medijima. Sjećam se da je potom uslijedio još jedan projekt, "Vrata Jadrana" u Kostreni. Jedan od sponzora je bilo i Brodogradilište "Viktor Lenac" u Martinšćici. Umjetnicima se pružila mogućnost rada u brodogradilištu s materijalima s kojima se tamo radi. Budući da su imali novi stroj za rezanje metala plazmom, u roku od nekoliko sati ostvario sam reljef s perforacijama u limu debljine 30 milimetara i visine tri metra. To je bio jedini rad realiziran u Kostreni, i danas se nalazi u

Bruno Paladin u svom atelieru u Krizanićevoj ulici u Rijeci

neposrednoj blizini Jedriličarskog kluba "Galab". To su primjerice mogućnosti koje treba prepoznati i iskoristiti. Ne pruža se baš svaki dan prilika realizirati reljef odnosno skulpturu u brodogradilištu, zar ne? Nažalost, Vasko Lipovac koji se također odazavao pozivu da sudjeluje u radionici, napravio je veliku skulpturu broda koju se zbog tehničkih problema nije postavilo u prostor, i s vremenom se na nju zaboravilo. Netko očigledno nije imao sluha da se djelo tog velikog umjetnika sačuva. No, i takve se stvari događaju u umjetnosti, nije to usamljeni slučaj.

3 / KOJI VAS MATERIJALI MOGU NAJVIŠE POTAKNUTI, ODNOSNO MOTIVIRATI NA STVARANJE?

- Najnoviji eksperiment kojem sam pristupio je keramika. "Zapalio" sam se za raku tehniku i u kratkom roku ostvario stotinjak predmeta, pretežno tanjura. Prošle godine sudjelovao sam na Prvom hrvatskom triennalu keramike u Zagrebu i doživio uspjeh! Iako u jakoj konkurenciji, moji su radovi izabrani i izloženi. To mi je već bilo veliko zadovoljstvo. Ustvari, fascinira me izrada keramike. U djeliću sekunde dobivaju se nevjerojatni rezultati. Pečenjem boje mijenjaju nijanse i reflekske. To vam je kao i s akvarelom, kada se dvjema različitim bojama doda voda, ne može se više kontrolirati nijansu. To je kemija, ili uspije ili ne. Sada razmišljam o izradi keramičkih slika i nadam se skorij izložbi, ne samo u Rijeci nego i u Grožnjanu čiji ću stanovnik postati vrlo brzo. Otvaram atelier u tom prekrasnom istarskom gradiću umjetnosti. To je za mene najnoviji izazov koji me ispunjava i čini sretnim.

4 / POSTOJI LI ELITIZAM U UMJETNOSTI I MOŽE LI SE U DANAŠNJE VRIJEME (PRE)ŽIVJETI OD UMJETNOSTI?

- Donekle postoji elitizam i u umjetnosti. Mislim da su kod nas elitni umjetnici u metropoli. Oni povremeno gostuju kod nas, ali mnogo rjeđe mi u Zagrebu. Osim triennala kiparstva, crteža i grafike ili gostovanja na Zagrebačkom salonu, gdje riječki umjetnici sudjeluju u velikom broju, nekih većih gostovanja i nema. No, ono što je najvažnije, čini mi se da ne zaostajemo za tim umjetnicima iz metropole.

A preživljavanje? Kriza se osjeća u svim segmentima, a najprije u kulturi. Kultura je nešto što se najčešće prvo "stavi na stranu". Publika je izgubila interes, osjeća se svojevrsna apatija, no prepustio bih struci da odgovori na ta složena pitanja. Vidite, naprimjer Moderna galerija pripremi dobar projekt, postavi odličnu izložbu, a posjetitelja koji je razgledaju tako je malo da je to sramotno. Slično se događa i u "Kortilu", fantastičnom izložbenom prostoru, s uvijek zanimljivim postavama, no nedostaje čovjek, posjetitelj. Ali, nije tako bilo u prošlosti. Uzimam kao primjer moju prvu samostalnu izložbu 1976. godine u Malom salonu. Vjerujete li da je u prosjeku dnevno galeriju obišlo 200 posjetitelja? Nevjerojatno zvuči podatak ali je istinit. Kasnije, kada sam 2005. izlagao zajedno sa Slavkom Grčkom i Draženom Filipovićem u istom prostoru, opet je postignut svojevrsni rekord, "samo" tridesetak posjetitelja dnevno, ali u usporedbi s drugim izložbama, bilo je to mnogo. Zar nije otužno? Gdje nam je nestala publika? Činjenica je da su za umjetnika nastupila teška vremena; ni naprijed ni natrag. Po tom pitanju treba hitno poduzeti nešto konkretno. Srećom, još uvijek postoje izložbe međunarodnog karaktera s novčanim nagradama (Ex tempore u Piranu, Grožnjanu, "Mandrač"...). Ponekad se nekome od nas i posreći...

5 / MJESTO UMJETNIKA - SADA I OVDJE?

- Politika čini svoje. Apsolutno. Nisam se nikada bavio politikom ali se ona izgleda sve više bavi nama umjetnicima, pa se to osjeti u kulturi. A funkcioniranje struke? Nedorvoljno. Političar mora osigurati sredstva za održavanje kulture na visokoj razini. Srećom, mi smo generacija umjetnika koja pamti i takve dobre dane, a sada živimo od uspomena...

Osjećam se sretnim što sam radio na projektima Primorsko-goranske županije, a koji su postigli zapažene uspjehe. Osvojili smo prvu nagradu za dizajn i scenografiju za prezentaciju PGŽ-a na Zagrebačkom velesajmu. Prije tri godine predstavili smo proizvod "Valomet pod morem", prvi pjenušac uronjen u morsku dubinu na području Vrbnika. To je bilo lijepo iznenađenje, takve pobjede vesele, kao i dobra suradnja sa Županijom. ■■

Svi mi imamo neke apstraktne želje, misli, osjećaje, a na umjetnicima je da ih uspiju prikazati u svojim djelima. U trenutku kada se uhvatim posla, kada se stope intelektualni i fizički rad, znam da živim

Za umjetnika
je stimulans
stvaranje novog

Grad Rijeka

Korzo 16, 51000 Rijeka
T: ++385 51 209 333
F: ++385 51 209 520
protokol@rijeka.hr • www.rijeka.hr
Gradonačelnik: mr. sc. Vojko Obersnel
Predsjednica vijeća:
Dorothea Pešić-Bukovac

Grad Bakar

51222 Bakar, Primorje 39
T: ++385 51 761 119
F: ++385 51 761 137
gradonacelnik@bakar.hr • www.bakar.hr
Gradonačelnik: Tomislav Klarić
Predsjednik vijeća: Milan Rončević

Grad Cres

51557 Cres, Creskog statuta 15
T: ++385 51 661 950 / 661 954
F: ++385 51 571 331
grad@cres.hr • www.cres.hr
Gradonačelnik: Kristijan Jurjako
Predsjednik vijeća: Marčelo Damijanjević

Grad Crikvenica

51260 Crikvenica,
Kralja Tomislava 85
T: ++385 51 455 400
F: ++385 51 242 009
info@crikvenica.hr
www.crikvenica.hr
Gradonačelnik: Damir Rukavina
Predsjednik vijeća:
prof. dr. sc. Dragan Magaš

Grad Čabar

51306 Čabar,
Narodnog oslobođenja 2
T: ++385 51 821 042 / 821 008
F: ++385 51 821 137
info@cabar.hr • www.cabar.hr
Gradonačelnik: Željko Erent
Predsjednik vijeća: Zdravko Tomac

Grad Delnice

51300 Delnice,
Trg 138. brigade HV 4
T: ++385 51 812 055
F: ++385 51 812 037
grad-delnice@ri.t-com.hr
www.delnice.hr
Gradonačelnik: Marijan Pleše
Predsjednik vijeća: Mladen Mauhar

Grad Kastav

51215 Kastav,
Zakona kastafskega 3
T: ++385 51 691 452
F: ++385 51 691 454
grad-kastav@ri.t-com.hr • www.kastav.hr
Gradonačelnik: Ivica Lukanović
Predsjednik vijeća: Dalibor Čiković

Grad Kraljevica

51262 Kraljevica,
Frankopanska 1A
T: ++385 51 282 450
F: ++385 51 281 419
gradska-uprava@kraljevica.hr
www.kraljevica.hr
Gradonačelnik: Josip Turina
Predsjednik vijeća: Alen Vidović

Grad Krk

51500 Krk,
Trg Josipa bana Jelačića 2
T: ++385 51 221 415 / 221 115
F: ++385 51 221 126
grad-krk@ri.t-com.hr
www.grad-krk.hr
Gradonačelnik: Dario Vasilčić
Predsjednik vijeća: Josip Staničić

Grad Mali Lošinj

51550 Mali Lošinj,
Riva lošinjskih kapetana 7
T: ++385 51 231 056
F: ++385 51 232 307
gradonacelnik@mali-losinj.hr
tajnik@mali-losinj.hr • www.mali-losinj.hr
Gradonačelnik: Gari Cappelli
Predsjednik vijeća: Anto Nedić

Grad Novi Vinodolski

51250 Novi Vinodolski,
Trg Vinodolskog zakona 1
T: ++385 51 245 045
F: ++385 51 244 409
gradonacelnik@novi-vinodolski.hr
www.novi-vinodolski.hr
Gradonačelnik: Oleg Butković
Predsjednik vijeća: Neven Pavelić

Grad Opatija

51410 Opatija, Maršala Tita 3
T: ++385 51 701 322
F: ++385 51 701 316
grad.opatija@opatija.hr • www.opatija.hr
Gradonačelnik: Ivo Dujmić
Predsjednik vijeća: O'Brien Sclaunich

Grad Rab

51280 Rab,
Trg Municipium Arba 2
T: ++385 51 777 460
F: ++385 51 724 777
info@rab.hr • www.rab.hr
Gradonačelnik: Zdenko Antešić
Predsjednik vijeća: Berislav Dumić

Grad Vrbovsko

51326 Vrbovsko,
Goranska ulica 1
T: ++385 51 875 115 / 875 228
F: ++385 51 875 008
gradsko.poglavarstvo.vrbovsko@ri.t-com.hr
Gradonačelnik: Željko Mirković
Predsjednik vijeća: Dražen Mufić

Općina Baška

51523 Baška, Palada 88
T: ++385 51 750 550
F: ++385 51 750 560
opcina-baska@ri.t-com.hr
www.baska.hr
Općinski načelnik: Toni Juranić
Predsjednik vijeća: dr. Ivan Juranić

Općina Brod Moravice

51312 Brod Moravice,
Stjepana Radića 1
T: ++385 51 817 180 / 817 355
F: ++385 51 817 002
opcina.brod.moravice1@ri.t-com.hr
www.brodmoravice.hr
Općinski načelnik: Dragutin Crnković
Predsjednik vijeća: Branimir Svetličić

Općina Čavle

51219 Čavle, Čavle 206
T: ++385 51 208 310
F: ++385 51 208 311
opcina-cavle@ri.t-com.hr • www.cavle.hr
Općinski načelnik: Željko Lambaša
Predsjednik vijeća: Josip Čargonja

Općina Dobrinj

51514 Dobrinj, Dobrinj 103
T: ++385 51 848 344
F: ++385 51 848 141
opcina-dobrinj@ri.t-com.hr
www.dobrinj.com
Općinski načelnik: Neven Komadina
Predsjednik vijeća: Alen Šamanić

Općina Fužine

51322 Fužine,
Dr.Franje Račkog 19
T: ++385 51 829 500 / 829 503
F: ++385 51 835 768
opcina-fuzine@ri.t-com.hr
www.fuzine.hr
Općinski načelnik: Marinko Kauzlarić
Predsjednik vijeća: Đuro Radošević

Općina Jelenje

51218 Dražice,
Dražičkih boraca 64
T: ++385 51 208 080
F: ++385 51 208 090
opcina-jelenje@ri.t-com.hr
www.jelenje.hr
Općinski načelnik: Branko Juretić
Predsjednik vijeća: Damir Maršanić

Općina Klana

51217 Klana, Klana 33
T: ++385 51 808 205
F: ++385 51 808 708
opcina@globalnet.hr • www.klana.hr
Općinski načelnik: Matija Laginja
Predsjednik vijeća: Dorijan Valentić

Općina Kostrena

51221 Kostrena,
Sv. Lucija 38
T: ++385 51 209 000
F: ++385 51 289 400
opcina-kostrena@ri.t-com.hr
www.kostrena.hr
Općinski načelnik: Miroslav Uljan
Predsjednica vijeća: Anika Lörinc

Općina Lokve

51316 Lokve,
Šetalšte Golubinjak 6
T: ++385 51 831 336 / 831 255
F: ++385 51 508 077
opcina.lokve@ri.t-com.hr • www.lokve.hr
Općinski načelnik: Anton Mihelčić
Predsjednik vijeća: Boris Jajaš

Općina Lopar

51281 Lopar, Lopar BB
T: ++385 51 775 593
F: ++385 51 775 597
tajnik@opcina.lopar.hr
www.opcina-lopar.hr
Općinski načelnik: Alen Andrešić
Predsjednik vijeća: Damir Papiarić

Općina Lovran

51415 Lovran,
Šetalšte maršala Tita 41
T: ++385 51 291 045
F: ++385 51 294 862
opcina.lovrans@ri.t-com.hr
www.opcinalovran.hr
Općinski načelnik: Emil Gržin
Predsjednica vijeća: Đurđica Tancabel

Općina Malinska-Dubašnica

51511 Malinska,
Lina Bolmarčića 22
T: ++385 51 750 500
F: ++385 51 859 322
info@malinska.hr • www.malinska.hr
Općinski načelnik: Anton Spicijarić
Predsjednik vijeća: Josip Sormilić

Općina Matulji

51211 Matulji,
Trg Maršala Tita 11
T: ++385 51 274 114
F: ++385 51 274 114
info@matulji.hr • www.matulji.hr
Općinski načelnik: Mario Čiković
Predsjednik vijeća: Željko Grbac

Općina Mošćenička Draga

51417 Mošćenička Draga,
Trg slobode 7
T: ++385 51 737 536 / 737 621
F: ++385 51 737 210
mosc-draga-opcina@ri.t-com.hr
Općinski načelnik: Ratko Salamon
Predsjednik vijeća: Nedeljko Dražul

Općina Mrkopalj

51315 Mrkopalj, Stari kraj 3
T: ++385 51 833 131
F: ++385 51 833 101
opcina-mrkopalj@ri.t-com.hr
www.mrkopalj.hr
Općinski načelnik: Ivica Padavić
Predsjednik vijeća: Mario Blašković

Općina Omišalj

51513 Omišalj, Prikešte 11
T: ++385 51 661 970
F: ++385 51 661 980
opcina@omisalj.hr • www.omisalj.hr
Općinski načelnik: Tomo Sparožić
Predsjednik vijeća: Nikola Dapčić

Općina Punat

51521 Punat, Novi put 2
T: ++385 51 854 140
F: ++385 51 854 840
opcina-punat@ri.t-com.hr
www.opcina-punat.hr
Općinski načelnik: Mladen Juranić
Predsjednik vijeća: Marijan Kereži

Općina Ravna Gora

51314 Ravna Gora,
Ivana Gorana Kovačića 177
T: ++385 51 829 450
F: ++385 51 829 460
opcina-ravna-gora@ri.t-com.hr
www.ravnagora.hr
Općinski načelnik: Anđelko Florijan
Predsjednica vijeća: Jasna Škorić

Općina Skrad

51311 Skrad,
J. Blaževića Blaža 8
T: ++385 51 810 680 / 810 620
F: ++385 51 810 680
opcina.skrad@ri.t-com.hr • www.skrad.hr
Općinski načelnik: Damir Grgurić
Predsjednik vijeća: Ivan Crnković

Općina Vinodolska

51253 Bribir, Bribir 34
T: ++385 51 248 006
F: ++385 51 248 007
pravna@vinodol.hr
Općinski načelnik: Ivica Crnić
Predsjednica vijeća: Olga Antončić Dukić

Općina Viškovo

51216 Viškovo, Vozišće 3
T: ++385 51 503 770 / 503 772
F: ++385 51 257 521
nacelnik@opcina-viskovo.hr
www.opcina-viskovo.com
Općinski načelnik: Goran Petrc
Predsjednik vijeća: Igor Rubeša

Općina Vrbnik

51516 Vrbnik, Trg Škujica 7
T: ++385 51 857 099 / 857 310
F: ++385 51 857 099
opcina-vrbnik@ri.t-com.hr
www.opcina-vrbnik.hr
Općinska načelnica:
Marija Dujmović-Pavan
Predsjednik vijeća: Slavko Zahija

- gradovi
- općine

OPĆI PODACI

Ukupno stanovništvo.....	305.505
Najviše stanovnika	
Grad Rijeka.....	144.043
Najmanje stanovnika	
Općina Brod Moravice	985
Gradova	14
Općina	22
Naselja.....	510

STRUKTURA PRIHODA PO DJELATNOSTIMA

Trgovina	43 %
Prerađivačka industrija	23,4 %
Prijevoz, skladištenje i veze	9,1 %
Građevinarstvo	8,4 %
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	7,4 %
Hoteli i restoranti	4,5 %

INFRASTRUKTURA

Ceste	3.490 km
Željeznice.....	135,5 km
Luke.....	86
Zračne luke.....	4

GOSPODARSTVO

Udio Županije u ukupnom prihodu Republike Hrvatske	5,6 %
Izvoz roba	563 milijuna USD
Uvoz roba	1072 milijuna USD

TERITORIJ

Površina kopna.....	3.588 km²
Dužina morske obale.....	1.065 km
Najveći otoci	
Cres i Krk.....	40.578 ha
Najmanji otok	
Boljkovac (Rab)	0,11 ha
Najviši planinski vrh	
Kula - Bjelolasica.....	1.534 m.n.v.
Najviše naselje	
Begovo Razdolje	1.060 m.n.v.

Izvori statističkih podataka: Hrvatska gospodarska komora-Županijska komora Rijeka; Statistički ljetopis Primorsko-goranske županije 2008. Odsjek za statistiku Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji i FINA
Gospodarski podaci se odnose na 2008. godinu.

Županijski upravni odjeli:

Kabinet župana

Adamićeva 10/III, Rijeka
T ++385 51 351 604
F ++385 51 351 643
 kabinet@pgz.hr
 v. d. voditeljica: Nada Milošević

Ured Županije

Adamićeva 10/V, Rijeka
T ++385 51 351 612
F ++385 51 351 613
 ured.zupanije@pgz.hr
 skupstina@pgz.hr
 Predstojnik: Branko Škrobonja

Ured unutarnje revizije

Adamićeva 10/III, Rijeka
T ++385 51 351 642
F ++385 51 351 643
 unutarnja.revizija@pgz.hr
 v.d. predstojnica Melita Raukar

Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i poljoprivredu

Žrtava fašizma 17, Rijeka
T ++385 51 301 200
F ++385 51 212 182
 gospodarstvo@pgz.hr
 Pročelnik: Berislav Tulić

Upravni odjel za pomorstvo, promet i veze

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 952
F: ++385 51 351 953
 pomorstvo@pgz.hr
 Pročelnik: Nikola Mendrila

Upravni odjel za proračun i financije

Adamićeva 10/VI, Rijeka
T: ++385 51 351 672
F: ++385 51 351 673
 proracun@pgz.hr
 financije@pgz.hr
 Pročelnica: Bosiljka Kalčić

Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i sport

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 882
F: ++385 51 351 883
 skolstvo@pgz.hr
 drustvene.djelatnosti@pgz.hr
 Pročelnica: mr. sc. Jasna Blažević

Upravni odjel za upravljanje imovinom i opće poslove

Splitska 2/I, Rijeka
T: ++385 51 351 822
F: ++385 51 351 803
 imovina@pgz.hr
 Pročelnik: Vladimir Čekada

Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 922
F: ++385 51 351 923
 zdravstvo@pgz.hr,
 socijalna.skrb@pgz.hr
 v. d. pročelnika: mr. sc. Ivo Afrić

Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša

Riva10/I, Rijeka
T ++385 51 351 202
F ++385 51 351 203
 graditeljstvo@pgz.hr,
 komunalne.djelatnosti@pgz.hr
 Pročelnica:
 dr. sc. Koraljka Vahtar-Jurković

Ustanove u kulturi i javne ustanove PGŽ

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja

Muzejski trg 1,
 51000 Rijeka
 Ravnateljica:
 Margita Cvjetinović Starac
T: ++385 51
 213-578, 335-772
F: ++385 51 213-578
 pomorski-povijesni-muzej
 @ri.htnet.hr

Prirodoslovni muzej

Lorenzov prolaz 1,
 51000 Rijeka
 Ravnatelj:
 Marin Kirinčić
T: ++385 51 553-669
F: ++385 51 553-669
 primmuzri@ri.htnet.hr
 www.prirodoslovni.com

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov

Ronjgi 1, 51516 Viškovo
 Ravnatelj: Darko Čargonja
T: ++385 51 257-340
F: ++385 51 503-790
 ustanova@ri.t-com.hr
 www.ustanova-ronjgov.hr

Javna ustanova Priroda

Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u PGŽ
 Grivica 4, 51000 Rijeka
 Ravnateljica: Sonja Šišić
T: 00385-51-352-400
F: 00385-51-352-401
 info@ju-priroda.hr
 www.ju-priroda.hr

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Splitska 2/II, Rijeka
 Ravnatelj:
 prof. dr. sc. Mladen Črnjar
T: ++385 51 351 772
F: ++385 51 212 436
 zavod@pgz.hr
 www.zavod.pgz.hr

Erste banka i dalje odobrava kredite! Tko kaže da se u bankarstvu sve promijenilo?

Vaši snovi i planovi za budućnost i dalje su tu. Za to Vam je, naravno, potreban novac. A naš je posao ponuditi Vam najbolja financijska rješenja kako biste ostvarili sve što ste zamislili. Na izboru su Vam:

- gotovinski krediti
- stambeni i adaptacijski krediti
- krediti s ostatkom vrijednosti
- krediti za školovanje

Zatražite kredit na pravoj adresi.

 Najuspješnija banka u Hrvatskoj 2005., 2006. i 2008.

Erste Bank je dio zaštićene tvrtke Erste&Steiermärkische Bank d.d.

DOBITNICI NAGRADNE KRIŽALJKE IZ 18. BROJA ZIP-a (pristiglo 455 koverti, dopisnica i razglednica)

Ručak/večera za dvije osobe u konobi „Barba Frane“ u Ledenicama

Ozren Gallat
Franje Čandeka 36
51 000 Rijeka
Marino Sirotnjak
Lokva 16
51 415 Lovran
Tonka Zoretić
Škrljevo 128
51 223 Škrljevo

Poklon bon za kupnju eko-proizvoda u zadruzi „Zeleno i plavo“

Bojana Čakarun
Klana 6A
51 217 Klana
Đana Dragozet
Lukaži 24
51 218 Dražice
Edda Faيمان
Kršinićeva 2
51 000 Rijeka

Poklon komplet PGŽ (kravate „Croata“ + županijski rokovnik)

Dražen Banić
Priko 27
51 550 Mali Lošinj
Jelena Crljenko
Kricin 16
51 523 Baška
Vedran Martinović
Kvaternikova 70A
51 000 Rijeka

Poklon komplet PGŽ (majica + županijski rokovnik)

Marija Barišić
Dobreč 20
51 415 Lovran
Miroslav Butorac
Korzo Hrvatskih branitelja 21
51 250 Novi Vinodolski
Maja Jukić
Becićeva 4
51 000 Rijeka

Monografija Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“

Enza Matijević
Sv. Jurja 4
51 000 Rijeka
Tomislav Opatić
Šet. Joakima Rakovca 31
51 000 Rijeka
Vanda Škalamera
Brseč 26
51 418 Brseč

Knjiga Vinka Ribarića „Rabljanin De Dominis – Prince Consort Havaja“

Ivančica Dunato
Borča 35a
51 515 Šilo
Marija Jurković
Vladimira Nazora 28
51 311 Skrad
Agneza Kezele
Lošinjskih brodograditelja 15
51 550 Mali Lošinj

Božidar Petković
Miholašćica 1
51 556 Martinšćica
Vlatka Železnjak
Vrtna 20
40 000 Čakovec

CD „Eviva Milotti“

Marija Fučić
Melin I/11
51 557 Cres
Kristina Juranić
Grbica 19
51 551 Veli Lošinj
Tamara Kosanović
Zagrebačka 20
51 326 Vrbovsko
Lea Mataija
Pomerio 11
51 000 Rijeka
Vesna Modrić
Dolnje selo 21
51 263 Šmrika
Đurđica Polić
Zulejkina 5
47 300 Ogulin
Neven Rački
Japleniški vrh 3
51 300 Delnice
Marin Reljac
Preradovićeve 3
51 260 Crikvenica
Edvard Smajila
Osječka 35
51 000 Rijeka
Josip Turković
Brajdice 32
51 415 Lovran

Predbilježi se i besplatno primaj poštom magazin Primorsko-goranske županije **zeleno i plavo**
info@pgz.hr
www.pgz.hr
tel: 051 / 351 612

zeleno i plavo Impresum: **zeleno i plavo**, magazin PGŽ • ISSN 1845-5220 • Izlazi 4 puta godišnje • Godina V • Broj 19 • Studeni 2009. • **Izdavač:** Primorsko-goranska županija, Adamićeva 10, Rijeka • info@pgz.hr • www.pgz.hr
• tel: 051 / 351 612 • **Za izdavača:** Zlatko Komadina • **Odgovorni urednik:** Branko Škrobonja
• **Glavni urednik:** Dragan Ogurlić • **Autori tekstova:** Dragan Ogurlić, Marinko Krmpotić, Boris Perović, Barbara Čalušić, Walter Salković, Davor Žic, Mira Krajnović-Zeljak, Zdravko Kleva, Branko Škrobonja (kronika) • **Fotografije:** Petar Fabijan, Walter Salković, Damir Škomrlj, Marinko Krmpotić, Marin Aničić, **Renco Kosinožić**, Sandro Rubinić, Mira Krajnović-Zeljak, Mladen Trinajstić, Marko Gracin • **Naslovnica:** Walter Salković • **Ilustracije:** Vjekoslav Vojo Radoičić
• **Lektor:** Jasna Škorić • **Likovno oblikovanje:** Ivica Oreb • **Marketing i produkcija:** Makol marketing, Rijeka, narudžba oglasa na e-mail: makol@makol.hr ili fax 051 / 677 226 • **Tisak:** Vjesnik, Zagreb • **Naklada:** 15.000 • Idući broj magazina "Zeleno i plavo" izlazi u veljači 2010.

AUTOR: ANTRAKS	GLUMAC NOLA	KOJI JE KAO ONAJ	"RIAD ZITOUN JUID"	ŽITELJ AFRIČKE DRŽAVE NA SREDOZEM- NOM MORU	PRAŽITELJ BALKANA	BRAZILSKI NOGOMETAŠ U DRESU "ROME"	BACATI (CRKVENO PROKLET- STVO) ANATEMU											
MILETAČKA KULA NA SV. PETRU																		
LUEK PROTIV ŠEĆERNE BOLESTI																		
UZICA ZA PSA (UMANJ.)																		
IVO KARLOVIĆ			SMJESA IRIDLIJA I OSMIJA IRANSKI NOVAC															
NAJLJEPŠA PJESČANA PLAŽA ILOVIKA																		
	PREKO (TAL.) POVRATNIK IZ "NOVOG SVIJETA"				INDUSTRIJ- SKA BILJKA NEODREĐENA ZAMJENICA (NETKO, ITKO)													
AUSTRIJA		ŽENA LUJA XVI, MARIE SUDSKI PRISJEDNIK, POROTNIK																ŠPANJOLSKA ZNAK U HOROSKOPU
LITERARNI JUNAK IVANE BRLIĆ MAŽURANIĆ, ... TINTILINIC						"ZONE EFFECT" PREVARANT, VARATELJ				ČOVJEKOLIKI STROJ NIGERIJSKA PJEVAČICA, SADE								
ERIC STOLTZ			GRAD U VOJVODINI MOLBA										GLUMICA GARDNER AUSTRALSKI HARD ROCK BEND					
POTEZ NOŽEM				ČADA GLUMICA RAMIREZ ("HEROJI")				DIANA OD MILJA KOŠARKAŠ RADA							MJERA ZA POVRŠINU PISMOHRANA (MN.)			
SLAVNA AM. PLESAČICA, "MAJKA MODERNOG PLESA"																		VIKE, GALAME
DIJELITI, REZATI NA KOMADE										"AVERAGE DAILY RATE" PRILOG: IZUZEV								NJEMAČKA GLUMAC GLAD
ŠAHIST NIMČOVIĆ					RUKOMETNI TRENER CERVAR "LOW NOISE BLOCK"						AM. GLUMICA I PJEVAČICA ("OPĆINJENA MJESECOM") HALO							
DUŠIK		GLUMICA ŠTOKALO LITIJ						KUKAČ SLUČAN PČELI IVANA, BANFIĆ						NAZIV VELIKA SIBIRSKA RIJEKA				
ŽITELJI BALKANSKE DRŽAVE (GL. GRAD TIRANA)									JEDINO NASELJE NA OTOKU ILOVIKU "AMPER"									
AMERIČKA OBAVJEŠTAJ- NA AGENCIJA					ILOVIČKO PRILJEVNO SREDSTVO ZA STARIJE													

Rješenja traženih pojmova i vašu adresu (najjeftinije na dopisnici), pošaljite (ili osobno donesite) do 18. veljače 2010. g na adresu:

Primorsko-goranska županija

Magazin „Zeleno i plavo“ (za nagradnu križaljku), Adamićeva 10, 51000 Rijeka
Izvlačenje dobitnika bit će 18. veljače 2010. g na Kanalu RI u emisiji „Od mora do gorja – Županijske teme“, a rezultate objavljujemo u sljedećem broju.

Rješenja traženih pojmova iz prošlog broja:

Grobnički nogometaši, braća: SHARBINI; grobnički zvončari: DONDOLAŠI; mjesto na Grobinščini: DRAŽICE; kraj u zaleđu Rijeke: GROBINŠĆINA; žena s Grobnika, nosi mljeko: MLIKARICA; grobnička palenta: KOMPIRICA

Nagrade za točne odgovore broja 19

3 ručka/večere za dvije osobe u restoranu „Na Sušaku“

3 poklon bona za kupnju eko-proizvoda u zadruzi „Zeleno i plavo“

3 poklon kompleta PGŽ (kravate „Croata“ + županijski rokovnik)

3 foto-monografije Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“

3 knjiga Muzeja Grada Rijeke „Merika“

5 županijskih rokovnika za 2010. g

10 CD-a Klape „Nevera“ iz Rijeke

Tekst: Dragan Ogurlić
 Ilustracija: Vjekoslav Vojo Radoičić

Istrani bi se često zavjetovali Majci Božjoj na Trsatu, da ozdrave, da se sačuvaju neke nesreće te da nešto dobro i plemenito postignu. Da zavjet bude što bolji, uputili bi se pješice preko Učke, uoči 15. kolovoza, blagdana Majke Božje. Kad bi ljudi stigli na sedlo između Plavnika i Učke, s kojeg se vidi trsatska crkva, klekli bi i pomolili se, a zatim produžili prema Trsatu. Mjesto gdje bi Istrani kleknuli i pomolili se i danas se zove Poklon. Tim putem, preko Poklona, većim dijelom pješačili bi ljudi iz zapadne i srednje Istre, premda bi neki krenuli preko Plomina, a oni pak iz sjeverne Istre išli bi put Trsata preko izvora Vodice i Lisine.

U gradiću Pićnu živio je mladić imenom

Petar, koji se bavio klesanjem. U njega se zaljubila djevojka Katica, ali Petar se nije namjeravao vjenčati, već je mislio živjeti kao neženja. Katica se vrtjela oko Petra i iskazivala mu ljubav, no on nije mario. Jedne se nedjelje u crkvi Katica zavjetovala da će s Petrom na Veliku Gospu pješice otići na Trsat i pomoliti se Majci Božjoj ako se s njime vjenča.

Vrijeme je prolazilo, Katica nije gubila strpljenje nego je još jače uprla da se uda za Petra. Vidjevši da je se ne može osloboditi, Petar reče: "Ala, kad tuliko htiš, uženimo se." I zaista su se vjenčali i sretno živjeli u braku. No, Katicu je mučio zavjet koji nije izvršila, pa nagovori muža uoči 15. kolovoza da pođu na Trsat.

Upute se pješice preko Učke i Poklona i ujutro 15. kolovoza evo ih na Sušaku pred

stubama koje vode k Majci Božjoj na Trsat. Na stubama sjedili su prosjaci, moleći milostinju.

Čim su se Katica i Petar počeli penjati, spustila se kiša, pa Katica, da zaštiti glavu od kišnih kapi, zahvati straga rukama suknu te je, nehotice zajedno s košuljom, prebaci preko glave, tako da joj je stražnjica ostala gola. Gledajući Katicu prosjaci su umirali od smijeha. Katici je taj smijeh bio čudan i kad su prošli polovicu stuba zastane i zapita muža zašto se prosjaci smiju. Petar u čudu odgovori: "Pa viti se guzicina. Zato se smeju." Katica, u ljutnji udara muža šakom u rebra, govoreći: "Zač mi nisi prvo reka da mi se guzicina vidi?" Muž ozbiljno pogleda ženu i reče: "Ne srdi se, moja, misli sam da si se tako zavećala!"

ALUMINIJSKI PROFILI – PRIBOR – OKOVI – LIMOVI
PANELI OD ALUMINIJA – UKRASNI PANELI – KOMPOZITNI PANELI – KROVNI PANELI
ROLETE – ROLO VRATA – AUTOMATIKA ZA VRATA
ALATI – STROJEVI ZA OBRADU METALA

Naša snaga
ZEKIĆ

SJEDIŠTE:

Rijeka, Marinići b.b., 51216 Viškovo, tel. + 385 (0)51 504 150, fax + 385 (0)51 504 180, e-mail info@zekic.hr

POSLOVNICA:

Zagreb, F. Lučića 23, Jankomir, tel. + 385 (0)1 348 4888, fax + 385 (0)1 348 4890, e-mail info-zg@zekic.hr

www.zekic.hr

Tko ne prepoznaje odjeću izrazito živih boja i prošno odignutih skuta suknje Suicanice? Međutim, izgled vječne djevojčice nije, zapravo, ono što je tradicija njoj nametala, već se „slika“ djevojke u najsvečanijoj nošnji, najčešće povodom vjenčanja, sama po sebi nametnula zbog svoje posebnosti.

Uski prsluk bušt sa dugim strukom i stisnutim grudima podsjeća na hispanski način odijevanja ranog baroka i dolazi do izražaja upravo u starijem načinu odijevanja, nazvanom po susacku. Prema njemu, donje sloj odjeće čini uža crvena (pod)suknja sa šarenim ukrasima (nošena uz crveni ili plavi bust, stavljen na bijelu kosulu). Na nju se opet stavlja bijela podsuknja, a povrh svega crni kamižot od lagane ukrućene tkanine. On je visio na uskim naramenicama i dopirao do polovice listova, te je sadržavao niz faldica. Uz to su se nosile crvene kalcete pletene od tanke vunice.

Ovakva nošnja dolazila je do svog izraza tek u plesu, kada su se podizali svi ovi slojevi, dok se crvena (pod) suknja zbog svoje uskoće nije jako širila, te je ostajala u cijelosti vidljiva. Mogući utjecaj španjolske mode odražavali bi i karakteristični uvojci koji su se spiralno spuštali sa sljepoočnica, dok je ostala kosa bila čvrsto spletena u pletenicu smotanu na potiljku.

Novija varijante odjeće zove se po losinjsku i najizrazitije je sačuvana u svadbenoj opremi mladenke. Odlikuju je brojni slojevi naškrobljenih podsuknji, čiji su krojevi različiti od onih kod nošnje po susacku. Ovdje dominira ružičasta boja, mnogobrojni šareni ukrasi i trake, dok kosu krase umjetno cvijeće. Ovaj tip tradicijske odjeće pretrpio je pretjerano skraćivanje, što se uobičajilo dvadesetih godina 20. stoljeća, kao posljedica povodenja za suvremenom građanskom modom.

Rižice
Tradicija, izvor nadahnuća...

primorsko
goranska
županija eksuzerog

Primorsko - goranska županija
Adamićeva 10
HR - 51000 Rijeka

+385 51 351 600
info@pgz.hr
www.pgz.hr